ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Ἔτος Ἱδρύσεως 1964 Τρίτη Περίοδος Ἰανουάριος - Φεβρουάριος 1992 Ἀριθμός Τεύχους 40-41

Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος ὁ Μέγας, εἰκόνα 17ου αἰῶνος
St. Antony the Great, icon of the 17th Century

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ
5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN TELEPHONE: 071-723 4787 FAX: 071-224 9301

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Ἔτος Ἱδρύσεως 1964
Τρίτη Περίοδος
Ἀριθμός Τεύχους 40-41

Ἰανουάριος-Φεβρουάριος
1992

Ἐτήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται ἀπό
Συντακτική Ἐπιτροπή

5 CRAVEN HILL
LONDON W2
TEL: 071-723 4787
FAX: 071-224 9301

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ παροῦσα ἔκδοση τοῦ "Ὀρθόδοξου Κήρυκος" γίνεται δι'εὐλαβοῦς προσφορᾶς τοῦ ζεύγους Λουκᾶ καί Νέδους Χατζηιωάννου

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHIDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 Craven Hill, London W2. Telephone: 071-723 4787 Fax: 071-224 9301
First Published 1964 Third Period January - February 1992 No. 40-41

HER MAJESTY QUEEN ELIZABETH II 40 YEARS ON THE THRONE

TELEGRAM 6.2.1992

Her Majesty, Queen Elizabeth II
Buckingham Palace, London

Your Majesty,

On the special and blessed occasion of the completion of forty years on the Throne of The United Kingdom and Head of the Commonwealth, please accept our warmest congratulations on behalf of myself and the entire Greek Orthodox people living in this hospitable country of Your Realm.

We pray to God Almighty to grant You health and happiness for many years to come. To protect Your Throne for the benefit and welfare of Your Family and all people under Your gracious care and guidance, and the peace and prosperity of the world at large.

We respectfully remain Your obedient subjects.

†Gregorios, Archbishop of
Thyateira and Gt. Britain

TELEMESSAGE

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS OF
THYATEIRA AND GREAT BRITAIN
5 CRAVEN HILL, LONDON W2 2EN

I THANK YOU, YOUR EMINENCE, MOST SINCERELY FOR YOUR KIND MESSAGE ON THE OCCASION OF THE FORTIETH ANNIVERSARY OF MY ACCESSION, WHICH RECEIVED WITH MUCH PLEASURE.

ELIZABETH R.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Πρός τούς Εὐλαβεστάτους Ἱερεῖς καί Διακόνους, τούς Ἀξιοτίμους Προέδρους καί τά Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Κοινοτήτων καί Ἐκκλησιῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας.

Ἀγαπητοί μας,

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς εἰσόδου μας στήν περίοδο τοῦ Τριωδίου καί τῆς ἐπικειμένης Μεγάλης Σαρακοστῆς, σᾶς ἀπευθύνω τοῦτο τό γράμμα πρῶτα γιά νά σᾶς εὐχηθῶ καλή Σαρακοστή. Μέ πνευματική καί σωματική ὑγεία νά διανύσουμε τό Στάδιο τῆς Νηστείας καί μέ χαρά νά φθάσουμε τήν Ἀνάσταση. Ἐπίσης θά ἤθελα νά σᾶς πληροφορήσω τά πιό κάτω:

α) Νά περιφέρετε ἔκτακτο δίσκο γιά τήν ἀδελφή Ὀρθόδοξη Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας. Ὁ δίσκος νά περιφερθεῖ τήν Κυριακή, 16, ἤ τήν Κυριακή, 23 Φεβρουαρίου 1992, ἀφοῦ ἀναγνωστεῖ ἀπό ἄμβωνος ἡ ἐσώκλειστη Ἐγκύκλιος.

β) Νά τελεστεῖ εὐχαριστήρια Δοξολογία ὑπέρ τῆς ὑγείας καί προστασίας τῆς Α. Μ. τῆς Βασίλισσας τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ καί τοῦ Βασιλικοῦ της Οἴκου καί σύμπαντος τοῦ Βρετανικοῦ Λαοῦ, μέ τήν εὐκαιρία συμπληρώσεως σαράντα χρόνων ἀπό τῆς ἀναρρήσεως Αὐτῆς εἰς τόν περίζηλο καί δοξασμένο Θρόνο τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.
Ἡ Δοξολογία νά τελεστεῖ τήν Κυριακή, 1 Μαρτίου 1992, εὐθύς ἀμέσως μετά τή Θεία Λειτουργία. Ὁ Ἱερατικῶς Προϊστάμενος νά καλέσει τούς πιστούς νά προσευχηθοῦν ὑπέρ τῆς Ἀνάσσης Ἐλισάβετ τῆς Β', ὑπό τήν κραταιάν σκέπην τῆς ὁποίας εὑρίσκεται καί ζεῖ καί προοδεύει ἡ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ Ὁμογένειά μας. Ἐσώκλειστα θά βρεῖτε τήν Ἱεράν Ἀκολουθίαν τῆς Εὐχαριστήριας Δοξολογίας γιά τή Βασίλισσα Ἐλισάβετ Β'.

γ Τήν Τρίτη, 3 Μαρτίου 1992, διοργανώνεται ἀπό τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἱερά Σύναξη τοῦ Κλήρου της γιά νά μελετήσει μεταξύ ἄλλων καί τή σπουδαιότητα καί ἀξία τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογήσεως στήν Ὀρθόδοξή μας Ἐκκλησίας καί τήν πρακτική ἐφαρμογή του στήν καθημερινή ζωή μας. Ἡ Ἱερατική μας Σύναξη θά γίνει στούς χώρους τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίας Σοφίας, Moscow Road, London W2. Tel: 071-229 7260, σύμφωνα μέ τό ἐσώκλειστο πρόγραμμα.

δ) Ἐσώκλειστα θά βρεῖτε ἐπίσης τήν Ἐγκύκλιο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς, τήν ὁποία νά ἀναγνώσετε ἀντί κηρύγματος τήν Κυριακή, 8 Μαρτίου 1992.

Εὐχόμενος ὑγεία καί καλή Σαρακοστή, διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

10 Φεβρουαρίου 1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΩΝ ΡΩΣΣΩΝ

"Χάρις καί ἔλεος παρά Κυρίου"

Ἀγαπητοί μας Συνεργάτες ἐν Κυρίῳ,

"Τῶν δέ μαθητῶν καθώς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὅ καί ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρός τούς πρεσβυτέρους διά χειρός Βαρνάβα καί Σαύλου" (Πράξεις Ἀποστόλων, Κεφ. 1Α, 29-30).

Εἶναι σέ ὅλους μας γνωστά τά συνταραχτικά γεγονότα πού διαδραματίζονται στήν Ἀνατολική Εὐρώπη καί ἰδιαίτερα στή μεγάλη καί ἱστορική χώρα τῆς Ρωσσίας.

Ὕστερα ἀπό τήν παταγώδη ἀποτυχία καί τήν ὁλοσχερῆ κατάρρευση τοῦ Καθεστῶτος στίς Χῶρες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καί τή διάλυση τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, δημιουργήθηκαν ἐκτός τῶν ἄλλων καί μεγάλα οἰκονομικά ζητήματα γιά τούς κατοίκους τῆς Ρωσσίας. Ἰδιαίτερα μάλιστα χειμάζεται ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία της, ἡ ὁποία ἀγωνίζεται ἀπεγνωσμένα νά προστατεύσει καί νά καθοδηγήσει τόν εὐσεβῆ καί φιλόθεο Ὀρθόδοξο Ρωσσικό Λαό.

Τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο, ὡς ἡ Μάνα Ἐκκλησία τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, μέ ποικίλους τρόπους συμπαρίσταται στήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας ὡς καί τίς λοιπές Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, μέ Ἐγκύκλιό του πρός τίς Ἐπαρχίες τοῦ Θρόνου, ὅπως εἶναι καί ἡ δική μας Ἀρχιεπισκοπή, συμβουλεύει πατρικά νά δείξουμε ἔμπρακτα τήν ἀλληλεγγύη καί τήν ἀγάπη μας πρός τούς ὁμοδόξους ἐμπερίστατους ἀδελφούς μας στή Ρωσσία, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν σήμερα πρόβλημα ἐπιβίωσης. Γράφει: "Γνωστή τυγχάνει ἀσφαλῶς καί τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι ἡ μαστίζουσα τήν ἀδελφήν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας καί ἐν γένει τήν Ρωσσίαν οἰκονομική κρίσις, ὥστε πολλοί ἐκεῖσε ὀρθόδοξοι πιστοί καί ἐν γένει ἄνθρωποι- δημιουργήματα τοῦ ἑνός Θεοῦ νά στερῶνται καί τῶν στοιχειωδῶν πρός ἀντιμετώπισιν τῶν ἀμέσων καί ἐπειγουσῶν ὑλικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν καί δή ἐν μέσῳ δριμέος χειμῶνος. Ἡ κρίσις αὕτη τόσον ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ὅσον καί ἐν συνόλῃ τῇ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ, ὀξύνεται ὁσημέραι.

Ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καί ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει ἀξιοχρέως καί μητρικῶς μεριμνῶσα φρονεῖ ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τῆς παρούσης κρίσεως ἐπιβάλλει οὐχί μόνον πανανθρωπίνην ἀλληλεγγύην, ἀλλ' ἰδιαιτέρως δι' ἡμᾶς καί φιλάδελφον ἐκδήλωσιν, ἐφ'ὅσον τό πλεῖστον μέρος τῶν χωρῶν τούτων κατοικεῖται ὑπό ὀρθοδόξων πιστῶν, ὥστε νά προέλθωμεν εἰς συμβολήν κατά τό δυνατόν πρός ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων ἐξ ἀνεχείας ἀδελφῶν ἡμῶν.

Κατόπιν τούτου, ἡμετέρᾳ εἰσηγήσει, ἀποφάσει δέ τῆς περί ἡμᾶς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, κρίνεται σκόπιμον ὅπως περιαχθῇ εἰς τάς ἐπαρχίας τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ κλίματος εἰδικός δίσκος, τό δέ προϊόν τούτου ἀποσταλῇ ἐνταῦθα, μετά δέ τήν συλλογήν τῶν συμβολῶν ἁπασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου τό συνολικόν ποσόν θέλει καταλλήλως διαβιβασθῇ τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Μόσχας καί πάσης Ρωσσίας καί ἀγαπητῷ ἡμῖν ἀδελφῷ κυρίῳ Ἀλεξίῳ, διά τά κατ'αὐτόν περαιτέρω".

Ἔχοντες, ἀγαπητοί ἀδελφοί, αὐτά ὑπόψη παρακαλοῦμε ὅπως περιφέρετε εἰδικό δίσκο στήν Ἐκκλησία σας τήν Κυριακή τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου, 16/12/1992, - ὁπότε καί ἀρχίζει ἡ Περίοδος τοῦ Τριωδίου, ἡ ὁποία εἶναι περίοδος πνευματικῆς περισυλλογῆς καί φιλανθρωπίας, ἤ τήν Κυριακή τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ 23/2/1991, - γιά ἐνίσχυση τῆς δεινοπαθούσης Ἐκκλησίας καί τοῦ Λαοῦ τῆς Ρωσσίας. Τό προϊόν τοῦ Δίσκου νά τό στείλετε στά Γραφεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί μεῖς θά τό ἐμβάσουμε ἀμέσως στό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο. Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία θά στείλει ἀκολούθως τόν καρπό τῆς ἀγάπης τῶν παιδιῶν της, πού εἶναι διασκορπισμένα ἀνά τόν κόσμο, στό Μακαριώτατο Πατριάρχη Ρωσσίας κ. Ἀλέξιον, τόν ὁποῖον εἴχαμε τήν τιμή καί τό προνόμιο νά φιλοξενήσουμε στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή τόν περασμένο Ὀκτώβριο, ὅταν βρισκόταν στήν Ἀγγλία σάν καλεσμένος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Canterbury κ. Γεωργίου Carey.

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ καθένας σας θά προσφέρει μέ γενναιοδωρία γιά ἕνα τόσο ὡραῖο καί ἱερό σκοπό γιά νά ἀνακουφισθοῦν τά Ἑκατομμύρια τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς Ἁγίας Ρωσσίας, οἱ ὁποῖοι μέσα στό βαρύ χειμῶνα στεροῦνται πολλές φορές καί τά στοιχειώδη γιά τήν ὑποφερτή συντήρησή τους. Μέ τή χειρονομία μας αὐτή συνεχίζουμε τήν ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μᾶς τήν διασώζει ὁ Ἱερός Λουκᾶς στό βιβλίο τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων. Ἡ ἀλληλεγγύη μεταξύ τῶν Χριστιανῶν καί τῶν οἰκείων τῆς Πίστεως εἶναι καί παραμένει στοιχειῶδες καθῆκον ἀπό μέρους ὅλων μας.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γιά τά φιλάνθρωπα αἰσθήματά σας. Προσεύχομαι γιά σᾶς καί τούς οἰκείους σας καί, ἀναμένοντας τή γενναιόδωρη ἀνταπόκρισή σας, διατελῶ μέ πολλήν ἐν Κυρίῳ ἀγάπη καί εὐχές.

Λονδῖνο, 30 Ἰανουαρίου 1992

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:
Νά ἀναγνωσθεῖ ἐπ' Ἐκκλησίας τήν Κυριακή 16, ἤ τήν Κυριακή, 23/2/1992

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

"Χάρις καί ἔλεος παρά τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ"

Ἀγαπητοί μας Συνεργάτες στόν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου,

"Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καί πάντα δόλον καί ὑποκρίσεις καί φθόνους καί πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τό λογικόν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν" (Α' Πέτρου, Κεφ. Β, 1-2).

Σέ λίγες μέρες μπαίνουμε στήν περίοδο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς. Τό Τριώδιο ἄρχισε πρίν λίγες ἑβδομάδες μέ τήν Παραβολή τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου· ἔτσι μᾶς εἰσήγαγε στό κλῖμα τῆς πνευματικῆς ἀθλήσεως πού κηρύσσουν οἱ πενήντα ἡμέρες πρίν ἀπό τό Ἅγιο Πάσχα.

Ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς εἶναι καιρός νηστείας

καί μετανοίας καί μεγάλης καί πιό ἔντονης προσευχῆς. Εἶναι καιρός ἱερῆς καταλλαγῆς καί συμφιλιώσεως μέ τόν ἑαυτό μας, τούς συνανθρώπους μας, μέ τό Θεό καί μέ τή Δημιουργία. Γιαυτό καί δικαιολογημένα ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ σέ πνευματική περισυλλογή καί περιορισμό τῶν ἀπαιτήσεων καί τῶν ἀναγκῶν μας. Νά νηστεύσουμε καί σωματικά καί ψυχικά καί ἐλαφρωμένοι ἀπό τίς βιωτικές καί ταπεινές μέριμνες νά ποθήσουμε τά οὐράνια καί θεῖα πού ὑπόσχεται ὁ Χριστός στούς δούλους του.

Τά μεγάλα καί κοσμοϊστορικά Γεγονότα, πού περιμένουμε, μᾶς ὑποχρεώνουν νά κάμουμε αὐτοκριτική καί κάθαρση ἐσωτερική προκειμένου νά δεχθοῦμε τόν Κύριον τῆς δόξης στεφανωμένο μέ τά τρόπαια τῆς νίκης Του ἐναντίον τοῦ κακοῦ καί τῆς ἁμαρτίας. Γιαυτό τά Ἱερά Ἀναγνώσματα τῆς περιόδου τῆς Σαρακοστῆς, οἱ ὕμνοι τῶν Ἀκολουθιῶν τῶν ἡμερῶν, μαζί μέ τή νηστεία, τήν ἐθελούσια στέρηση τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς, τή μετάνοια καί τήν ἱερή ταπείνωση, ἀποτελοῦν τά σκαλοπάτια, μέ τά ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος ἀναβαίνει στούς κόσμους τοῦ Θεοῦ. Μέ τή φρόνιμη καί σωστή γυμνασία ὁ ἄνθρωπος ἀπελευθερώνεται ἀπό τόν ἐγωϊσμό καί τή φιλοδοξία του καί μπαίνει στούς κόσμους τούς πνευματικούς καί τούς οὐράνιους. Μπορεῖ νά αἰσθανθεῖ τήν παρουσία τοῦ Δημιουργοῦ του, κάτω ἀπό τή σκιά τοῦ ὁποίου ἐπανευρίσκει τήν εἰρήνη τοῦ νοῦ καί γαληνεύει μέ τόν ἑαυτό του. Ὁ Θεῖος Παῦλος μᾶς συμβουλεύει: "Ἐνδύσασθε τήν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρός τό δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρός τάς μεθοδείας τοῦ Διαβόλου" (Ἐφεσίους Κεφ. ΣΤ., 11). Μέ τή δύναμη καί τή χάρη τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ἀντιστέκεται ἀποτελεσματικά στίς παγίδες τοῦ Διαβόλου καί τῶν ὀργάνων του.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει βαθεῖα συναίσθηση τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καί ἀνεπάρκειας. Γνωρίζει ὅτι "ἐπιμελῶς ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἐπί τά πονηρά ἐκ νεότητός τους." Γιαυτό καί χρησιμοποιεῖ, εἰς ἀντιπερασπισμό τῶν μηχανημάτων τοῦ Πονηροῦ, τά σωστικά ἐκεῖνα φάρμακα, μέ τά ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος συνέρχεται, ἀνανεώνεται καί ἀνακτᾶ, σάν τόν ἀσθενῆ, τίς δυνάμεις του. Ἔτσι κατορθώνει νά ἀνασυνταχθεῖ καί νά ἀνακαινίσει τίς πνευματικές του δυνάμεις γιά νά ἐπανανεώσει τίς σχέσεις του μέ τό Δημιουργό Του καί νά ἑνωθεῖ μυστικά μαζί του.

Δικαιολογημένα λοιπόν ἡ Ἐκκλησία ὥρισε τή Μεγάλη Σαρακοστή γιά νά ἀνασυντάξει τήν ἀνθρώπινη φύση καί νά τήν ἐξοπλίσει μέ τήν πνευματική γυμνασία καί αὐταπάρνηση. Ἡ νηστεία καί ἡ προσευχή, μαζί μέ τήν ἱερή μετάνοια, ἐπαναφέρει εἰς τήν τάξη τόν παραστρατημένο ἄνθρωπο καί τοῦ ὑπενθυμίζει ὅτι εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου. Γιαυτό καλεῖται νά σκέφτεται καί νά ποθεῖ τά οὐράνια καί αἰώνια "τόν ἔλεον, τήν Κρίσιν καί τήν Πίστιν" εἰς τόν Ἀληθινό Θεό.

Καλούμαστε, λοιπόν, ὅλοι μας, ἀγαπητοί μου Ὁμογενεῖς καί τέκνα ἐν Κυρίῳ περιπόθητα, αὐτή τήν ἱερή Περίοδο τῆς Νηστείας καί ἐκτενοῦς προσευχῆς νά προετοιμασθοῦμε ἀνάλογα. Νά καλλιεργήσουμε καλύτερα τίς σχέσεις μας μέ τό Θεό. Μαζί μέ τόν τακτικό Ἐκκλησιασμό καί τή συμμετοχή μας στό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας νά προστρέξουμε στό μυστήριο τῆς Ἐξομολογήσεως. (Γιά τό Μυστήριο τῆς Μετάνοιας καί Ἐξομολογήσεως καί τήν σπουδαιότητα καί πρακτική ἐφαρμογή του στή ζωή μας θά ἀσχοληθοῦν οἱ Κληρικοί μας στήν ἐπόμενη Ἱερατική τους Σύναξη).

Μέ κατάνυξη καί ἀληθινή μετάνοια νά καταφύγουμε στόν πνευματικό καί νά ζητήσουμε συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν καί τῶν πλημμελημάτων μας. Νά ἐναποθέσουμε μέ συντριβή καρδίας καί πνεῦμα ταπεινώσεως τόν ἑαυτό μας εἰς τή Χάρη τοῦ Θεοῦ καί νά τόν παρακαλέσουμε νά καθαρίσει τήν ψυχή καί τό σῶμα μας ἀπό τά πονηρά ἔργα καί τίς ἐπιθυμίες. Ἔτσι ἐλαφρωμένοι καί ὑγιεῖς στήν ψυχή νά ὑποδεχτοῦμε τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἦλθε στόν κόσμο γιά τή δική μας σωτηρία καί καταδέχτηκε τόν σταυρό καί τόν θάνατο γιά νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τή δουλεία τοῦ Σατανᾶ καί νά μᾶς υἱοθετήσει μεταξύ τῶν υἱῶν τῆς Βασιλείας Του.

Στόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πού ἔπαθε γιά τή δική μας ἀπολύτρωση καί ἀποκατάστασή μας εἰς τούς Κόλπους τῆς Θείας ἀγάπης, ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ τιμή καί ἡ προσκύνηση στούς αἰῶνες. Ἀμήν.

Λονδῖνο 10/2/1992

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΣΥΝΑΞΗ ΙΕΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Τρίτη, 3 Μαρτίου 1992
Καθεδρικός Ναός Ἁγίας Σοφίας Λονδίνου
Moscow Road, London W2
Tel: 071-229 7260
ὥρα 9.00 πρωΐ - 4.00 ἀπόγευμα

Πρόγραμμα Ἐργασιῶν Συνάξεως

Θεία Λειτουργία:	9.00 - 10.30 π.μ.
Πρόγευμα:	10.30 - 11.00 π.μ.
Ἐργασίες:	11.00 - 1.00 μ.μ.
Θέμα:	Διαπραγμάτευση τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως
Ὁμιλητές:	- Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κυανέων κ. Χρυσόστομος - Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Πατάρων κ. Εἰρηναῖος -Ἀρχιμ. Ἰωάννης Η. Maitland Moir -Ἀρχιμ. Ζαχαρίας, Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Προδρόμου Essex
Γεῦμα:	1.00 - 2.00 μμ

Συνέχεια ἐργασιῶν Συνάξεως: 2.00 - 4.00 μ.μ

Παρατηρήσεις - συζήτηση ἐπί τοῦ θέματος.

Διάφορα ζητήματα

11 Φεβρουαρίου 1992

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Τό βράδυ τῆς Τρίτης, 28 Ἰανουαρίου 1992, ἔγινε μέ κάθε ἐπιτυχία καί ἐνώπιον πυκνοῦ ἀκροατηρίου ὁ Πανηγυρικός Ἑορτασμός τῶν τριῶν Μεγίστων Φωστήρων τῆς Τρισηλίου Θεότητος καί τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Σοφίας Λονδίνου.

Ὁμιλητής ἦταν ὁ Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης Καραβιδόπουλος, ὁ ὁποῖος πραγματεύθηκε μέ γλαφυρότητα καί σοφία τό θέμα τῆς εἰδικότητάς του: "Ὁ ἀλλοτριωμένος καί ὁ αὐθεντικός ἄνθρωπος κατά τούς Τρεῖς Ἱεράρχες". Τόν εἰσήγαγε στό βῆμα ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος.

Πρίν ἀπό τήν κύρια ὁμιλία ἀναγνώσθηκαν μηνύματα πού ἀπέστειλαν ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καί ὁ Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιος Σουφλιᾶς. Ἐπίσης χαιρέτισαν τό ἀκροατήριο ὁ Ἐξοχώτατος Ὕπατος Ἁρμοστής τῆς Κύπρου στό Λονδῖνο κ. Ἄγγελος Ἀγγελίδης καί ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδας κ. Γεώργιος Κωστούλας. Μετά τήν ὁμιλία εὐχαρίστησε τόν ὁμιλητή καί τούς παρευρισκομένους στήν ἐκδήλωση ἐκ μέρους τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν δεκαπενθημέρων ἐκδηλώσεων γιά τά ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ὁ κ. Γιάννης Χατζηπατέρας, Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Λονδίνου. Ἀκολούθησε μικρά δεξίωση στήν Κρύπτη τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ὡς γνωστόν, τούς Ἑορτασμούς ὀργανώνει κάθε χρόνο τό Κεντρικό Ἐκπαιδευτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας σέ συνεργασία μέ Ὁμογενειακές Ὀργανώσεις καί τίς Ἐκπαιδευτικές Ἀποστολές Ἑλλάδος καί Κύπρου.

Στήν ἐκδήλωση παρέστησαν, ἐκτός τῶν ἀνωτέρω, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ζηνουπόλεως κ. Ἀρίσταρχος, Κυανέων κ. Χρυσόστομος (ὁ ὁποῖος διάβασε τό μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου), Τελμησσοῦ κ. Χριστοφόρος, Μιλητουπόλεως κ. Τιμόθεος (πού διάβασε τό μήνυμα τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Ἑλλάδος) καί Νύσσης κ. Ἐλευθέριος. Παρέστησαν ἐπίσης ὁ ἀναπληρωτής Ὕπατος Ἁρμοστής τῆς Κύπρου κ. Τάκης Ἰωάννου, ὁ Ἀκόλουθος Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας κ. Μιχαήλ Ζεβελάκης, οἱ Ἐκπαιδευτικοί Σύμβουλοι τῆς Ἑλλάδος κ. Νικόλαος Βολιώτης καί τῆς Κύπρου κα Ἕλλη Παπαφώτη, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος κ. Χάρης Σοφοκλείδης, ἀρκετοί Κληρικοί καί Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Πρόεδροι καί Ἐκπρόσωποι Ὁμογενειακῶν Ὀργανώσεων καί πλῆθος κόσμου.

Τό βράδυ, ἐξ ἄλλου, τῆς Τετάρτης, 29 Ἰανουαρίου 1992, ἔγιναν τά Ἐγκαίνια τῆς Ἔκθεσης Βιβλίου πού ὀργάνωσε ἡ Μορφωτική Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου σέ συνεργασία μέ τήν Ἀρχιεπισκοπή καί τόν Ἑνιαῖο Φορέα Ὁμογενειακῆς Ἐκπαίδευσης. Σύντομες προσφωνήσεις ἔκαναν ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος, ὁ Ἐξοχώτατος Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιος Παπούλιας καί ὁ Ἐξοχώτατος Ὕπατος Ἁρμοστής τῆς Κύπρου κ. Ἄγγελος Ἀγγελίδης, μίλησε δέ μέ θέμα τή Νεώτερη Κυπριακή Ποίηση ὁ μορφωτικός λειτουργός στό Ὑπουργεῖο Παιδείας Κύπρου κ. Παῦλος Παρασκευᾶ, ὁ ὁποῖος ἦρθε στό Λονδῖνο εἰδικά γι' αὐτόν τόν σκοπό.

Τό πρωΐ τῆς Πέμπτης, 30 Ἰανουαρίου 1992, Κυριώνυμο ἡμέρα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐτελέσθη Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίων Πάντων Λονδίνου προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου. Ὁμιλητής ἦταν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Παπαχρυσοστόμου, Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Ἁγίου Παντελεήμονος Harrow.

Τό Σαββάτο πρωΐ, 1η Ἰανουαρίου, ἐτελέσθη Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἰωάννη Βαπτιστῆ στό Wightman Road τοῦ Haringey. Προεξῆρχε ὁ Σεβασμιώτατος, συμπαραστατούμενος ἀπό τόν ἱερατικῶς προϊστάμενο τοῦ Ναοῦ Ἀρχιμανδρίτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Λεόντιο Ἀριστοτέλους, καί τόν πρεσβύτερο Κυριάκο Πέτρου. Παρέστη ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στό Λονδῖνο κ. Γεώργιος Κωστούλας, μίλησε δέ πρός τά παιδιά, τούς δασκάλους καί τούς γονεῖς, πού παρακολούθησαν τή Θεία Λειτουργία, ἡ Προϊστάμενη τῆς Κυπριακῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς κ. Ἕλλη Παπαφώτη. Τή λειτουργία παρακολούθησαν ὅλα τα παιδιά τοῦ Σχολείου τῆς Κοινότητος, ὅπως ἐπίσης καί παιδιά ἀπό τό Ἑλληνικό Σχολεῖο τοῦ Hazlewood (ΟΕΣΕΚΑ).

Τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, 1ης Φεβρουαρίου, ἐτελέσθη ὁ Μέγας Ἑσπερινός τῆς Ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Παναγίας Camberwell, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, συμπαραστατουμένου ἀπό τό Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Τελμησσοῦ κ. Χριστοφόρο. Ἔγιναν ἐπίσης τά Ἐγκαίνια τοῦ νεοανεγερθέντος Μοναστηρίου τῆς Παναγίας στήν ἴδια Κοινότητα.

Τήν Κυριακή, κυριώνυμο ἡμέρα τῆς Ὑπαπαντῆς, ὁ Σεβασμιώτατος ἐτέλεσε τή Θεία Λειτουργία καί ἐκήρυξε στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Παναγίας Βορείου Λονδίνου Wood Green, ὅπου χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο τόν ἀρχιδιάκονο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Σωτήριο Χαραλάμπους.

Τήν Πέμπτη, 6 Φεβρουαρίου, στίς 6 τό ἀπόγευμα, ἐτελέσθη Μ. Ἑσπερινός στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἐλευθερίου Leyton προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου. Ὁμιλητής ἦταν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Καρβούνης τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἐπίσης ὁ Σεβασμιώτατος ἐπεσκέφθη, τή Δευτέρα καί Τρίτη, 3 καί 4 Φεβρουαρίου ἀντιστοίχως, τίς Κοινότητες Birmingham, Nottingham καί Leicester, ὅπου μίλησαν σέ εἰδικές τελετές ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος Κ. Θεοχάρους καί ὁ Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Nottingham πρεσβύτερος Φώτιος Μπίθας.

Παραθέτουμε πιό κάτω ἀναλυτικά τήν ὅλη προεργασία γιά τήν ἐπιτυχία τῶν ἐφετινῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΟΡΤΗΣ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Πρός καλύτερη προετοιμασία τῶν δεκαπενθήμερων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων πού ὀργανώνει κατ' ἔτος ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος κάλεσε σέ κοινή σύσκεψη στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐκπροσώπους τῶν Ὁμογενειακῶν Ὀργανώσεων καί τῶν Πρεσβειῶν Ἑλλάδος καί Κύπρου. Στήν πρόσκληση αὐτή ἀνταποκρίθηκαν ἀρκετές Ὀργανώσεις, οἱ ὁποῖες καί ἔστειλαν ἐκπροσώπους τους στίς διάφορες συνεδριάσεις πού ἐγένοντο εἴτε στήν Ἀρχιεπισκοπή εἴτε στήν Κοινότητα Ἀποστόλου Βαρνάβα Βορείου Λονδίνου.

Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια της Έκθεσης Ελληνικού Βιβλίου πού έγινε στην Μεγάλη Αίθουσα Τελετών της Κοινότητος Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού στο Barringey. Ομιλητής ήταν ο πρώην Υπουργός Βορείου Ελλάδος κ. Παπαθεμελής.

Τά μέλη τῶν ἐπιτροπῶν πού ὁρίσθηκαν τόσο γιά τήν προετοιμασία τοῦ ὅλου προγράμματος, ὅσο καί γιά τίς εἰδικές ἐκδηλώσεις τῆς ἐπίσημης ὁμιλίας στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Σοφίας καί τῆς Ἔκθεσης Βιβλίου στήν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Παναγίας Wood Green εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

Νικόλαος Βολιώτης καί Δημήτριος Ἀντωνακόπουλος (Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς), Ἕλλη Παπαφώτη καί Κώστας Χαραλαμπίδης (Κυπριακῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς), Ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος Θεοχάρους, Πρωτοπρεσβύτερος Σωτήριος Παναγιωτόπουλος, Πρωτοπρεσβύτερος Μιχαήλ Γιαννάτος, Πρεσβύτερος Ἰωσήφ Παλιούρας, Σάββας Καραγιάννης, Ἠλίας Καραμαλλῆς, Δέσποινα Σκηνίτη, Χάρης Μεττῆς, Ἑλένη Βραχιμίδου καί Δαμασκηνός Ἰωαννίδης (ὅλοι ἐκ μέρους τοῦ ΚΕΣ), κ. Μαρία Wenneker (Λύκειο τῶν Ἑλληνίδων), δίδα Εὔη Καλοδίκη (Ἑταιρεία Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Μ. Βρετανίας), Ἀνδρέας Καραολῆς (Ὁμοσπονδία Κυπρίων Ἀποδήμων Μ. Βρετανίας), Ἀντώνης Δημητριάδης (Ἑλληνική Κυπριακή Ἀδελφότητα Ἀγγλίας), Χριστόδουλος Στυλιανοῦ, Κωνσταντία Χατζηπαναγῆ, Ἀνδρέας Χειμώνας, καί Ἀνδρέας Καλησπέρας (ὅλοι ἐκ μέρους τῆς ΟΕΣΕΚΑ). Δήλωσαν ἐπίσης συμμετοχή στούς ἑορτασμούς: Τά Ἀνεξάρτητα Ἑλληνικά Σχολεῖα Ἀγγλίας, ἡ Ἑλληνική Ἑταιρεία Λονδίνου, Ἡ Ἑταιρεία Ἑλλήνων Ἐφοπλιστῶν, Ἡ Ἑλληνική Φιλόπτωχος Ἀδελφότης, οἱ Σύνδεσμοι Ἑλλήνων Ἐκπαιδευτικῶν Μ. Βρετανίας καί οἱ Κυπριακές Ἑστίες Λονδίνου καί Μπέρμιγχαμ.

Πρός ὅλους αὐτούς, ὅπως καί σ' ὅσους προσφώνησαν ἤ μίλησαν στίς διάφορες ἐκδηλώσεις γιά τά Ἑλληνικά Γράμματα, ὁ Σεβασμιώτατος ἀπέστειλε τήν πιό κάτω εὐχαριστήρια ἐπιστολή:

Ἀγαπητοί,

Ἀπευθύνω τήν παροῦσα γιά νά σᾶς εὐχαριστήσω γιά τή συμβολή σας στήν ἐπιτυχία τῶν δεκαπενθημέρων Ἐκδηλώσεων, πού ὀργάνωσε ἡ Ἱερά

Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια της Έκθεσης Βιβλίου του Υπουργείου Παιδείας Κύπρου. Ομιλητής ήταν ο κ. Παύλος Παρασκευάς, Μορφωτικός Λειτουργός του εν λόγω Υπουργείου.

Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων σέ συνεργασία μέ Ὁμογενειακές Ὀργανώσεις καί τίς Ἐκπαιδευτικές Ἀποστολές Ἑλλάδος καί Κύπρου, μέ τήν εὐκαιρία τῆς Ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

Οἱ Ἐκδηλώσεις αὐτές ἀφ' ἑνός συμβάλλουν στή μελέτη τοῦ πραγματικά ἀνεπανάληπτου ἔργου τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί τῆς ἄρρηκτης σχέσης πού ἐξακολουθοῦν νά ἔχουν μέ τά Ἑλληνικά Γράμματα. Κυρίως ὅμως ἀποβλέπουν στή δική μας παίδευση καί ἀναβάθμιση τῆς θρησκευτικῆς καί πνευματικῆς μας ζωῆς μέσ' ἀπό τά ἀθάνατα διδάγματα πού μᾶς ἄφησαν κληρονομιά οἱ Τρεῖς Μέγιστοι Πατέρες καί Οἰκουμενικοί Διδάσκαλοι Βασίλειος, Γρηγόριος καί Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Σᾶς εὐχαριστῶ καί πάλι καί εὔχομαι σέ σᾶς καί τήν οἰκογένειά σας ὑγεία καί δύναμη γιά νά προσφέρετε συνεχῶς τίς ὑπηρεσίες σας στήν Ἐκκλησία μας καί στήν Ὁμογένεια. Εὐχόμενος ὑγεία καί τήν ἐπιστασία τοῦ Χριστοῦ στά ἔργα σας διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

Λονδῖνο, 7/2/1992

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Πρός τούς Εὐλαβεστάτους Ἱερεῖς καί Διακόνους,
τούς Ἀξιοτίμους Προέδρους καί τά μέλη τῶν Συμβουλίων, τῶν Βοηθητικῶν Ἀδελφοτήτων καί Σχολικῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καί Κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας.

Ἀγαπητοί μας,

Μέ τήν εὐκαιρία τῶν πάνδημων καί πανηγυρικῶν Ἑορτασμῶν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων σᾶς ἀπευθύνω τοῦτο τό γράμμα. Θέλω νά σᾶς ὑπενθυμίσω καί συμβουλεύσω πατρικά ὅπως μέ ζῆλο καί ἐνθουσιασμό διοργανώσετε στήν Κοινότητά σας τούς Ἑορτασμούς. Γιά ἐνημέρωση σᾶς πληροφοροῦμε τά πιό κάτω πού θά πραγματοποιηθοῦν μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἑορτασμῶν.

α) Πανηγυρική συγκέντρωση καί ὁμιλία, ἡ ὁποία θά λάβει χώρα τήν Τρίτη, 28 Ἰανουαρίου 1992 καί ὥρα 7.15 μ.μ., στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας Λονδίνου. Ὁμιλητής θά εἶναι ὁ κ. Ἰωάννης Καραβιδόπουλος, Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στή συγκέντρωση αὐτή καλοῦνται νά προσέλθουν ὅλοι οἱ Κληρικοί καί Λαϊκοί Ἡγέτες τῆς Ὁμογένειας.

β) Τήν Τετάρτη, 29 Ἰανουαρίου 1992 καί ὥρα 7μ.μ. στή μεγάλη αἴθουσα τῆς Παναγίας Wood Green, Βορείου Λονδίνου, θά ἀνοίξει ἔκθεση Ἑλληνικοῦ Βιβλίου. Ἡ ἔκθεση γίνεται μέ πρωτοβουλία τῆς Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου, σέ συνεργασία μέ τόν Ἑνιαῖο Ἐκπαιδευτικό Φορέα (ΕΦΕΠΕ), τά Σωματεῖα καί τίς Ὀργανώσεις τῆς Ὁμογένειας.

Πρίν ἀπό τό ἄνοιγμα τῆς ἐκθέσεως θά γίνει ὁμιλία τοῦ κ. Παύλου Παρασκευᾶ, Μορφωτικοῦ Λειτουργοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου, μέ θέμα: "Ἡ νεώτερη Κυπριακή ποίηση". Στήν ἐκδήλωση αὐτή εἶσθε καλεσμένοι ὅλοι.

γ) Ἐσώκλειστα θά βρεῖτε τήν Ἐγκύκλιο τῆς Ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, τήν ὁποία νά διαβάσετε ἀπό ἄμβωνος ἀντί κηρύγματος τήν Κυριακή, 26 Ἰανουαρίου, ἤ τήν Κυριακή 2 Φεβρουαρίου 1992. Ἐσωκλείουμε ἐπίσης τό γενικό Πρόγραμμα τῶν ἐκδηλώσεων.

δ) Προτρέπουμε πατρικά ὅπως κοινοποιήσετε ἀπό ἄμβωνος τίς διάφορες ἐκδηλώσεις γιά τά Ἑλληνικά Γράμματα καί καλέσετε τούς πιστούς νά συμμετάσχουν μέ τούς οἰκείους τους.

ε) Στήν κάθε Κοινότητα νά τελεσθεῖ πανηγυρική Δοξολογία, εἴτε τήν Κυριακή, 26 Ἰανουαρίου εἴτε τήν Κυριακή, 2 Φεβρουαρίου, μέ ὁμιλία εἴτε ἀπό τόν Ἱερέα εἴτε ἀπό ὁμιλητή ἀποστελλόμενο ἀπό τό Κ.Ε.Σ.

στ) Τήν ἡμέρα τῆς Δοξολογίας νά περιφερθεῖ ὁ καθιερωμένος δίσκος

ὑπέρ τοῦ Κ.Ε.Σ. Τό προϊόν τῶν εἰσφορῶν ν'ἀποσταλεῖ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Εἰδικό Γραμματέα του, κ. Δαμασκηνό Ἰωαννίδη, στά Γραφεῖα Παιδείας τοῦ ΚΕΣ στό Βόρειο Λονδῖνο, 22 Trinity Road, London N22.

Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τή συνεργασία. Σᾶς εὔχομαι ὑγεία καί κάθε ἐπιτυχία στά ἔργα σας καί διατελῶ μέ πολλήν ἀγάπη καί εὐχές.

Ἰανουάριος 1992
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Σημείωση:
Τήν Πέμπτη, 23 Ἰανουαρίου καί ὥρα 7.15 μ.μ. ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανός θά μιλήσει γιά τή Βόρειο Ἤπειρο μέ θέμα: "Βόρειος Ἤπειρος, Ἀρχαιότης - Σήμερα". Ἡ ὁμιλία θά δοθεῖ στό Regent's College, Tuke Hall, Inner Circle, Regent's Park, London NW1. Συνιστοῦμε σ'ὅλους σας νά παραστεῖτε στήν ἐκδήλωση αὐτή.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 1992

τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου

"Σύ δέ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καί ἐπιστώθης, εἰδώς παρά τίνος ἔμαθες, καί ὅτι ἀπό βρέφους τά ἱερά γράμματα οἶδας, τά δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διά πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ" (Β' Τιμ. γ,15).

Ἡ ἀπό αἰώνων τώρα καθιερωμένη ἑορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἀποτελεῖ γιά τό Γένος τῶν Ἑλλήνων καί γιά τήν Οἰκουμένη ὁλόκληρη φωτεινό φάρο καί σημεῖο ἀναφορᾶς τοῦ Ἀνθρώπου στήν προσπάθειά του νά δικαιώσει τήν ὕπαρξή του. Καί τοῦτο γιατί ὁ Βασίλειος ὁ Μέγας, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καί ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἀποτελοῦν ἀνεπανάληπτα πρότυπα ζωῆς καί πράξης καταξιωμένης ἀπό τά ἴδιά τους τά ἔργα ἐπί δεκαπέντε καί πλέον αἰῶνες.

Ἡ Ἐκκλησία τούς τιμᾶ ὡς στυλοβάτες καί ἐμπνευστές τῆς πιό αὐθεντικῆς της ἀποστολῆς, τῆς Ὀρθοδοξίας. "Τῆς Τριάδος οἱ πρόμαχοι, τῆς εὐσεβείας οἱ πρόβολοι, οἱ μετά τούς Δώδεκα τρεῖς Ἀπόστολοι, τῆς Ἐκκλησίας τά μεγάλα προπύργια, οἱ στύλοι τῆς εὐσεβείας." Ὡς "τρίτην Διαθήκην" τούς ἀποκαλεῖ μάλιστα ὁ Εὐχαΐτων Ἰωάννης ὁ Μαυρόπους, χάρη στήν πρωτοβουλία τοῦ ὁποίου εἶχε καθιερωθεῖ τόν ἑνδέκατο αἰῶνα ὁ κοινός τους ἑορτασμός στίς 30 Ἰανουαρίου. Ὁ ἴδιος μάλιστα συνέθεσε καί τήν ἱερή Ἀκολουθία τῆς κοινῆς Ἑορτῆς τους.

Ἀλλά καί τό Γένος τῶν Ἑλλήνων τούς τιμᾶ ἰδιαίτερα, καί εἶχε μάλιστα κατά τή διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας καθιερώσει τήν ἑορτή τους σάν ἐθνική - τή μοναδική ἄλλωστε ἐθνική γιορτή πού πανηγύριζε ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμός. Σήμερα δέ ὁ Ἑλληνισμός τήν ἔχει καθιερώσει σάν μιά ἀπό τίς πιό ἐξέχουσες στό ἐπίσημο ἑορτολόγιο ὄχι μόνο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τοῦ Κράτους, μέ ειδική ἀναφορά στήν ἄρρηκτη σχέση πού ἔχουν δημιουργήσει "οἱ Τρεῖς μέγιστοι τῆς Οἰκουμενικῆς Φωστῆρες" μέ τά Ἑλληνικά Γράμματα καί τόν Ἑλληνοχριστιανικό Πολιτισμό.

Ἡ ἐποχή, μέσα στήν ὁποία ἔζησαν οἱ Τρεῖς αὐτοί μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας - ὁ τέταρτος αἰώνας - ὑπῆρξε μιά ἀπό τίς κρισιμώτερες περιόδους τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. Ἡ μετάβαση ἀπό τόν ἀρχαῖο στό νεώτερο κόσμο. Ἡ κατάρρευση τῆς εἰδωλολατρείας καί ἡ ταυτόχρονη διάδοση καί ἐπικράτηση τῶν κοσμοσωτηρίων διδαγμάτων τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἡ σύγκρουση τῆς καθαρῆς Ἑλληνικῆς σκέψης καί διανόησης μέ τίς μυστικιστικές ροπές τῆς Ἀσίας καί ἡ σύγχυση πού ἐπικράτησε ὡς πρός τίς σωστές σχέσεις πού ἔπρεπε νά καλλιεργηθοῦν ἀνάμεσα στούς ὀπαδούς τοῦ Χριστιανικοῦ Μηνύματος καί τοῦ θνήσκοντος Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἀπειλοῦσαν μέ ἀφανισμό καί τόν Ἑλληνισμό καί τόν Χριστιανισμό.

Εὐτυχῶς στό μεταίχμιο ἀκριβῶς τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης ἐποχῆς ἀνεδείχθησαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες - μέ τή συμβολή βέβαια καί ἄλλων πολλῶν - σάν οἱ φωτεινοί Πατέρες καί οἱ πάνσοφοι Ἡγήτορες. Μέ πρωτοφανῆ διορατικότητα, ἀποφασιστικότητα καί κρίση εἶχαν ἀντιληφθεῖ τό μέγεθος τοῦ κινδύνου. Αὐτοί εἶχαν τό θάρρος καί τήν πρωτοβουλία νά συγκεράσουν τά φαινομενικῶς ἀσυγκέραστα καί νά προπαρασκευάσουν τίς πιό πρόσφορες δυνατές συνθῆκες γιά τή δημιουργία αὐτοῦ πού πολύ ἐπιτυχῶς ὀνομάζουμε "Ἑλληνοχριστιανικός Πολιτισμός". Καί εἶναι αὐτός ἀκριβῶς ὁ Ἑλληνοχριστιανικός Πολιτισμός πού τελικά ἀπέβη ὁ θώρακας καί τό δόρυ τοῦ Χριστιανοῦ ἀνθρώπου γιά ν' ἀμυνθεῖ ἀποτελεσματικά ἐναντίον τῶν ἐπαπειλούντων πανταχόθεν κινδύνων ἐκβαρβαρώσεώς του, ἀλλά καί γιά ν'ἀνοίξει νέες λεωφόρους στή ζωή καί τίς ἐπιδιώξεις τῆς πολιτισμένης ἀνθρωπότητας.

Εἰδικώτερα ὅμως γιά τόν Ἑλληνισμό, ὁ ἐπιτυχής ἐκεῖνος καί θαυμάσιος συγκερασμός ἑλληνικῆς σκέψης καί χριστιανικῆς πίστης ἀπέβη τελικά ἐνθοσωτήριος. Γιατί ἀπεκάλυψε τό πολυτιμότατο μέταλλο πού μέ τόση φροντίδα εἶχαν προπαρασκευάσει γιά τήν Ἀνθρωπότητα οἱ Ἀρχαῖοι μας πρόγονοι. Ἀλλά κι' ἐπέβαλε τόν Χριστιανισμό σάν μιά πανανθρώπινη θρησκεία, μέ μηνύματα καί διδάγματα ὑπερχρονικά καί κοσμοσωτήρια.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τή μεγάλη τους αὐτή προσφορά, οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἐπίσης ἔμπρακτα ἀποδείξει τήν ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον τους γιά τόν χειμαζόμενο Ἄνθρωπο. Καί εἶναι αὐτή τους ἀκριβῶς ἡ προσφορά πού εἶναι τόσο ἐπίκαιρη στήν ἐποχή μας. Ἀρκεῖ κανείς νά μελετήσει τίς προσευχές στίς Λειτουργίες πού ἔγραψαν οἱ μέγιστοι ἐκεῖνοι ἐκκλησιαστικοί ἄνδρες γιά ν'ἀντιληφθεῖ μέ πόσον πόνο, ἀλλά καί καθαρότητα σκέψης καί συναισθήματος, εἶχαν ἀντιληφθεῖ τό μέγεθος τῆς δυσπραγίας τῶν μεγάλων μαζῶν τῆς ἐποχῆς τους. "Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ περιεστῶτος λαοῦ καί ἐλέησον αὐτούς καί ἡμᾶς - τά ταμεῖα αὐτῶν ἔμπλησον παντός ἀγαθοῦ· τάς συζυγίας αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ καί ὁμονοίᾳ διατήρησον· τά νήπια ἔκθρεψον, τήν νεότητα παιδαγώγησον· τό γῆρας περικράτησον", γράφει ὁ Μ. Βασίλειος.

Ἡ φτώχεια. Ἡ οἰκογένεια. Τά παιδιά. Ἡ νεολαία. Τά γηρατειά καί τά ἄλλα ἀνθρώπινα δράματα. Προβλήματα ὄχι μόνο τοῦ τέταρτου, ἀλλά καί τοῦ λήγοντος εἰκοστοῦ αἰώνα, τά ὁποῖα οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἀντιμετωπίσει ὄχι ἁπλῶς μέ προσευχές, ἀλλά καί ἔμπρακτα. Ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε τήν περίφημη "Βασιλειάδα", στήν ὁποία, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, "οὐ λόγῳ μέν, ἔργῳ δέ" ὁ Μέγας Βασίλειος περιμάζεψε καί φρόντιζε τριάντα χιλιάδες ἐμπερίστατους συνανθρώπους του. Τά ἴδια αὐτά προβλήματα, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, καλούμαστε καί ἐμεῖς σήμερα νά ἀντιμετωπίσουμε καί νά ἐπιλύσουμε μέ ἀγάπη καί διάκριση. Νά φροντίσουμε τούς γέρους καί τούς ἀσθενεῖς. Νά ἐνδιαφερθοῦμε περισσότερο γιά τά παιδιά καί τή νεολαία μας. Νά ἐνθαρρύνουμε τούς συζύγους νά διαφυλάξουν καί προστατεύσουν τόν ἱερό θεσμό τῆς Ἑλληνορθόδοξης μας οἰκογένειας.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ἐπέτυχαν γιατί ἦτανε ἀπόλυτα δοσμένοι στό Θεό. Εἶχαν βαθειά πίστη καί ἐμπιστοσύνη σέ Κεῖνον, στό ὄνομα καί τή δόξα τοῦ ὁποίου ὑπηρέτησαν τήν Ἐκκλησία, τήν Κοινωνία, τήν Ἀνθρωπότητα, τά Χριστιανικά καί Ἑλληνικά Γράμματα. Φύσεις θρησκευτικές καί αὐτόχρημα πνευματικές, κατάφεραν νά ἀναμορφώσουν τά ἀνθρώπινα ἤθη καί νά εἰσαγάγουν καί νά ἐπιβάλουν εἰρηνικά τήν πίστη, τήν ἀρετή, τήν προσευχή, τήν ἐλπίδα στήν Ἀνάσταση καί τήν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπου σάν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου.

Ἡ σταθερή πίστη τους στόν Ἰησοῦ Χριστό καί ἡ βεβαιότητά τους ὅτι ἡ Χριστιανοσύνη ἀποτελεῖ τό μέλλον τοῦ ἀνθρώπου καί τό ἅλας τῆς γῆς τούς ἐνέπνευσε καί τούς ἐκίνησε τόν ἱερό κάλαμο καί τή γλῶσσα νά διερμηνεύσουν καί νά διακηρύξουν τήν ἀξία τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ζωή καί τά κείμενά τους εἶναι μιά ἀσίγαστη δοξολογία τοῦ Θεοῦ καί μιά ἀσταμάτητη διακονία τους γιά τήν ἐξυπηρέτηση καί ἀναβάθμιση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καί ὑπάρξεως. Τό παράδειγμα καί ἡ ἀρετή τους μᾶς φωτίζουν καί μᾶς ἐνισχύουν γιά νά μείνουμε πιστοί στά διδάγματα καί τίς ὑποθῆκες τους. Νά εὐχαριστήσουμε τόν Ἅγιο Θεό γιά τήν προσφορά τους καί νά τόν παρακαλέσουμε νά μᾶς στέλλει σοφούς Διδασκάλους καί Ποιμένες σάν τούς Τρεῖς Ἱεράρχες γιά νά μᾶς χειραγωγοῦν καί νά μᾶς μυσταγωγοῦν στήν πίστη, τήν παράδοση καί τήν ὑποταγή μας στόν μεγάλο Ἀρχιερέα καί Ἐπίσκοπο τῶν ψυχῶν μας Ἰησοῦ Χριστό. Σ'Αὐτόν ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ τιμή καί ἡ προσκύνηση στούς ἀπέραντους αἰῶνες. Ἀμήν.

Ἰανουάριος 1992
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Ἐξοχωτάτους Πρέσβεις Ἑλλάδος καί Κύπρου,
καί λοιπά Μέλη τῶν Διπλωματικῶν Ὑπηρεσιῶν,
καί Ἀξιοτίμους Προέδρους καί Μέλη Ὁμογενειακῶν Ὀργανώσεων.

Ἀπευθύνω τοῦτο τό γράμμα γιά νά σᾶς προσκαλέσω στίς ἑορταστικές ἐκδηλώσεις πού διοργανώνει ἡ Ὁμογένεια γιά τά Ἑλληνικά Γράμματα.

Ὅπως καί πέρυσι, ἔτσι καί φέτος ὁ Ἑορτασμός θά εἶναι 15θήμερος. Ἐσώκλειστα θά βρεῖτε τό Πρόγραμμα τῶν τιμητικῶν ἐκδηλώσεων γιά τούς τρεῖς Ἱεράρχες, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν διαπρύσιοι κήρυκες καί προστάτες τῆς Ἑλληνικῆς καί Χριστιανικῆς Παιδείας. Τό ἐπίκεντρο τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν συγκεντρώνεται:

α) Στήν Ἀρχιερατική θεία Λειτουργία καί Δοξολογία, ἡ ὁποία θά τελεστεῖ στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας τό πρωΐ τῆς Κυριακῆς, 26 Ἰανουαρίου 1992.

β) Στήν ὁμιλία, τήν ὁποία θά κάνει ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης Καραβιδόπουλος, τήν Τρίτη, 28 Ἰανουαρίου 1992 καί ὥρα 7.15 μ.μ. στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας, μέ θέμα: "Ὁ ἀλλοτριωμένος καί αὐθεντικός ἄνθρωπος κατά τούς Τρεῖς Ἱεράρχες".

γ) Στήν Ἔκθεση Ἑλληνικοῦ Βιβλίου πού ὀργανώνεται μέ πρωτοβουλία τῆς Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου σέ συνεργασία μέ τόν Ἑνιαῖο Φορέα (ΕΦΕΠΕ) καί τίς Ὁμογενειακές Ὀργανώσεις. Κατά τήν διάρκεια τῶν Ἐγκαινίων τῆς Ἐκθέσεως θά δοθεῖ διάλεξη ἀπό τόν Μορφωτικό Λειτουργό τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου κ. Παῦλο Παρασκευᾶ, μέ θέμα: "Ἡ Νεώτερη Κυπριακή Ποίηση".

Θά σᾶς ἀναμένουμε μέ ἰδιαίτερη χαρά καί διατελοῦμε μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί θερμῶν εὐχῶν.

17 Ἰανουαρίου 1992
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σάββατον 25 Ἰανουαρίου - Πέμπτη 6 Φεβρουαρίου 1992

25 Ἰανουαρίου: ΣΑΒΒΑΤΟΝ Ὀνομαστήρια Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου. Πανηγυρική Θ. Λειτουργία εἰς τό Παρεκκλήσιον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὥρα 10-12 μεσημέρι.

26 Ἰανουαρίου: ΚΥΡΙΑΚΗ Πανηγυρική Θ. Λειτουργία - Δοξολογία σ'ὅλους τούς Ναούς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὁ Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπος λειτούργησε καί κήρυξε στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας. Ὥρα 9.30 - 12.30μ.μ.

27 Ἰανουαρίου: ΔΕΥΤΕΡΑ Ἀνακομιδή Λειψάνων Ἁγίου Ἰωάννη Χρυσοστόμου, Μέγας Ἑσπερινός. Καθεδρ. Ναός Ἀπ. Ἀνδρέου Kentish Town. Ὥρα 6.30 - 7.30μ.μ. Ὁμιλητής: ὁ Δάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς κ. Δ. Φυλακτής.

28 Ἰανουαρίου: ΤΡΙΤΗ Πανηγυρική Συγκέντρωση καί Ὁμιλία ἀπό τόν Ἐλλόγιμο Καθηγητή τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννη Καραβιδόπουλο, στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας, ὥρα 7.15 μ.μ. Μετά τήν ὁμιλία, Δεξίωση στήν Κρύπτη τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίας Σοφίας.

29 Ἰανουαρίου: ΤΕΤΑΡΤΗ Μέγας Ἑσπερινός Ἑορτῆς ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ. Ὥρα 6-7 μ.μ. Καθεδρικός Ναός Παναγίας Βορείου Λονδίνου. Ἔκθεση Ἑλληνικοῦ Βιβλίου ἀπό τή Μορφωτική Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου σέ συνεργασία μέ τά Σωματεῖα καί Ὀργανώσεις τῆς Ὁμογένειας καί τόν Ἑνιαῖο Ἐκπαιδευτικό Φορέα (ΕΦΕΠΕ). Μεγάλη αἴθουσα Καθεδρικοῦ Ναοῦ Παναγίας Wood Green, Trinity Road, N22. Ὥρα 7.30μ.μ. Ὁμιλητής ὁ Μορφωτικός Λειτουργός τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου κ. Παῦλος Παρασκευᾶ μέ θέμα: " Ἡ νεώτερη Κυπριακή ποίηση".

30 Ἰανουαρίου: ΠΕΜΠΤΗ Πανηγυρική Θ. Λειτουργία ἀπό τόν Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγόριον. Καθεδρ. Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου. Ὥρα 9-12. Ὁμιλητής: Ἀρχιμ. Γεώργιος Παπαχρυσοστόμου.

1 Φεβρουαρίου: ΣΑΒΒΑΤΟ Θεία Λειτουργία Προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου - Ὁμιλία γιά τά παιδιά τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Ἁγίου Ἰωάννη Βαπτιστῆ. Ὁμιλήτρια: Δρ. Ἔλλη Παπαφώτη, Προϊσταμένη Κυπριακῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΒΡΑΔΥ Μέγας Ἑσπερινός Κυριακῆς Ἑορτῆς Ὑπαπαντῆς, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου. Καθεδρικός Ναός Παναγίας Ν. Λονδίνου. Ἐγκαίνια νεοανεγερθέντος Μοναστηρίου (Παναγίας). Ὥρα 6 μ.μ.

2 Φεβρουαρίου: ΚΥΡΙΑΚΗ Πανηγυρική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Καθεδρικός Νάος Κοιμήσεως Παναγίας Β. Λονδί-

νου. Ὥρα 9-1μ.μ.

3 Φεβρουαρίου: ΔΕΥΤΕΡΑ Μ. Ἑσπερινός - Ὁμιλία στὴν Κοινότητα Παναγίας Ἐλεούσης Nottingham. Ὥρα 5-7μ.μ. Ὁμιλητής: Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Θεοχάρους.

4 Φεβρουαρίου: ΤΡΙΤΗ Μ. Ἑσπερινός - Ὁμιλία στὴν Κοινότητα Ἁγίου Νικολάου Leicester. Ὥρα 6-8μ.μ. Ὁμιλητής: Πρεσβ. Φώτιος Μπίθας.

6 Φεβρουαρίου: ΠΕΜΠΤΗ ΒΡΑΔΥ Μ. Ἑσπερινός καὶ Ὁμιλία. Ἱερός Ναός Ἁγίου Ἐλευθερίου, Leyton. Ὥρα 6μ.μ. Ὁμιλητής: Ἀρχιμ. Γεώργιος Καρβούνης.

Σημείωση:

α) Πανηγυρικές Λειτουργίες καὶ Δοξολογίες, μαζὶ μὲ ὁμιλίες, ἔγιναν σ'ὅλους τούς Ναούς ἀπό τούς Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

β) Οἱ Δοξολογίες ἔγιναν τὴν Κυριακή, 26 Ἰανουαρίου, ἢ τὴν Κυριακή, 2 Φεβρουαρίου 1992, σύμφωνα μὲ τό πρόγραμμα πού ὀργάνωσε τοπικά ἡ κάθε Κοινότητα.

γ) Ὁμιλητές, ὅπου τοῦτο ἦταν δυνατό, ἐστάλησαν σ' ὅλες τίς κοινότητες ἀπό τό Κ.Ε.Σ. Συγκεκριμένα, ὁρίσθηκαν οἱ πιό κάτω ὁμιλητές σέ συνεργασία καὶ μὲ τίς ἐκπαιδευτικές Ἀποστολές Ἑλλάδος καὶ Κύπρου, πρός τούς ὁποίους ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε ἀπευθύνει τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή:

Πρός τούς Ἀξιοτίμους Ὁμιλητές Ἑορτῆς Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Ἑλληνικῶν Γραμμάτων

Ἀγαπητοί,

Ὅπως βλέπετε καὶ ἀπό τό ἐπισυναπτόμενο "Πρόγραμμα", οἱ ἐφετινοί δεκαπενθήμεροι ἑορτασμοί τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων θά πραγματοποιηθοῦν μεταξύ 25ης Ἰανουαρίου καὶ 6ης Φεβρουαρίου 1992.

Μεταξύ τῶν ὁμιλητῶν συγκαταλέγεστε κι' ἐσεῖς, ὅπως ἐμφαίνεται καὶ ἀπό τόν ἐπισυναπτόμενο Κατάλογο Ὁμιλητῶν. Παρακαλοῦμε, λοιπόν, ὅπως ἔλθετε σ'ἐπαφή μὲ τόν Ἱερατικῶς Προϊστάμενο τοῦ Ναοῦ, μὲ τόν ὁποῖο θά συνεννοηθεῖτε γιά τίς λεπτομέρειες τοῦ ἐκεῖ προγράμματος Δοξολογίας καὶ ὁμιλίας.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἐκ τῶν προτέρων γιά τὴν προθυμία σας νά συμβάλετε στὴν ἐπιτυχία τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς μας τούτης Ἑορτῆς τοῦ Γένους καὶ διατελοῦμε μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ εὐχῶν.

Ἰανουάριος 1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΟΜΙΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος, στον Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Σοφίας, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Νίκος Βολιώτης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς στόν Καθεδρ. Ναό Παναγίας Wood Green, στίς 26/1/92.

Ἡ κα Ἕλλη Παπαφώτη τῆς ΚΕΑ στά παιδιά τοῦ Σχολείου Ἁγ. Ἰωάννου Harringey, την 1/2/1992.

Ὁ κ. Δημήτριος Φυλακτής τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς στόν Καθεδρ. Ναό Ἀπ. Ἀνδρέα, στίς 27/1/92 βράδυ.

Ὁ κ. Σάββας Παυλίδης τῆς Κ.Ε.Α. στόν Καθεδρ. Ναό Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Νοτ. Λονδίνου, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Μανώλης Ἀνδρονικάκης τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Καθεδρ. Ναό Τιμίου Σταυροῦ, στίς 2/2/92.

Ὁ π. Γεώργιος Παπαχρυσοστόμου τῆς Κ.Ε.Α. στόν Καθεδρ. Ναό Ἁγίων Πάντων, στίς 30/1/92.

Ὁ Ἐπίσκοπος Νύσσης κ. Ἐλευθέριος στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίου Νικολάου.

Ὁ κ. Δημήτριος Ἀντωνακόπουλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἀποστ. Βαρνάβα στίς 26/1/92

Ὁ π. Γεώργιος Ζαφειράκος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀντωνίου, στίς 2/2/92.

Ὁ κ. Χάρης Μεττῆς τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἰωάννου Βαπτιστοῦ, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Δημήτριος Χαλκιώτης τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Δαμασκηνός Ἰωαννίδης τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀναργύρων, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Μίλτος Ἐρωτοκρίτου τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Σωτ. Χριστοῦ Woolwich, στίς 26/1/92.

Ὁ π. Νικηφόρος Κυκκώτης τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νεκταρίου, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Κων/νος Χαραλαμπίδης τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Δημητρίου Edmonton, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Ἀχιλλεύς Ἀχιλλέως τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Λαζάρου, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Ἀλέκος Κυπριανοῦ τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Παντελεήμονος, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Νίκος Κωνσταντίνου τῆς ΚΕΑ στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Croydon στίς 26/1/1992.

Ὁ κ. Ἀριστόδημος Σολέας τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Γεωργίου Kingston, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Χρῆστος Χρηστάκης τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἐλευθερίου Leyton, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Σωτήρης Σεντουκάρης τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Αἰκατερίνης Barnet, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Μιχαὴλ Γεωργιάδης στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀποστόλων Herts.

ΕΚΤΟΣ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγ. Μάμαντος Bedford.

Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Πατάρων στόν Ἱερό Ναό Παναγίας Birmingham.

Ἡ κ. Μαρία Ζαννέτου-Παπακώστα τῆς Κ.Ε.Α. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Τριάδος Εὐαγ. Λουκᾶ Birmingham, στίς 26/1/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Σπυρίδωνος στό Bournemouth.

Ὁ κ. Ἀργύριος Νικολάου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Τριάδος στό Brighton, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Εὐάγ. Τζαβίδας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Πέτρου καὶ Παύλου Bristol, στίς 26/1/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀναστασίας Bury-St. Edmunds.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Cheltenham.

Ὁ π. Ἰωάννης Σπαθαράκης στόν Ἱερό Ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Conentry.

Ὁ π. Μάξιμος Λαυρεώτης στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀθανασίου Cambridge.

Ὁ κ. Χαράλαμπος Διονάτος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νικολάου Cardiff, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Ἀργύριος Νικολάου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Παντελεήμονος & Θεοδώρου Τήρωνος Eastbourne στίς 2/2/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου Jersey.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Εὐαγ. Μάρκου καὶ Ἁγ. Φωτεινῆς Folkestone.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Εὐαγ. Λουκᾶ Glasgow.

Ὁ κ. Ἀναστάσιος Καρλῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Σπυρίδωνος Gr. Yarmouth, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Ἀργύριος Νικολάου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Μαρίας Μαγδαληνῆς Hastings στίς 2/2/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νικολάου καὶ Ξενοφῶντος Leicester.

Ὁ π. Σωφρόνιος Παπαδόπουλος στόν Ἱερό Ναό Τριῶν Ἱεραρχῶν Leeds.

Ἡ Δίδα Χάϊδω Παναρέτου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νικολάου Liverpool, στίς 26/1/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Χαραλάμπους Luton.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Εὐαγ. Θεοτόκου Maidstone.

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Νικολαΐδης τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου Mansfield.

Ὁ κ. Πέτρος Κλιάπης τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Εὐαγ. Θεοτόκου Manchester, στίς 26/1/92.

Ἡ κ. Μάγδα Σόφτη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Margate, στίς 26/1/92.

Ὁ κ. Δημήτριος Μπαλτζῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀμβροσίου καὶ Στυλιανοῦ Milton Keynes, στίς 26/1/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀντωνίου Newcastle.

Ἡ Δίδα Δήμητρα Καρούκη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στόν Ἱερό Ναό Παναγίας τῆς Ἐλεούσης Nottingham, στίς 26/1/92.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νοεφύτου Northampton.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Δημητρίου Plymouth.

Ὁ κ. Μιχαὴλ Παπαδόπουλος τοῦ Κ.Ε.Σ. στόν Ἱερό Ναό Προφήτου Ἠλία Reading.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νικολάου Southampton.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό τῆς Ἁγ. Βαρβάρας Southend.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἀνδρέου Torquay.

Ὁ Ἱερέας στόν Ἱερό Ναό Ἀπ. Ἀνδρέα Weston-Super-Mare.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, ὑπέρτιμε καὶ Ἔξαρχε Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἀσμένως ἐπληροφορήθημεν ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς κη' Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους γράμματος τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητος περὶ τοῦ προγραμματισθέντος ἐτησίου ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς θεοσώστῳ ἐπαρχίᾳ, τῇ δσον ἔνεστι πανομογενειακῇ συμμετοχῇ καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀναβαθμίσεως τῆς ἱερᾶς κληρονομίας τοῦ Γένους ἡμῶν.

Οἱ τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς τρισηλίου Θεότητος καὶ Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, διά τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σοφίας αὐτῶν, συνεδύασαν ἐν ἁρμονικῇ ἑνότητι τὴν ἀρχαίαν σοφίαν μετά τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, τό πνεῦμα τῆς Ἱερουσαλὴμ μετ' ἐκείνου τῶν Ἀθηνῶν, θέσαντες τοιουτοτρόπως τάς βάσεις τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας, ἥτις καὶ μόνη παρέχει τὴν ἀληθινὴν μόρφωσιν καὶ ἐξασφαλίζει τὸν ἐξανθρωπισμόν τοῦ ἀνθρώπου. Διά τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἡμῶν παιδείας ἐδημιουργήθη ὁ Ἑλληνοχριστιανικός πολιτισμός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται κυρίως καὶ ὁ πολιτισμός τοῦ κ' αἰῶνος. Ὥστε λίαν ἐπιτυχῶς συνεδυάσθη ἔκπαλαι ἐν μιᾷ κοινῇ ἑορτῇ ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν μετά τῆς παιδείας τοῦ Γένους ἡμῶν.

Συγχαίροντες τῇ ὑμετέρᾳ προσφιλεῖ Ἱερότητι καὶ πᾶσι τοῖς καθ' οἱονδήποτε τρόπον συνεργαζομένοις μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ εὐχόμεθα πλήρη ἐπιτυχίαν ἐπὶ τῇ ἀναληφθείσῃ ταύτῃ ἐπαινετῇ πρωτοβουλίᾳ, καὶ ἐπιδαψιλεύοντες ὁλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τούς διδάσκοντας καὶ διδασκομένους ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς καθ' ὑμᾶς θεοσώστου ἐπαρχίας τὴν χάριν καὶ τὸν ἄνωθεν φωτισμόν, εἰς ἐνίσχυσιν καὶ εὐόδωσιν τοῦ ἱεροῦ ἔργου τῆς παιδείας.

Εἴεν παρά Κυρίου τά ἔτη τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινά καὶ σωτήρια.

1992 Ἰανουαρίου ιδ'

Ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός Βαρθολομαῖος.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΦΛΙΑ

Σεβασμιώτατε,
Κυρίες και Κύριοι,

Γιορτή Παιδείας, γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων, γιορτή των μεγάλων της Ορθοδοξίας Ιεραρχών, γιορτή του Ελληνισμού και της Χριστιανοσύνης είναι η σημερινή μέρα. Ο απανταχού Ελληνισμός και η απανταχού

Ορθοδοξία γιορτάζουν σήμερα την πιο ευτυχισμένη στιγμή στην ιστορία του πνεύματος, τη συνάντηση της ελληνικής παιδείας με την ορθόδοξη διδασκαλία.

Στην ιστορία της ελληνικής παιδείας, σε μια στιγμή πνευματικής ανατάσεως του Βυζαντίου, εννοώ τον 11ο αιώνα, ο μεγάλος λόγιος της εποχής και επίσκοπος Ευχαΐτων Ιωάννης Μαυρόπους έφερε για πρώτη φορά στο προσκήνιο και ανήγαγε σε προστάτες των ελληνικών γραμμάτων τις μεγάλες μορφές των Τριών Ιεραρχών, τον Βασίλειο τον Μέγα, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Ηταν ο πρώτος που έδειξε τη μοναδική συμβολή των Μεγάλων Ιεραρχών στη δημιουργία ενός παιδευτικού προτύπου του ανθρώπου, το οποίο συνδύαζε την ελληνική Παιδεία με τη χριστιανική αγωγή.

Δεν είναι τυχαίο ότι το Βυζάντιο, κράμα το ίδιο του Χριστιανισμού και της συνέχειας του Ελληνισμού, τον αιώνα της Αναγέννησης των ελληνικών γραμμάτων, τον 11ο αιώνα, αισθάνεται την ανάγκη να προβάλει ως πρότυπο παιδείας την ισόρροπη σύνθεση της κλασσικής ελληνικής παιδείας με την ορθόδοξη χριστιανική παράδοση που ενσάρκωναν με τη διδασκαλία τους οι τρεις φωτισμένοι Ιεράρχες. Ετσι καθιερώθηκε ο συνεορτασμός, μοναδικός στον κόσμο ως όραμα και πράξη παιδείας, ο συνεορτασμός της ελληνικής παιδείας με την παιδεία της Ορθοδοξίας, του ορθού με τον θείο λόγο, της κοσμικής με την εκκλησιαστική παιδεία, της σοφίας με την αρετή, της γνώσεως με την πίστη.

Αν κάτι ξεχωρίζει τον Ελληνισμό στη διαχρονική του υπόσταση, είναι αυτό το πάντρεμα του παλιού με το νέο, δύο φαινομενικά αντίθετων θέσεων σε μια σύνθεση που υπερβαίνει την αντίθεση. Γιατί ό,τι καλούμε ελληνική και χριστιανική παιδεία είναι ως σύνθεση μιά μορφή παιδείας που υπερβαίνει την ελληνικότητα ή την ορθόδοξη πίστη, αν ληφθούν μεμονωμένα. Θυμίζω πως ο Θουκυδίδης, ο θεμελιωτής της ιστορικής σκέψης, επισήμανε ήδη από τους κλασσικούς χρόνους ότι η Αθήνα υπήρξε "η παίδευσις" της Ελλάδος. Επεκτείνοντας αυτή τη διαπίστωση θα μπορούσε να πει κανείς πως ο ελληνικός πολιτισμός, με τη σειρά του, έγινε "η παίδευσις" όλης της γης. Γιατί, όπως προφητικά είπε ο μεγάλος δάσκαλος της αρχαιότητας, ο Ισοκράτης, τα ελληνικά γράμματα συνετέλεσαν ώστε "το όνομα των Ελλήνων να μην προσδιορίζει απλώς την καταγωγή, αλλά τη διάνοια, και Έλληνες να καλούνται όχι μόνο οι ελληνικής καταγωγής πολίτες αλλά και όσοι μετέχουν της ελληνικής παιδείας".

Οι σεπτοί τρεις Ιεράρχες, οι ταγοί της ελληνικής σοφίας και θεωρητικοί συνάμα των αρχών της ορθόδοξης πίστεως, είναι οι πρώτοι μεγάλοι Δάσκαλοι του Γένους των Ελλήνων, αυτοί που φώτισαν "τάς τρίβους" της Παιδείας του στο ξεκίνημα του Βυζαντινού Ελληνισμού. Το έργο τους θα συνεχίσουν στην ίδια κατεύθυνση, αν και υπό τελείως διαφορετικές συνθήκες, οι νεώτεροι Διδάσκαλοι του Γένους, ιερωμένοι κι αυτοί, που φωτίζουν το Γένος με τον Πλάτωνα αλλά και με την Καινή Διαθήκη, με τον Όμηρο αλλά και με τους Ύμνους της Εκκλησίας, με τον Ξενοφώντα αλλά και με τα Συναξάρια των Αγίων. Ο Κύριλλος Λούκαρις, ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Νεόφυτος Δούκας, ο Οικονόμος ο εξ Οικονόμων και τόσοι άλλοι, από τη μια κρατούν και διδάσκουν τα αρχαία κείμενα, την πατρογονική κληρονομιά των Ελλήνων, κι από την άλλη κρατούν τη Γραφή και τους Υμνους, τα ιερά κείμενα της χριστιανικής παράδοσης. Ο νεοελληνικός Διαφωτισμός και ο φωτισμός του Γένους, και στα δύσκολα χρόνια της τουρκικής σκλαβιάς, στηρίζεται πάλι στον Ελληνισμό και την Ορθοδοξία, στα αρχαία και στα ιερά μας κείμενα, και στα πατερικά ανάμεσά τους κείμενα των μεγάλων Ιεραρχών που γεφυρώνουν τη συνέχεια ελληνικής και ορθόδοξης παράδοσης αιώνων.

Ο Ελληνισμός - αξίζει να το νιώσουμε βαθιά τούτες τις δύσκολες για ολόκληρο τον κόσμο μας ώρες - ήταν και είναι <u>πρόταση παιδείας</u> και μαζί <u>πρόταση ζωής</u>, στον βαθμό που στήριξε τις βασικές αρχές του δυτικού πολιτισμού, συνδυάζοντάς τες με τις ακατάλυτες αξίες του Χριστιανισμού μέσα από την ελληνόγλωσση Κ. Διαθήκη και τα ελληνόγλωσσα κείμενα των Πατέρων του Χριστιανισμού, με προεξάρχοντα τα κείμενα του Βασιλείου, του Γρηγορίου και του Χρυσοστόμου.

Αυτό που εξακολουθεί να διακρίνει τους Έλληνες μέσα και έξω από την Ελλάδα, τον μητροπολιτικό Ελληνισμό αλλά και τον απόδημο, αυτό που αποτελεί ό,τι ονομάζουμε <u>ελληνική ταυτότητα</u> είναι, σε μεγάλο βαθμό, η σύνθεση ελληνισμού και ορθοδοξίας, γλώσσας και θρησκείας, πατρίδας και πίστης, παράδοσης και πιστεύω, ηθών και εθίμων, αρχών και βιωμάτων. Είναι μια συνείδηση καταγωγής και επαφής με απώτερες ρίζες, μια ιδιαίτερη ευαισθησία για την ελευθερία και τα δικαιώματα του ανθρώπου, και μαζί μια ξεχωριστή αίσθηση ανθρωπιάς, αξιοπρέπειας και φιλότιμου.

Σε τούτη τη Γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων και της Παιδείας σε συνδυασμό με την Ορθοδοξία, αξίζει να θυμηθούμε πως η Ελλάδα, "αυτός ο τόπος ο μικρός ο μέγας", μπόρεσε κι άντεξε, πιστεύοντας και αγωνιζόμενος γι'αυτές τις αξίες, γι'αυτά τα ιδανικά. Και σήμερα που νέες επιβουλές επανεμφανίζονται στον ορίζοντα, που νέες σκοπιμότητες καλλιεργούνται τεχνηέντως, επιβουλές που ξεκινούν από την καπηλεία του ονόματος, της καταγωγής και της ιστορίας της Μακεδονίας, για να πάρουν - όταν σταθεί δυνατόν - τη μορφή εδαφικών διεκδικήσεων, προερχόμενων από ανιστόρητους νοσταλγούς ενός παρελθόντος που πλήρωσε με αίμα ο ελληνισμός της Μακεδονίας, σήμερα ο Ελληνισμός όπου γης πρέπει να πατήσει ξανά τα πόδια του, να "μνημονεύσει" γλώσσα, πατρίδα και θρησκεία και να διατρανώσει σ'όλον τον κόσμο τα ιστορικά του δίκαια. Γιατί ούτε το βουλγαροσερβικό ιδίωμα του κράτους των Σκοπίων έχει καμιά σχέση με ό,τι παραπλανητικά ονόμασαν οι Σκοπιανοί "μακεδονική γλώσσα", ούτε το νεόκοπο (του 1944) ομόσπονδο Γιουγκοσλαβικό κράτος των Σκοπίων έχει καμιά εθνική, ιστορική, πολιτισμική ή άλλη σχέση με τη γνωστή από τον Ησίοδο ήδη και τον Ηρόδοτο ελληνική Μακεδονία, με το "μακεδνόν έθνος". 'Το Δωρικόν, μας λέει ο Ηρόδοτος (1.6), <u>"οίκεε εν Πίνδω Μακεδνόν καλεόμενον ενθεύτεν δε... ες Πελοπόννησον ελθόν Δωρικόν εκλήθη"</u>.

Από το 1000 π.Χ. οι Έλληνες μετανάστες σε ξένες χώρες, χώρες μακρινές, έπαιρναν μαζί τους, τους θεούς τους, την τέχνη, τον πολιτισμό, την αρετή τους. Ποτέ όμως δεν ξεχνούσαν τη μητρόπολη - πατρίδα. Γιατί ο Έλληνας, όπου κι αν πάει, στα βάθη της καρδιάς του μένει Ελληνας και πονάει τη χώρα των πατέρων του, παρόλο ότι στεριώνει και προκόβει στη νέα του πατρίδα.

Σας συγχαίρω από καρδιάς. Η σκέψη και οι ευχές όλων των Ελλήνων σας συνοδεύουν στην μεγάλη αυτή γιορτή της Ορθοδοξίας και των Ελληνικών Γραμμάτων.

25 Ιανουαρίου 1992
Ο Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΥΠΑΤΟΥ ΑΡΜΟΣΤΗ κ. ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΑΓΓΕΛΙΔΗ

Συγχαίρω τον Σεβασμιώτατον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και όσους βοήθησαν στην οργάνωση των εκδηλώσεων του δεκαπενθήμερου για τα Ελληνικά Γράμματα.

Δίκαια οι Εορτασμοί αυτοί, που οργανώνονται από τον απανταχού Ελληνισμό, είναι ταυτισμένοι με τις τρείς μεγάλες μορφές της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τους Τρείς Ιεράρχες. Οι Τρείς Ιεράρχες, μας έχουν κληροδοτήσει ένα πνευματικό θησαυρό που στολίζει την πλούσια Ελληνο-Χριστιανική μας παράδοση.

Οι ιστορικές μας εμπειρίες διαπιστώνουν την μεγάλη συμβολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη διατήρηση και συντήρηση του έθνους των Ελλήνων, τόσον κατά την περίοδον της Ρωμαϊκής κατοχής όσον και κατά τους αιώνες Τουρκικής δουλείας. Ο Χριστιανισμός αναγέννησε τον Ελληνισμό στην περίοδο της Ρωμαϊκής κυριαρχίας και δημιούργησε τις προϋποθέσεις ώστε πάνω στα ερείπια της Αρχαίας Ελλάδας να δημιουργηθεί μια πανίσχυρη Ελληνική Αυτοκρατορία, η Βυζαντινή.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία έσωσε τον Ελληνισμό κατά τους μακρούς αιώνες της Τουρκικής σκλαβιάς. Φρόντισε για τη μόρφωση των υποδούλων Ελλήνων με το "Κρυφό Σχολείο" που έγινε το πνευματικό κέντρο της διαπαιδαγώγησης του δούλου Ελληνισμού. Παράλληλα δημιούργησε στους Έλληνες αυτοπεποίθηση και ώθηση για εξέργερση και ελευθερία.

Παρόμοια και σημαντική είναι η προσφορά της Ορθόδοξης Εκκλησίας για τον απόδημο Ελληνισμό, για την διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας, της εθνικής συνείδησης και γενικά των Ελληνορθόδοξων παραδόσεων. Αρμονική είναι η σύζευξη της ορθόδοξης θρησκείας με τον Ελληνισμό και Ελληνισμός δεν νοείται χωρίς την Ελληνική γλώσσα, τα Ελληνικά γράμματα και την Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη.

Δίκαια λοιπόν, κάθε χρόνο αυτές τις μέρες, μνήμη των Τριών Ιεραρχών, εορτάζονται τα Ελληνικά Γράμματα. Και δίκαια εμείς, εδώ σ'αυτή τη μακρυνή χώρα, αποδίδουμε, και πρέπει ν'αποδίδουμε ξεχωριστή σημασία στους Εορτασμούς των Ελληνικών Γραμμάτων. Είναι εις πίστη της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων, που πρωτοστατεί σ'αυτούς τους Εορτασμούς. Την συγχαίρουμε. Συγχαίρουμε όλους τους εκπαιδευτικούς και άλλους οργανισμούς και τα Ελληνικά παροικιακά σχολεία που συμβάλλουν ώστε η γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων να γίνεται πάντα μεγαλόπρεπη. Είναι καθαρό, πως τα μηνύματα αυτής της γιορτής ταυτίζονται απόλυτα με τους σκοπούς και στόχους της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης.

Το μεγαλόπνοο έργο των Τριών Ιεραρχών είναι πάντα για όλους μας πηγή για άντληση θάρρους και για παραδειγματισμό.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Γιορτάζουμε τη γιορτή των Ελληνικών γραμμάτων. Και το Ελληνικό έθνος καλείται να αναβαπτισθεί στα νάματα της σοφίας και της αρετής των Τριών Ιεραρχών και οικουμενικών διδασκάλων.

Γιατί οι Τρείς Ιεράρχες, Βασίλειος ο Μέγας, Γρηγόριος ο Θεολόγος και Ιωάννης ο Χρυσόστομος αποτελούν τρία πρώτου μεγέθους πνευματικά αναστήματα, τρείς κολοσσούς σοφίας, τρείς ανεξάντλητους κρουνούς γνώσεως και αρετής που τροφοδοτούν ανά τους αιώνες την Ελληνοχριστιανική μας παράδοση με τα έργα τους, μέσα στα οποία κυριαρχούν οι ακατάλυτες αξίες της αγάπης και της ελευθερίας θεμελιωμένες στη γρανιτώδη βάση της Χριστιανικής πίστης και καταξιωμένες με το προσωπικό τους βίωμα.Η Εκκλησία τους καταξίωσε με το φωτοστέφανο της αγιότητας και το Ελληνικό έθνος τους ανύψωσε στο βάθρο των οικουμενικών διδασκάλων. Εάν Ελληνισμός και Εκκλησία, Ορθοδοξία και Γένος εντάσσονται αρμονικά μέσα στην Ελληνική Ιστορία, στο πρόσωπο των Τριών Ιεραρχών συντελείται κατά τον πιο αριστουργηματικό τρόπο η σύνθεση των δυο αυτών στοιχείων της Ελληνοχριστιανικής Παράδοσης.

Γιατί οι Τρείς Ιεράρχες υπήρξαν γίγαντες του πνεύματος όχι μόνο της εποχής τους, αλλά και όλων των εποχών. Στα συγγράμματά τους συμπυκνώνεται ό,τι υψηλό και ωραίο δημιούργησε η αρχαία Ελληνική Γραμματεία και συνδυάζεται με τα λυτρωτικά διδάγματα της θείας διδασκαλίας.

Και ο συνδυασμός αυτός έγινε με άριστο τρόπο γιατί εξασφαλίζει την ισορροπία του ύφους και της σκέψεως, της έκφρασης και του νοήματος.

Παράλληλα όμως υπήρξαν πρόμαχοι της Χριστιανικής πίστεως και ακαταπόνητοι εργάτες της αρετής, τρία υποδείγματα δασκάλων που δίδαξαν όχι μόνο με τη γνώση τους αλλά και με το παράδειγμά τους. Δεν ήταν μόνο άνθρωποι σοφίας θεϊκής αλλά και θυσίας στο βωμό της Χριστιανικής αγάπης.

Με θαυμασμό, δέος αλλά και ελπίδα προσβλέπει ο Ελληνισμός προς τους Τρείς μέγιστους φωστήρες της Τρισηλίου Θεότητος κάθε φορά που γιορτάζουμε τη μνήμη τους, συνδεδεμένη με την εορτή των Ελληνικών γραμμάτων.

Ιδιαίτερα ο Ελληνισμός της διασποράς έχει ξεχωριστή ανάγκη να αντλεί από την ακένωτη δεξαμενή της πνευματικής παράδοσης που εκείνοι δημιούργησαν και μας κληροδότησαν.

Γιατί περισσότερο από τον υπόλοιπο ελληνισμό έχει ανάγκη ερεισμάτων που του εξασφαλίζουν τη διατήρηση της φυσιογνωμίας του. Και τα ερείσματα αυτά δεν μπορεί να είναι διαφορετικά από τις αιώνιες αξίες της Ελληνικής και Χριστιανικής παράδοσης, όπως τις μετουσίωσαν στα αθάνατα πνευματικά τους δημιουργήματα οι Τρείς Ιεράρχες και μας τις κληροδότησαν ως ακατάλυτους άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να στρέφεται η ζωή μας, αν θέλουμε να είμαστε συνεπείς πρός την παράδοσή μας και τίμιοι με τον εαυτό μας.

Με τις σκέψεις αυτές χαιρετίζω την αποψινή μας σύναξη που η Ιερά Αρχ/σκοπή Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας οργανώνει με πρωτοβουλία του Σεβ/τάτου Αρχιεπισκόπου κ.κ. Γρηγορίου μεταφέροντας και τον εγκάρδιο χαιρετισμό και μήνυμα αγάπης του κ. Πρέσβυ της Ελλάδος, που σοβαροί λόγοι δεν του επέτρεψαν να παραστεί στη σεπτή αυτή εκδήλωση για τα Ελληνικά γράμματα. Εύχομαι τα μηνύματα που θα προέλθουν από την επίκαιρη πανηγυρική ομιλία που θα ακολουθήσει να βρούν βαθειά απήχηση στις ψυχές όλων μας.

Μετά το πέρας της ομιλίας του καθηγητού κ. Ιωάννη Καραβιδόπουλου, απηύθυνε ευχαριστήριο χαιρετισμό ο κ. Ιωάννης Αδαμ. Χατζηπατέρας, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Λονδίνου και από τους ιδρυτές του ΚΕΣ της Αρχιεπισκοπής.

Ο ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΛΛΟΤΡΙΩΜΕΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

υπό ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΑΡΑΒΙΔΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ο άνθρωπος και η παιδεία του αποτελούν τον κεντρικό άξονα, αλλά και τον επιδιωκόμενο στόχο των αρχαίων ελληνικών γραμμάτων. Παράλληλα, ο άνθρωπος και η κατά Χριστόν παιδεία του, και πάνω από όλα η σωτηρία του, συνιστούν τον τελικό σκοπό χριστιανικής αποκαλύψεως που καταγράφεται στην Αγία Γραφή και αναπτύσσεται κατόπιν από τους πατέρες της Εκκλησίας, ιδιαίτερα από τους τρεις "μεγίστους φωστήρας της τρισηλίου θεότητος" και οικουμενικούς διδασκάλους, Βασίλειον τον Μέγα, Γρηγόριον τον Θεολόγο και Ιωάννην τον Χρυσόστομο, που τιμούμε σήμερα τη μνήμη τους στον ιερό αυτό χώρο.

Εάν τον πρώτον αιώνα, κατά τον οποίο εμφανίστηκε και άρχισε να εξαπλώνεται μέσα στον Ελληνο-Ρωμαϊκό κόσμο ο Χριστιανισμός δίνοντας τη σκληρή μάχη του με την ειδωλολατρεία, έκαμνε κάποιος χριστιανός την πρόβλεψη ότι σε πολύ λίγο καιρό ο χριστιανισμός και ο Ελληνισμός θα προέβαιναν σε μια αποφασιστική για την ιστορία της ανθρωπότητας συνάντηση, αυτός θα εθεωρείτο τουλάχιστον εκτός ευατού! Κι όμως κατά τον 4ον αιώνα η σύνθεση αυτή γίνεται πραγματικότητα, αφήνει την ανεξίτηλη σφραγίδα της στην ιστορία και συγκροτεί τελικά τη δική μας ταυτότητα ως Ελλήνων και ως Ορθοδόξων Χριστιανών δια μέσου των αιώνων που παρά τις συνταρακτικές και κοσμοϊστορικές αλλαγές δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά.

Η σύνθεση αυτή πραγματοποιήθηκε από τους Τρεις Ιεράρχες, οι οποίοι σπουδάζοντας στις διάσημες Ελληνικές Σχολές της εποχής τους και αντλώντας από την Ελληνική σοφία κάθε θετικό της στοιχείο ενσωμάτωσαν την ελληνική σκέψη μέσα στη σάρκα της εκκλησίας. Κι αν μιλούμε για επιτυχή σύνθεση που έκαναν του χριστιανισμού με την ελληνική παιδεία, εννοούμε ότι κανένα από τα δύο αυτά μεγέθη δεν νοθεύτηκε άλλά κράτησε τις σωστές του διαστάσεις, και ότι κανένα δεν περιορίστηκε αποκλειστικά σε μια ομάδα εκλεκτών, αλλ' απεναντίας έγινε κτήμα όλου του πληρώματος της Εκκλησίας. Το κτήμα βέβαια αυτό δεν σημαίνει για μας σήμερα ένα χωρίς κόπο αναμάσημα δεδομένων πραγμάτων, αλλά τη δυνατότητα οικειώσεώς τους με προσωπικό μόχθο και αγώνα. Η αλήθεια προσφέρεται από το Θεό, "αποκαλύπτεται", αλλά και καταχτιέται στη συνέχεια από τον άνθρωπο. Όποιος δεν πιστεύει στην αποκάλυψη, στη φανέρωση δηλαδή της αλήθειας, αρνείται το Θεό Λόγο που σαρκώθηκε μέσα στην Ιστορία. Αλλά και όποιος δεν καταλαβαίνει το χρέος του ανθρώπου και τη δεκτική ικανότητά του, αρνείται τον ανθρώπινο λόγο, που το πιο υψηλό επίτευγμά του υπήρξε η αρχαία ελληνική γραμματεία.

Σπεύδουμε αμέσως να προσθέσουμε ότι, όσο κι αν το επιθυμούμε, είναι αδύνατο μέσα στα περιορισμένα χρονικά όρια μιάς ομιλίας να παρουσιάσουμε την περί ανθρώπου διδασκαλία των τριών πατέρων. Γιαυτό θα περιοριστούμε σε μιά μόνο πλευρά της: Στην απομάκρυνση του ανθρώπου από το Θεό και το συνάνθρωπό του, με όλες τις συνέπειές της μέσα στην ιστορία και την κοινωνία από τη μιά μεριά, και στην επανεύρεση της σωστής κοινωνίας με το Θεό και το συνάνθρωπό του από την άλλη. Επειδή όμως η απομάκρυνση του ανθρώπου από το Θεό και τον διπλανό του - η "αλλοτρίωση" όπως θα την ονομάσουμε στη συνέχεια - αποτελεί μιά πολύπλευρη δραματική πραγματικότητα, θα επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας σε μια πτυχή εξαιρετικά λεπτή και συνάμα δύσβατη, αυτήν που σχετίζεται με τις απεγνωσμένες προσπάθειες που κάνει συνήθως ο άνθρωπος - άλλοτε συνειδητά και άλλοτε ασυνείδητα - να κρυφτεί από τον ίδιο τον εαυτό του, από τον Θεό και από το διπλανό του, να παρουσιαστεί διαφορετικός από ό,τι είναι στην πραγματικότητα, να παραπλανήσει, να ξεγελάσει και άλλους, ξεγελώντας βέβαια παράλληλα και τον εαυτό του. Θα ασχοληθούμε δηλαδή με την υποκριτική συμπεριφορά του ανθρώπου κατά τη συνάντησή του με τον συνάνθρωπο. Αυτή η "φαινομενολογία" της υποκρισίας θα αποτελέσει το Α' μέρος της ομιλίας, ενώ στο Β' μέρος θα παρουσιαστεί η προσφορά της διδασκαλίας των τιμωμένων διδασκάλων για το ξεπέρασμα της υποκρισίας μέσα σε μια αυθεντική και γνήσια σχέση του ανθρώπου με το συνάνθρωπο, σε μια δηλαδή σωστή, χριστιανική συμβίωση μέσα στην κοινωνία. Η εποχή μας έχει ανάγκη από σωστή και γνήσια χριστιανική συμπεριφορά και όχι από παραχαραγμένο και πλαστογραφημένο χριστιανισμό.

Στιγμιότυπο από τον επίσημο εορτασμό των Ελληνικών Γραμμάτων στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου. Ομιλητής ήταν ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ιωάννης Καραβιδόπουλος

Είναι φυσικό στην προσπάθειά μας αυτή να υπολειφθούμε κατά πολύ της υψιπετούς σκέψεως των τριών Θεολόγων. Ας έχουμε όμως στο νού μας την αλήθεια που επισημαίνει ο Μ. Βασίλειος σε μια επιστολή του προς τον Θεολόγο Γρηγόριο: "Πᾶσα θεολογική φωνή ἐλάττων μέν ἐστι τῆς διανοίας τοῦ λέγοντος, ἐλάττων δέ τῆς τοῦ ἐπιζητοῦντος ἐπιθυμίας· διότι ὁ λόγος ἀσθενέστερόν πως πέφυκε διακονεῖσθαι τοῖς νοουμένοις". (Κάθε θεολογικός όρος είναι ανεπαρκής τόσο στο να αποδώσει όλη τη σκέψη του ομιλούντος, όσο και να ανταποκριθεί στην επιθυμία του ζητούντος· γιατί από τη φύση του ο λόγος πολύ ασθενικά υπηρετεί τις σκέψεις).

Ζούμε σε μια εποχή αλματωδών εξελίξεων και ιδεολογικών ανακατατάξεων που δεν προλαβαίνουμε καλά καλά να τις παρακολουθήσουμε και να τις καταγράψουμε. Αν τα θαυμαστά αρχιτεκτονικά ή άλλα έργα της αρχαιότητας ήταν επτά, στην εποχή μας είναι αναρίθμητα. Θαύματα που προκαλούν το θαυμαστό μας αλλά και σκορπούν το θάνατο. Ορισμένες εποχές τις οριοθετούμε ιστορικά εκ των υστέρων, αφού δηλαδή παρέλθουν και εκτιμηθούν τα επιτεύγματά τους από τους μεταγενέστερους. Ο άνθρωπος π.χ. του Μεσαίωνα δεν είχε τη συνείδηση ότι ζει στον Μεσαίωνα, αλλά οι μεταγενέστεροι μιλούν γι'αυτόν και τον συγκρίνουν με τη δική τους εποχή. Εμείς σήμερα ζούμε την εποχή μας σαν κάτι ιδιαίτερο και βασικά νέο. "Καμμιά εποχή, έγραφε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, δεν είχε τόση συνείδηση του εαυτού της όσην έχει η εποχή μας, δηλαδή οι άνθρωποι καμιάς άλλης εποχής δεν είχαν τη συνείδηση ότι ξεχώριζαν από τους ανθρώπους των άλλων εποχών τόσο, όσο πιστεύουμε εμείς ότι ξεχωρίζουμε. Πιστεύουμε ότι ξεχωρίζουμε - και αληθινά ξεχωρίζουμε- σχεδόν σ'όλα όσα αφορούν την εξωτερική μας ζωή, τους εξωτερικούς όρους της ζωής. Ταξιδεύουμε και επικοινωνούμε μεταξύ μας με μέσα και ταχύτητες που κανένας πριν από την εποχή μας δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει ή και να σκεφθεί καν πως θάταν κάποτε στη διάθεση του ανθρώπου.

Πολεμάμε με τέτοιο τρόπο και χρησιμοποιούμε ή ξέρουμε να χρησιμοποιήσουμε τέτοια μέσα καταστροφής - που ο πόλεμος σήμερα δεν διαφέρει μόνο σ' έκταση, αλλά διαφέρει ριζικά, στην ίδια του την έννοια και την ποιότητα, απ' ότι χαρακτήριζε έως χθές η ιστορία με τη λέξη "πόλεμος". Ξέρουμε τόσα για τις φυσικές δυνάμεις ή μάλλον μαθαίνουμε, ανακαλύπτουμε, εφευρίσκουμε και αξιοποιούμε τόσα σε δυό-τρεις δεκαετίες όσα ούτε σε χιλιάδες χρόνια δεν κατάφερναν οι άνθρωποι άλλοτε να μάθουν και ν'αξιοποιήσουν".

Αυτά έγραφε ο Π. Κανελλόπουλος πριν από τέσσερις περίπου δεκαετίες(!) στο βιβλίο του "Ο Χριστιανισμός και η εποχή μας" (Αθήνα, 1953, σελ. 47-48). Σήμερα που οι γνώσεις σε ορισμένα πεδία του επιστητού έχουν οπωσδήποτε διπλασιαστεί και η κυριαρχία της μηχανής, ιδιαίτερα των computers, έχει πια γενικευτεί, επιτείνεται ακόμη περισσότερο η αλήθεια αυτών των λόγων, καθώς επίσης επιτείνεται και ο κίνδυνος να αλλοιωθεί η προσωπικότητα του ανθρώπου. Ας σημειωθεί ότι μιλάμε για κίνδυνο αλλοιώσεως, πάντοτε υπαρκτό και σήμερα ιδιαίτερα επιτεταμένο, και όχι - ευτυχώς! - για συντελεσμένο γεγονός.

Στο σημείο αυτό θέλουμε να κάνουμε δυό παρατηρήσεις: Μία από πλευράς ορολογίας και μια άλλη από πλευράς ουσίας του θέματός μας: Η λέξη "αλλοτρίωση", που κατά κόρο χρησιμοποιείται σήμερα, ιδίως στην περιοχή των κοινωνικών και ανθρωπολογικών επιστημών, προέρχεται από την εποχή των μεγάλων πατέρων της Εκκλησίας και ιδίως από την εποχή των Τριών Ιεραρχών (θα την ακούσουμε άλλωστε πολύ συχνά σε αποσπάσματα του Μ. Βασιλείου που θα παραθέσουμε στη συνέχεια της ομιλίας). Από πλευράς ουσιαστικής πρέπει να προσθέσουμε ότι όλη αυτή η αλλοτρίωση του ανθρώπου μέσα στις κοινωνικές του σχέσεις είναι δευτερογενής. Η αρχική, η πρωτογενής αλλοτρίωση, πρέπει να ζητηθεί κάπου αλλού: στην απομάκρυνση του ανθρώπου από την πηγή της ζωής του που είναι ο Θεός. Γιαυτό και η θεραπεία της αλλοτριώσεως δεν συντελείται με αλλαγή απλώς των κοινωνικών δομών ή με βελτίωση των συνθηκών ή της ποιότητας ζωής κ.τ.ό. αλλά με την αποκατάσταση της αληθινής κοινωνίας με το Θεό και το συνάνθρωπο.

Αυτό όμως θα αποτελέσει περιεχόμενο του Β' μέρους της ομιλίας. Εδώ τώρα θα αναζητήσουμε τις απαρχές της πρωτογενούς αλλοτριώσεως του ανθρώπου. Κι οι απαρχές αυτές καταγράφονται ήδη στις πρώτες σελίδες της Αγίας Γραφής, στο Βιβλίο της Π.Δ. που ονομάζεται "Γένεσις", όπου με εικόνες και παραστάσεις εξωτερικά απλοϊκές και πλαστικές δίνονται μεγάλες ανθρωπολογικές αλήθειες, απαραίτητες για την ανασυγκρότηση της πνευματικής ιστορίας της ανθρωπότητος.

Ενώ ο Δημιουργός - κατά τη διήγηση της Γενέσεως - δίνει στον άνθρωπο την εντολή να γίνει ο ίδιος συνεχιστής του δημιουργικού του έργου ("αυξάνεσθε και πληθύνεσθε και καταχυριεύσατε της γης") - κι οι επιστημονικές εξελίξεις της εποχής μας δεν είναι παρά η πραγματοποίηση, έστω και

με καθυστέρηση αιώνων, αυτής της εντολής - ο άνθρωπος προτιμάει έναν άλλο δρόμο, το δρόμο της ανυπακοής και της επαναστάσεως, κι έτσι αντί να γίνει κυρίαρχος του κόσμου όπως τον προόριζε ο Θεός γίνεται ένας φοβισμένος υποτελής. Στο άκουσμα της φωνής του Θεού μετά την παράβαση της γνωστής μας διηγήσεως "Αδάμ, πού είσαι;" εκείνος κρύβεται, κι αντί να αντικρύσει κατάματα την πραγματικότητα που ο ίδιος δημιούργησε αρχίζει τις δικαιολογίες μεταθέτοντας την ευθύνη από τον εαυτό του σ'αυτήν που ο Θεός του έδωσε για σύντροφο της ζωής του. Το ίδιο θα κάνει σε λίγο και εκείνη: θα καλυφτεί πίσω από μια δικαιολογία: "ὁ ὄφις μέ ἠπάτησε" (Γεν. 3,9εξ). Έτσι μπαίνει μέσα στην ιστορία της ανθρωπότητας η συμβατικότητα, η ανειλικρινής αντιμετώπιση προσώπων και πραγμάτων, η απομάκρυνση από την αλήθεια, η αποξένωση από το Θεό και τον συνάνθρωπο.

Εδώ βρίσκεται το βάθος της βιβλικής διηγήσεως και όχι στις εξωτερικές εικόνες με τις οποίες αυτό το βάθος εκφράζεται για να γίνει κατανοητό από τον αναγνώστη της εποχής στην οποία γράφτηκε. Και λίγο παρακάτω στην διήγηση της Γενέσεως η ανειλικρίνεια και η υποκρισία θα παρουσιαστούν με άλλα σκηνικά. Μετά τον πρώτο φόνο που διαπράττει ο άνθρωπος, στο ερώτημα του Θεού "Κάϊν, πού είναι ο Άβελ, ο αδελφός σου;" εκείνος θα απαντήσει: "Δεν ξέρω, μήπως εγώ ειμαι φύλακας του αδελφού μου;" (Γεν. 4,9)

Έτσι, στο διάλογο που αρχίζει ο Θεός με τους ανθρώπους, αυτοί προτιμούν να οχυρωθούν πίσω από την υποκρισία. Τίς συνέπειες αυτής της τοποθετήσεως των πρώτων ανθρώπων τις συμπυκνώνει ο Μ. Βασίλειος στις ακόλουθες φράσεις που περιγράφουν επιγραμματικά το τι ακολούθησε μέσα στην ανθρωπότητα: "ἀγαθῶν ἔκπτωσις, Θεοῦ ἀλλοτρίωσις, θεσμῶν σύγχυσις καί ἀνατροπή πάντων ὁμοῦ τῶν κατά τόν βίον καλῶν. (=πτώση από τα αγαθά, αποξένωση από το Θεό, ανακάτωμα των θεσμών και ανατροπή όλων μαζί των καλών της ζωής).

Ο άνθρωπος, η "εικόνα" του Θεού - κατά τον βιβλικό αυτό χαρακτηρισμό που είναι βασικό στοιχείο της χριστιανικής μας πίστεως - απομακρύνεται από το πρωτότυπό της, με άλλα λόγια "αλλοτριώνεται" - για να χρησιμοποιήσω και πάλι την πολύ πετυχημένη αυτή πατερική λέξη. Ο άνθρωπος σιγά σιγά αποξενώνεται από το Θεό αλλά και από τον εαυτό του. Άμεση συνέπεια υπήρξε και η διατάραξη των σχέσων με τον πλησίον: Η κοινωνία διασπάται σε άτομα που αντί να πλησιάζουν το ένα προς το άλλο με τη συνείδηση ότι αποτελούν ομοειδείς και ομότιμες εικόνες Θεού, απομακρύνονται το ένα από το άλλο με μεγάλα άλματα. π.χ. η σωστή κοινωνία με το Θεό καθιστούσε, σύμφωνα με τη διήγηση της Γενέσεως, δυνατή την ανάπτυξη μιάς σχέσεως ισότητας ανάμεσα στον άνδρα και στη γυναίκα, που αντικατοπτρίζεται στα λόγια του Αδάμ: "τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καί σάρξ ἐκ τῆς σαρκός μου" (Γεν. 2,23) ... ένεκεν τούτου καταλήψει άνθρωπος τον πατέρα αυτού και τη μητέρα και προσκολληθήσεται προς την γυναίκα αυτού, και έσονται οι δύο εις σάρκαν μίαν".

Η διάσπαση όμως της κοινωνίας με τον Θεό είχε ως άμεση συνέπεια τη διαστροφή των σχέσεων μέσα στο ζευγάρι που καταλήγει σε υποταγή της γυναίκας στον άνδρα. Ας θυμηθούμε τα λόγια του Θεού προς την Εύα: "εν λύπαις τέξη τέκνα και προς τον άνδρα σου η αποστροφή σου, και αυτός σου κυριεύσει" (Γεν. 3,16).

Η συνέχεια της ιστορίας της ανθρωπότητας περιγράφεται από το συγγραφέα της Γενήσεως ως μία συνεχής και αλυσιδωτή καταστροφή των σχέσων μεταξύ των ανθρώπων. Τη διατάραξη της σχέσεως ανάμεσα στο ζευγάρι θα διαδεχθεί η καταστροφή των σχέσεων ανάμεσα στα αδέλφια με το φόνο του ενός αδελφού από τον άλλον, καθώς και η διατάραξη της αρχικής αρμονίας ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος - για την προστασία του οποίου, όπως όλοι ξέρετε, γίνεται πολύ λόγος σήμερα - για να ολοκληρωθεί τελικά αυτή η θλιβερή αλυσίδα με την πλήρη διάσπαση της ανθρώπινης κοινωνίας στη σύγχυση των γλωσσών κατά το υπερφίαλο κτίσιμο του πύργου της Βαβέλ - ένα υβριστικό πείραμα που η ανθρωπότητα επαναλαμβάνει κατά διαστήματα.

Ο απόηχος των ερωτημάτων της βιβλικής διηγήσεως "Αδάμ πού είσαι;" ή Κάϊν, πού είναι ο αδελφός σου;" θα σημαδέψει στο εξής τις σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους, γιατί αυτά τα ερωτήματα: "πού είσαι" - "πού είναι ο αδελφός σου" προϋποθέτουν την απόσταση που αισθάνεται ο ένας από τον άλλον αλλά συνάμα και την αγωνιώδη προσπάθεια της συναντήσεως. Και επειδή η γνησιότητα και η ειλικρίνεια στις διαπροσωπικές σχέσεις διαταράχτηκαν, τις αναπληρώνει ο άνθρωπος με μια υποκριτική και πλαστή συμπεριφορά, κρύβοντας την αλήθεια και παρουσιάζοντας τον εαυτό του διαφορετικό απ' ό,τι είναι στην πραγματικότητα. Η υποκρισία γίνεται η ενδημική νόσος από την οποία θα υποφέρει από τότε συνεχώς ο άνθρωπος και μάλιστα ακόμη και μέσα στο χριστιανισμό, και την οποία θα επισημάνουν, θα κατακρίνουν αλλά και θα υποδείξουν τη θεραπεία της οι μεγάλοι γνώστες της ανθρωπίνης ψυχολογίας τρεις οικουμενικοί διδάσκαλοι.

Σταματήσαμε λίγο περισσότερο στο πρώτο αυτό βήμα της ανθρώπινης ιστορίας, γιατί από εδώ ξεκινάει η οδυνηρή περιπέτεια της αλλοτριώσεως του ανθρώπου. Οι πατέρες της Εκκλησίας, μιλώντας για τον άνθρωπο, πηγαίνουν στα πρώτα στραβοπατήματά του, στίς ρίζες του κακού, και επισημαίνουν στη συνέχει τη θρησκευτική και κοινωνινή υποκρισία, κατά την οποία ο άνθρωπος φέρεται και φαίνεται διαφορετικός από ό,τι είναι στην πραγματικότητα. Οι τρείς Ιεράρχες μάλιστα, πέρα από τις θεωρητικές θεολογικές διατυπώσεις, υπεισέρχονται σε χαρακτηριστικές πρακτικές λεπτομέρειες της καθημερινής ζωής. Ο Μέγας Βασίλειος π.χ. επισημαίνει το "διπλούν του ήθους" πολλών χριστιανών, οι οποίοι "το μίσος εν τω βάθει κατέχοντες, αγάπη δεικνύουσι καταχεχρωσμένην την επιφάνειαν"· έτσι, η συμπεριφορά τους μοιάζει με την ύφαλη πέτρα, που καθώς είναι σκεπασμένη με το νερό της θάλασσας, "κακόν απροόρατον τοις αφυλάκτοις γίνεται". Τή θρησκευτική υποκρισία βλέπει ο ίδιος ιεράρχης ιδίως σ'αυτούς που υποκριτικά τηρούν τους εξωτερικούς τύπους της θρησκείας με τρόπο τελείως αδάπανο: "Οίδα πολλούς νηστεύοντας - γράφει - προσευχομένους, στενάζοντας, πάσαν την αδάπανον ευλάβειαν ενδεικνυμένους, οβολόν δε ένα μη προϊεμένους τοις θλιβομένοις". Κι ο ιερός Χρυσόστομος παρατηρεί ότι η ζωή πολύ συχνά αντιγράφει το θέατρο, όταν εμφανίζονται οι άνθρωποι "προσωπεία εν τη όψει έχοντες" και παριστάνοντας κάτι που δεν είναι· "ουδέν ως εισί φαίνονται, α δε εισιν ου φαίνονται... και απατά η όψις του προσωπείου, αλλ' ου ψεύδεται την φύσιν, ης μεταβάλλει την αλήθειαν". Έτσι η τραγική πραγματικότητα της ζωής συνίσταται στο ότι "τα προσωπεία και η υπόκρισις αλήθεια παρά τοις πολλοίς είναι δοκεί".

Οι τρεις Ιεράρχες ως κορυφαίοι εκπρόσωποι της χριστιανικής σκέψεως αλλά και της χριστιανικής πράξεως, ώς ερμηνευτές των Γραφών και διδάσκαλοι του πληρώματος της Εκκλησίας δεν μένουν με κανένα τρόπο στην επισήμανση της νόσου· δεν τους ενδιαφέρει ο παραχαραγμένος και πλαστογραφημένος, ο αλλοτριωμένος άνθρωπος. Αν μας τον περιγράφουν, είναι για να δείξουν πού έφτασε ο αποξενωμένος από το Θεό άνθρωπος. Στόχος τους είναι ο υγιής, ο σωστός και αυθεντικός άνθρωπος, όχι ο αποξενωμένος από το Θεό αλλ' ο "οικείος του Θεού", όχι ο απομακρυσμένος από τον διπλανό του αλλ' ο πραγματικός πλησίον.

Γι'αυτό κι εμείς στο Β' αυτό μέρος της ομιλίας περνούμε από το αρνητικό φίλμ της ξεθωριασμένης εικόνας του Θεού στο θετικό, χρησιμοποιώντας για την εμφάνισή του το εργαστήρι της Εκκλησίας. Πράγματικά μέσα στην Εκκλησία κατακτήθηκε και πραγματοποιήθηκε όχι μόνο η έννοια της σωστής ανθρώπινης προσωπικότητας αλλά και η πραγματικότητα του "καινού ανθρώπου" με πρότυπο αυτόν που είναι τέλειος Θεός αλλά και τέλειος άνθρωπος. Οι Τρεις Ιεράρχες και όλοι οι Πατέρες της Εκκλησίας, ιδίως κατά την εποχή που η αλήθεια σχετικά με το πρόσωπο του Χριστού κινδύνεψε να αλλοιωθεί από τις αιρέσεις, τόνισαν την πραγματική ανθρώπινη φύση του Χριστού ως το πρότυπο κάθε ανθρώπου, μεταβάλλοντας κατά κάποιον τρόπο το αρχαιοελληνικό αξίωμα "μέτρον πάντων χρημάτων άνθρωπος" σε "μέτρον πάντων ανθρώπων Ιησούς Χριστός".

Έτσι από τη στιγμή που ο Θεός σαρκώνεται στο πρόσωπο του τέλειου ανθρώπου Ιησού Χριστού αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση απ'αυτήν που μας περιγράφει η Παλαιά Διαθήκη στις πρώτες της σελίδες· αρχίζει η "καλή αντιστροφή" κατά την έκφραση Γρηγορίου του Θεολόγου· αρχίζει η πορεία προς τον εξανθρωπισμό με τελικό στόχο την επίτευξη του "καθ' ομοίωσιν Θεού" που αποτελεί το Α και το Ω της χριστιανικής ανθρωπολογίας, την πεμπτουσία της βαθυστόχαστης θεολογίας των τριών "μεγίστων φωστήρων της Τρισηλίου θεότητος".

Και πάλι δεν μπορούμε να αναφερθούμε εδώ σε όλο το φάσμα της καλή "αλλοιώσεως" και της καλής "αντιστροφής" του ανθρώπου κατά την πορεία του από το διασπασμένο και αλλοτριωμένο άτομο της κοινωνίας προς το πρόσωπο που είναι παράγοντας ενοποιός της κοινωνίας. Θα περιοριστούμε απλώς σε τρία ουσιαστικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου προσώπου, όπως αυτό αναδύεται μέσα από την βιβλική και πατερική σκέψη· αυτά τα χαρακτηριστικά θα αποτελέσουν τελικά το μήνυμα των τριών αγίων που τιμούμε σήμερα προς το σύγχρονο άνθρωπο.

1. Εάν η διάσπαση του ατόμου στην περιοχή της Φυσικής υπήρξε τεραστίων διαστάσεων γεγονός, η μεταβολή του ανθρώπου-ατόμου σε ανθρώπινο πρόσωπο στην περιοχή της χριστιανικής κοινωνιολογίας είναι ακόμη μεγαλυτέρων διαστάσεων γεγονός: σημαίνει το πέρασμα από τη δουλεία στην ελευθερία. Γιατί το βιολογικό άτομο, ο άνθρωπος δηλαδή ως απλή βιολογική μονάδα, είναι υπόδουλος ορισμένων καταλυτικών καταστάσεων· διακατέχεται από ποικίλους φόβους και ιδίως από τον αγχώδη φόβο του βιολογικού τερματισμού της ζωής του. Το κλείσιμο στην ατομικότητα κάνει τον άνθρωπο ένα φοβισμένο αντικοινωνικό όν που για να οχυρωθεί καλύτερα έναντι των άλλων γίνεται επιθετικός, νομίζοντας ότι έτσι αμύνεται πιο αποτελεσματικά έναντι των άλλων. Η ατομική ψυχολογία του ADLER ξεσκέπασε όλες τις υποσυνείδητες τάσεις του ανθρώπου εκείνου, που προσπαθεί με κάθε τρόπο να επιβληθεί στους άλλους, να κυριαρχήσει επάνω τους, είτε ως άτομο είτε ως ομάδα. Ο χριστιανός δεν έχει να φοβηθεί καθόλου από μια τέτοια ψυχολογική ανάλυση που κάνει ο ADLER. Όπως δεν πρέπει να τρομοκρατηθεί από τις αναλύσεις του Φρόϋδ. Γιατί όλοι αυτοί οι ψυχαναλυτές λένε αλήθειες. Μας δίνουν μια εικόνα αληθινή, αλλά του "αλλοτριωμένου" ανθρώπου, του "εκκοσμικευμένου" ανθρώπου που διέσπασε την κοινωνία του με το Θεό για να γίνει τελικά ένα αρρωστημένο άτομο με μηχανισμούς αμυντικούς έναντι φανερών ή υποτιθέμενων εχθρών αλλά και επιθετικούς που του εξασφαλίζουν υπεροχή, με υποκριτική συμπεριφορά έναντι των άλλων, με ακατάσχετη πορεία-τέλος- προς τη φθορά και το θάνατο. Αντίθετα, αυτός που διασπά τον ατομικό κλοιό του και έρχεται σε προσωπική συνάντηση με το συνάνθρωπό του γίνεται θετικός παράγοντας μέσα στο κοινωνικό σύνολο. Τη θέση του ατομικού φόβου την παίρνει η προσωπική αγάπη, γιατί ο φόβος του θανάτου υπερνικιέται από την αγάπη που είναι προσφορά του ανθρώπινου προσώπου προς τα άλλα πρόσωπα της κοινωνίας, χωρίς ιδιοτέλεια και ανταλλάγματα. Όπως "ο Θεός αγάπη εστίν" κατά τον ευαγγελιστή Ιωάννη, έτσι και ο άνθρωπος που οδεύει προς το "καθ' ομοίωσιν Θεού" δείχνει την αληθινή ανθρώπινη ιδιότητά του και πετυχαίνει τον προορισμό του με την αγάπη. Στο σημείο αυτό ας αναλογιστούμε όχι μόνο τη θεωρητική προσφορά των τριών Ιεραρχών στη χριστιανική σκέψη με όσα στα συγγράμματά τους έγραψαν αλλά και την έμπρακτη συμμετοχή τους στα κοινωνικά προβλήματα της εποχής τους με όσα έπραξαν.

Κάθε άποψη που υποστηρίζει ότι ο χριστιανισμός ενδιαφέρεται μόνο για τα μεταφυσικά προβλήματα και όχι για τα επίγεια και φυσικά, για τη σωτηρία της ψυχής μόνο και όχι για τη λύτρωση του όλου ανθρώπου μέσα στο συγκεκριμένο κοινωνικό του περίγυρο, είναι μονομερής, ξένη προς τον πραγματικό χριστιανισμό και οπωσδήποτε άγνωστη στους κοινωνικούς εργάτες τρεις Ιεράρχες. Κι ακόμη ξένη προς το χριστιανισμό είναι όποια ανθρωπολογική θεωρία βλέπει τον άνθρωπο ανεξάρτητο και άσχετο προς τη λοιπή δημιουργία του Θεού, προς το φυσικό περιβάλλον. Στο Α' μέρος της ομιλίας, μιλήσαμε - ή μάλλον για την έλλειψη χρόνου απλώς υπαινιχθήκαμε - τη διαταραχή των αρχικών αρμονικών σχέσεων ανθρώπου και φύσεως. Μαζί με τον άνθρωπο, λέγει ο Απ. Παύλος, "πάσα η κτίσις συστενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν". Από την άλλη μεριά όμως μαζί με τον λυτρωμένο άνθρωπο "και αυτή η κτίσις ελευθερωθήσεται από της δουλείας της φθοράς είς την ελευθερίαν της δόξης των τέκνων του Θεού" (Ρωμ. 8,20-22)

Οι οικολόγοι θα βρουν πολύ ενδιαφέρον υλικό, εάν θελήσουν να στραφούν προς τις βιβλικές και πατερικές πηγές που μιλούν για τη σχέση ανθρώπου και φύσεως. Εμείς εδώ απλώς υπογραμμίζουμε το ενδιαφέρον της Ορθοδόξου Εκκλησίας που εκδηλώθηκε, συν τοις άλλοις, και με εγκύκλιο προ δεκαετίας του αειμνήστου Οικουμενικού Πατριάρχου Δημητρίου, στην οποία καθορίστηκε ως Ημέρα προστασίας του περιβάλλοντος η 1η ημέρα του εκκλησιαστικού έτους, η 1η Σεπτεμβρίου - ένα γεγονός που χαιρετίστηκε διεθνώς με επαινετικά σχόλια.

Μιλήσαμε επίσης για τη διατάραξη στις σχέσεις ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα. Εάν η υποταγή της γυναίκας στον άνδρα περιγράφεται στο βιβλίο της Γενέσεως, όπως είδαμε, ως συνέπεια της αποξενώσεως του ανθρώπου από το Θεό δημιουργό, η ισότητα και ισοτιμία του άνδρα και της γυναίκας αποτελεί γνώρισμα της εν Χριστώ αναπλασμένης ανθρωπότητας. Άνδρας και γυναίκα, ως ισότιμες εικόνες του Θεού, χωρίς ανταγωνιστικές ή κυριαρχικές τάσεις του ενός επί του άλλου, βαδίζουν μαζί μέσα στα πλαίσια

της αρχικής παραδείσιας αρμονίας στην κατάκτηση του "καθ' ομοίωσιν Θεού", πραγματοποιώντας το στόχο της αρχικής δημιουργίας, όντας συνδημιουργοί Θεού και συνεχιστές του δημιουργικού έργου του.

2. Ο εγκλωβισμός του ανθρώπου στο εγώ του, στο άτομό του, αποτελεί τελικά άρνηση της δημιουργίας. Ο Θεός όμως έπλασε ανθρώπους προικισμένους με την ικανότητα να συνεχίσουν το δικό του δημιουργικό έργο, εργαζόμενοι, γεννώντας απογόνους και "κατακυριεύοντες της γης", σύμφωνα με την αρχική εντολή προς τους πρωτοπλάστους. Ο ελεύθερος άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να εκλέξει ανάμεσα στη δαιμονική καταστροφή της δημιουργίας και στη Θεϊκή συνέχισή της, ανάμεσα στην αποκτήνωσή του και τη "θέωσή" του. Όλα τα επιστημονικά επιτεύγματα της εποχή μας μαρτυρούν για το δημιουργικό έργο του ανθρώπου με το οποίο πραγματώνεται η θεία εντολή. Το μεγαλύτερο κακό που μπορεί να διαπράξει ο άνθρωπος είναι να χρησιμοποιήσει την επιστημονική του πρόοδο για την αυτοκαταστροφή του, σταματώντας έτσι και εκμηδενίζοντας τη δημιουργία. Αυτό θα ισοδυναμούσε με νίκη του δαίμονα· γιατί έτσι ο άνθρωπος γίνεται απάνθρωπος και σκληρός και τελικά αυτοκαταστρέφεται.

Γι'αυτό και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος δίνει την ακόλουθη, πολύ χρήσιμη για την εποχή μας προτροπή:

"Μή φοβηθής την πρόοδον, φοβήθητι την αλλοτρίωσιν"

3. Ο άνθρωπος που ξεπέρασε τους ατομικούς του φόβους και το άγχος μέσα σε μια κοινωνική προσφορά αγάπης και που με την πρόοδό του συνεχίζει το δημιουργικό έργο του Θεού, έχει και ένα ακόμη γνώρισμα: την ελπίδα για το μέλλον, την αισιοδοξία. Χριστιανισμός και απαισιοδοξία είναι πράγματα ασυμβίβαστα, γιατί ο Χριστιανισμός αποτελεί "ευαγγέλιο" για τον κόσμο, μήνυμα σωτηρίας και λυτρώσεως, ελπίδα ζωής και αιωνιότητας. Τα 4 βιβλία της Κ.Δ. που περιέχουν την καλήν αυτήν αγγελία, δηλ. τα "ευαγγέλια", τελειώνουν όχι με τη σταύρωση του Χριστού αλλά με την Ανάστασή του, οι επιστολές είτε του Παύλου είτε των άλλων Αποστόλων υπογραμμίζουν τις συνέπειες του κηρύγματος της Αναστάσεως για τους ανθρώπους, και η Αποκάλυψη του Ιωάννη, το τελευταίο βιβλίο της Κ.Δ., τονίζει ιδιαίτερα τη νίκη των δυνάμεων του Θεού κατά των σκοτεινών δυνάμεων της φθοράς και της καταστροφής.

Σεβασμιώτατε,
Κυρίες και Κύριοι,

Παρακολουθήσαμε σ'αυτήν την ομιλία πώς οι τιμώμενοι σήμερα τρεις οικουμενικοί διδάσκαλοι και πατέρες της Εκκλησίας, ενώ από τη μια μεριά μας έδειξαν την ολέθρια υποκριτική συμπεριφορά του αλλοτριωμένου ανθρώπου, από την άλλη μεριά μας επισήμαναν την ανοδική πορεία από το διεσπασμένο ανθρώπινο άτομο στο αυθεντικό ανθρώπινο πρόσωπο, από τον δαιμονικά αυτοκαταστρεφόμενο άνθρωπο στον συνεχιστή του έργου της θείας δημιουργίας και της αληθινής προόδου, στον ευσυνείδητο φύλακα του φυσικού περιβάλλοντος, και τέλος από τον απελπισμένο οδοιπόρο μιάς χωρίς ελπίδα πορείας, στον άνθρωπο που ελπίζει να συναντήσει στο τέρμα της πορείας του τον Κύριο της ζωής και του Θανάτου.

Εάν όμως προς το παρόν η καθημερινή φθορά και η αδυναμία μας να κάνουμε ένα άλμα μεγαλύτερο από τη φθορά, καθώς προτείνει ο ποιητής μας Οδυσσέας Ελύτης, μολύνουν την ατμόσφαιρα μέσα στην οποία ζούμε, εάν ο Γολγοθάς του Κυπριακού λαού βαραίνει τις καρδιές μας, εαν οι σκλαβωμένοι λαοί της γης "βοούν προς τα ώτα του Κυρίου Σαββαώθ", η Ορθόδοξη Εκκλησία μας με τη ζεστασιά του βιβλικού, του πατρικού και του λειτουργικού της λόγου γιγαντώνει μέσα στις φοβισμένες και παγωμένες καρδιές των σημερινών ανθρώπων την ελπίδα της ζωής, της αποκατάστασης της δικαιοσύνης στα έθνη και της ειρήνης του σύμπαντος κόσμου. Κι ο υμνογράφος της εορτής των Τριών Ιεραρχών ψάλλει και προσεύχεται με τα ακόλουθα λόγια: Τα του Πνεύματος όργανα, αληθείας τας σάλπιγγας, τους του Λόγου ρήτορας ευφημήσωμεν... ικετεύοντες αυτούς, παρρησίαν ως έχοντας προς τον Κύριον, του αιτήσαι ειρήνην σταθεράν μεν εις αεί τη οικουμένη, ημίν δε πάσιν συγχώρησιν".

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

του Αρχιμανδρίτη Γεωργίου Παπαχρυσοστόμου

Κάθε φορά, Σεβασμιώτατε, που προστρέχουμε στους Τρεις Ιεράρχες ζητώντας τη σοφία τους πάνω σε κάποιο πρόβλημά μας, διαπιστώνουμε με έκπληξη, όχι μόνο την καθολικότητα και την πληρότητα της σκέψης τους, μα και την επικαιρότητά τους. Βαθείς ανατόμοι της ανθρώπινης ψυχής, κάτοχοι πλούσιας Θεολογικής και Επιστημονικής Παιδείας, ανίχνευσαν πλήρως τα απύθμενα βάθη της ανθρώπινης ύπαρξης. Δεν άφησαν καμιά πτυχή της ζωής ανεξερεύνητη.

Ό Σεβασμιώτατος Άρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος δίδει τήν Θεία Κοινωνία στά παιδιά τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Ἁγίου Ἰωάννου Βαπτιστοῦ, μετά τήν Θεία Λειτουργία πού ἔγινε τό Σάββατο, 1η Φεβρουαρίου 1992, μέσα στά πλαίσια τῶν Ἑορτασμῶν γιά τά Ἑλληνικά Γράμματα.

Έχοντας συλλάβει το νόημα της ανθρώπινης ύπαρξης στην πληρότητά του, είναι ανίκητοι από το χρόνο, γιατί δεν ασχολούνται με τις παροδικές συμβατικότητες της ζωής, αλλά με την αναλλοίωτη, την αμετάβλητη ουσία της.

Μπορεί βέβαια οι απαντήσεις τους να γίνονται δεκτές σε ορισμένες περιόδους της Ιστορίας υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η απόσταση, που μας χωρίζει από την εποχή και τη δράση τους, είναι οπωσδήποτε ένας μεγάλος διαφοροποιητικός παράγοντας. Σημασία όμως έχει πως το πνεύμα τους είναι πάντα επίκαιρο και σύγχρονο. Υπερχρονικό όπως και το Ευαγγέλιο.

Δεν είναι φυσικά εύκολο να μιλήσει γι'αυτούς κάποιος άνθρωπος της δικής μας εποχής. Χαρακτηριστικό του ανθρώπου των ημερών μας είναι ο περιορισμός των γνώσεών του σ'ένα πεδίο που συνεχώς μικραίνει. Που του απορροφά όλη τη δυνατότητα μάθησης ώστε να μη του μένει χρόνος για άλλη πνευματική δραστηριότητα. Εκείνοι ήσαν ολοκληρωμένες προσωπικότητες. Εμείς, ανεπαρκείς, ακόμα και στις ειδικότητές μας. Με ποιες λοιπόν εμπειρίες, με ποια γλώσσα και ποιο λόγο, να μιλήσει κανείς για τα "Πάγχρυσα στόματα του Λόγου;"

Με την επίγνωση αυτής της αδυναμίας, θα επιχειρήσω μια προσέγγιση σ'ένα θέμα που επιβάλλει η σημερινή γιορτή των Γραμμάτων, αλλά και που είναι πάντα επίκαιρο: Το μεγάλο θέμα της αγωγής των νέων μέσα από το πρίσμα της διδασκαλίας των Τριών Ιεραρχών που, παρά την ετερότητα των χαρακτήρων και των ατομικών ενδιαφερόντων τους, παρουσιάζουν μια βαθεία πνευματική ομοιογένεια καθώς κι ενότητα στόχων και σκοπών.

Οι Τρεις Ιεράρχες παρουσιάζονται κατ' αρχή νάναι βαθείς γνώστες της προβληματολογίας των νέων που η κοινωνία εμπιστεύεται στα χέρια τους και να δίνουν την πρέπουσα σημασία στην αγωγή τους: "Η νεότητα - λέει ο Χρυσόστομος - είναι καθ' εαυτήν ευόλισθον πράγμα και οξύρροπον προς κακίαν". Γιαυτό και τονίζει επανειλημμένα πως πρώτο μέλημα τόσο της οικογένειας όσο και του κράτους πρέπει νάναι η Παιδεία. "Πάντα ημίν δεύτερα έστω, της Προνοίας των νέων" (Ε.Π. 62, 151). Όλα τ' άλλα, λέει, θα πρέπει να μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα μπροστά στο πρόβλημα της Παιδείας των νέων. Την ίδια κατανόηση δείχνει κι ο Γρηγόριος τονίζοντας τη σημασία της αγωγής με μια πρόταση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν χρυσός κανόνας της Παιδαγωγικής. "Τέχνη τεχνών και επιστήμη επιστημών φαίνεται μοι άνθρωπον άγειν, το πολυτροπώτατον ζώον και ποικιλώτατον" (Ε.Π. 35, 325). Κατά το Χρυσόστομο, πάλι, η ιδιότητα του γονιού δεν εξαρτάται από το γεγονός ότι έφερε ανθρώπους στη ζωή, αλλ' από το ότι μόχθησε για τη σωστή ανατροφή τους. Όχι το "τεκνοποιείν", αλλά το "τεκνοτροφείν", που προϋποθέτει σωστήν αγωγήν, συνιστά το γονιό. Κατανοούν επομένως τη σημασία κι έχουν επίγνωση της αναγκαιότητας της αγωγής των νέων οι Τρείς Ιεράρχες. Μα σ'αυτές τις διαπιστώσει κατέληξαν κι' άλλοι πολλοί, πριν και μετά απ' αυτούς. Ποια είναι η ιδιαιτερότητα των Τριών Ιεραρχών;

Διαφέρουν στην προτεινόμενη αγωγή. Θεωρούν πως η αγωγή δεν πρέπει νάναι ανεξάρτητη από τον προορισμό του ανθρώπου, τον απώτερο και μόνιμο στόχο Του, που είναι το "ομοιωθήναι Θεώ". "Ομοίωσις δε ουκ άνευ γνώσεως, η δε γνώσις ουκ εκτός διδαγμάτων" λέει ο Βασίλειος. (Επ. 32, 69). Αυτή η ομοίωση με το Θεό δε θα επιτευχθεί χωρίς γνώσεις, μέσα σ'ένα κλίμα άγνοιας και σκοταδισμού. Ούτε και χωρίς τη χρήση παιδαγωγών και παραδειγμάτων.

Είναι γνωστό πως στον Ελληνικό ανθρωπισμό σκοπός της Παιδείας ήταν η εξανθρώπιση του ανθρώπου. Όλη η παιδευτική προσπάθεια τότε εκφραζόταν με το απόφθεγμα: "Ως χαρίεν άνθρωπος όταν άνθρωπος η". Ιδανικό για την αγωγή εκεί ήταν η υπέρβαση, το ξεπέρασμα της ζωώδους φύσης. Είναι η οριζόντια, η εγκοσμιοκρατική τάση που της λείπει η κάθετη διάσταση της μεταφυσικής αναζήτησης. Ο στόχος της Χριστιανικής αγωγής που προτείνουν οι Τρεις Ιεράρχες είναι διαφορετικός, βρίσκεται έξω από τον κόσμο, πέραν από τον στενό ορίζοντα της εγκόσμιας προοπτικής. Το "αρχέτυπο" στο οποίο στοχεύει η παιδευτική τους πορεία είναι ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός. Στόχος τους είναι η αφύπνιση της ανθρώπινης ύπαρξης από τον ύπνο της αμαρτίας στην περιοχή της "καινής ζωής". Είναι εύστοχη μια σχετική παρατήρηση του Χρυσοστόμου: "Ουκ εί τις σώμα ανθρώπου και φωνήν έχει, ούτος άνθρωπος, αλλ' εί τις ψυχήν ανθρώπου και διάθεσιν έχει ψυχής. Ψυχής δε ανθρωπίνης ουδέν ούτω τεκμήριον, ως των Θείων οράν λογίων" (Ε.Π. 51, 53). Η αγαπη δηλ. του λόγου του Θεού είναι η μεγαλύτερη απόδειξη για την ανθρωπιά του ανθρώπου κι'αυτήν την αγάπη έχει σκοπό να εμφυσήσει στους νέους η προτεινόμενη από τους Τρείς Ιεράρχες αγωγή. Οι Τρεις Ιεράρχες δεν εκπροσωπούν κανένα τυφλό καλογηρισμό, αλλά τη γνησιότητα και αυθεντικότητα του Χριστιανισμού. Σε μερικούς γονείς, που και τότε όπως και σήμερα, φώναζαν "δεν θα κάμουμε τα παιδιά μας καλογήρους", απαντούσε ο Χρυσόστομος: "Ουκ έστιν ανάγκη γενέθαι αυτούς μονάζοντας. Χριστιανούς αυτούς ποιήσατε" (Ε.Π 62, 151).

Ποια όμως είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της αγωγής που προτείνουν; Πώς θα επιτευχθεί ο πιο πάνω στόχος τους;

Προτείνουν πρώτ' απ' όλα μια σύμμετρη ανάπτυξη όλων των ψυχοσωματικών δυνάμεων των νέων. Η Παιδεία δεν νοείται από τους Τρεις Ιεράρχες σαν μια ξερή μετάδοση γνώσεων. Δεν στοχεύει στην ανάπτυξη μόνο της λογικής αλλά και των άλλων ψυχικών δυνάμεων: της αγάπης, της φιλαλληλίας, του συναισθήματος. Σκοπός δεν είναι η πολυμάθεια σε κάποιο μόνο τομέα, μα η ολοκληρωμένη προσωπικότητα. (Επ.Π. 63, 205). Διείδαν από τότε κάποια αδιέξοδα στα οποία έχουμε σήμερα περιέλθει. Δεν εννοώ μόνο τον κλειστό στον εαυτό του άνθρωπο που μας έδωσε η εξειδικευμένη Παιδεία της εποχής μας. Αναφέρομαι και σε μερικά σοβαρότατα αδιέξοδα των φυσικών επιστημών - έστω κι'αν πολλοί δεν τα υποπτεύονται κι' άλλοι θέλουν να τα αγνοούν - πούναι αποτέλεσμα της στροφής σε μια μόνο πτυχή της πραγματικότητας. Υπενθυμίζω μια γνωστότατη σ'όλους περίπτωση: Στην Ιατρική με τις τόσες ειδικότητες και υποειδικότητες, παρουσιάζεται σήμερα αδυναμία στη θεραπεία πολλών περιστατικών. Στόχος της Ιατρικής είναι σήμερα η εξαφάνιση συμπτωμάτων με την επενέργεια φαρμάκων σχεδιασμένων να δρουν τοπικά, χωρίς να λαμβάνεται υπ'όψη ο οργανισμός σαν σύνολο. Γι'αυτό κι' υπάρχουν οι τόσες παρενέργειες. Μόλις τώρα οι Επιστήμονες άρχισαν να υποψιάζονται πως η αδυναμία της σύγχρονης Ιατρικής να κατανοήσει και να θεραπεύσει ορισμένες αρρώστειες ίσως να οφείλεται στο ότι οι αρρώστειες αυτές πλήττουν τον οργανισμό στο σύνολό του, έτσι που η καταπολέμηση των τοπικών συμπτωμάτων να μην αρκεί, να υπάρχουν μεταστάσεις. Γι'αυτό κι'αναθεωρούν τις απόψεις τους ότι ο οργανισμός είναι απλώς σύνολο οργάνων και ιστών. Στη διαδικασία του επί μέρους πάντα κάτι σου διαφεύγει. Κι όταν μια μονομερής Παιδεία οδηγεί σε τόσο

σοβαρά φυσικά αδιέξοδα, πολύ περισσότερα θάναι τα πνευματικά και μεταφυσικά αδιέξοδα από μιαν Παιδεία που δε θα στοχεύει σε μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα, σε μια ενιαία ψυχοσωματική ύπαρξη. Κι είχαν δίκαιο σ'αυτό οι Τρείς Ιεράρχες.

Μέσα σ'αυτά τα πλαίσια επιδιώκουν ύστερα οι Τρεις Ιεράρχες να βοηθήσουν τους νέους να αποκτήσουν αυτοσυνειδησία. Έχοντες επίγνωση των ορίων τους θάναι προσγειωμένοι και θα μπορούν να κάμνουν ορθήν ιεράρχηση των αξιών της ζωής. Σε μιαν ομιλία του Βασιλείου με τίτλο: "Εις το πρόσεχε σεαυτώ", δίνονται παιδαγωγικότατα οι κατευθύνσεις για ορθή αυτογνωσία. Αφήνω το κείμενο χωρίς μετάφραση, λόγω της γλαφυρότητάς του: Εξέτασον σεαυτόν, τις ει, γνώθι σεαυτού την φύσιν. Ότι θνητόν μεν σου το σώμα, αθάνατος δε η ψυχή... Πρόσεχε συ σεαυτώ. Τουτέστι· Μήτε τοις σοις, μήτε τοις περί σε, αλλά μόνον σεαυτώ πρόσεχε. Άλλο γάρ εσμέν ημείς αυτοί και άλλο τα ημέτερα και άλλα τα περί ημάς... Ημείς εσμέν ψυχή και ο νους καθ' ό κατ' εικόνα του κτίσαντος γεγενήμεθα. Μεμνημένος συν της φύσεως, ουκ επαρθήση ποτέ..."

Αλλά κι' ο Χρυσόστομος συνιστά σαν αναγκαίο στην αγωγή του νέου: "να γνωρίσει τη φύση των ανθρώπινων πραγμάτων". Τι δηλ. είναι ο πλούτος και η δόξα και η εξουσία, και να τα περιφρονεί και να επιδιώκει τα μέγιστα αγαθά (Περί κενοδοξίας, παραγρ. 67). Σε άλλο σημείο, ο ίδιος συμπληρώνει· "Δέ θάχεις τόσα αποτελέσματα αν διδάξεις το παιδί σου μιαν τέχνη και κοσμική παιδεία για να κερδίζει χρήματα, όσο αν το διδάξεις την τέχνη εκείνη με την οποία θα περιφονεί τα χρήματα (Ε.Π. 62, 150).

Ο Χρυσόστομος δεν σταματά να επαναλαμβάνει στα κηρύγματά του: "Ουκ οίσθα ότι αποδημία ο παρών βίος; Μή γάρ πολίτης ει; Οδίτης ει. Συνήκας τι είπον; Ουκ ει πολίτης αλλ' οδίτης" (Δεν είσαι δηλαδή μόνιμος εδώ αλλά οδοιπόρος και περαστικός). "Μη είπης έχω την δε την πόλιν και έχω την δε. Ουκ έχει ουδείς πόλιν. Η πόλις άνω έστι. Τα παρόντα οδός εστίν... Πανδοχείον έστιν ο παρών βίος" (Ε.Π. 52, 401). Έχοντας ιεραρχήσει σωστά τις αξίες της ζωής ο νέος, δε θα παραμελήσει τα παρόντα, δε θα τα θέσει όμως σε ανώτερη μοίρα από τα μέλλοντα.

Κι' ο Γρηγόριος μαζί με τους άλλους Πατέρες διδάσκει: Μία είναι η ζωή που αξίζει. Αυτή που είναι στραμμένη στην αιωνιότητα "Μία ζωή, προς την όντως ζωήν βλέπειν" (Ε.Π. 35, 1041).

Συνιστώντας τα πιο πάνω οι Τρείς Ιεράρχες, δεν ζητούν να μεταδώσουν πνεύμα μοιρολατρείας, δειλίας ή παθητικότητας. Το παιδευτικό τους ιδεώδες στοχεύει στη διάπλαση ενός αγωνιστή, μαχητικού, θαρραλέου ανθρώπου, ανύστακτου μαχητή για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη. Η ζωή μας, τονίζει ο Χρυσόστομος, δεν πρέπει να εξαντλείται στη μακαριότητα του περιθωρίου και στην απόλαυση των μικροχαρών των μετριοτήτων. Ο αγώνας μας προς τα εμπρός είναι συνεχής, δεν υπάρχει ανακωχή (Ε.Π. 47, 453). Ξέρουν οι Τρεις Ιεράρχες πως η ζωή δεν είναι μουσείο στο οποίο φυλάσσονται οι αξίες του παρελθόντος, αλλά δημιουργία, αγώνας για την καταξίωση της ανθρώπινης υπόστασης, για την πραγμάτωση των δυνατοτήτων της φύσης μας. Ξέρουν πως ο στίβος της Ιστορίας δεν έχει τόσο ανάγκη από φανατικούς φιλάλθους όσον από ευγενείς αθλητές και γι'αυτό τους καλούν καθημερινά σε νέες προσπάθειες. Χωρίς αγώνες δεν υπάρχουν έπαθλα, δεν υπάρχουν αμοιβές. "Τις καθεύδων" τρόπαιον έστησε;", ρωτά ό Μ. Βασίλειος. "Τις τρυφών και καταυλούμενος, τοις της καρτερίας στεφάνοις κατεκοσμήθη; Ουδείς μη δραμών ανείλετο βραβείον. Πόνοι γεννώσι δόξαν, κάματοι προξενούσι στεφάνους."

Η ευρύτητα των αντιλήψεων των Τριών Ιεραρχών φαίνεται και από τη θέση τους απέναντι στη "θύραθεν", τη μη Θεολογική Παιδεία. Δεν την απορρίπτουν, την αποδέχονται. Οι ίδιοι εξ άλλου συγκέντρωσαν την υψηλότερη κατά κόσμον Παιδεία της εποχής τους. Αξιολογούν ωστόσο αυτή την κοσμική Παιδεία μέ βάση την αιωνιότητα. Ο Μ. Βασίλειος ως το τέλος της ζωής του δεν έπαυσε να στέλλει από την Καισάρεια Χριστιανούς νέους, πού διψούσαν για μόρφωση, στην Εθνική Σχολή του Λιβάνιου, όπου θα καταρτίζονταν για να εξορμήσουν προς τον κόσμο. Φρόντιζε όμως την ίδια ώρα να τους προειδοποιεί: "Ημείς (οι Χριστιανοί), επί μακρότερον πρόιμεν ταις ελπίσι και προς ετέρου βίου παρασκευήν άπαντα πράττομεν". Θα πάρουν ό,τι είναι χρήσιμο από τον υλικό κόσμο, αλλά άλλος είναι ο προσανατολισμός, άλλα τα κριτήρια της δικής μας ζωής.

Την επιστήμη και την Τεχνολογική πρόοδο του καιρού του, θέμα με το οποίο η Παιδεία κάθε εποχής αναπόφευκτα βρίσκεται σε επαφή, ο Βασίλειος τη δέχεται και την ευλογεί. Έχει τη γνώμη πως η ανθρώπινη εφευρετικότητα και πρόοδος αποτελεί εκπλήρωση του ανθρωπίνου προορισμού κι' είναι στην ουσία δοξολογία του Θεού. "Ο Θεός εν τούτω έδωκεν ημίν το κατ' εικόνα, εν τω κατακυριεύειν των τε ενύδριν και τών χερσαίων" λέει, ταυτόχρονα όμως τονίζει πως ο άνθρωπος δεν καθορίζεται από τη θέση του μέσα στο κοσμικό σύστημα, αλλά από τη σχέση του με το Θεό. Η πραγμάτωση της αληθινής ουσίας του δεν συντελείται στο "κατά φύσιν ζην". Επεκτείνεται στο "υπέρ φύσιν".

Πρωτοποριακή είναι κι η θέση των Τριών Ιεραρχών απέναντι στην Τεχνική Εκπαίδευση των νέων και τα χειρωνακτικά επαγγέλματα. Σε εποχή που οι χειρωνακτικές τέχνες θεωρούνταν και ονομάζονταν "βάναυσοι", θα πει ο Χρυσόστομος: "μη καταφρονώμεν των από χειρών τρεφομένων" (Ε.Π. 51, 193). Κι' αλλού· "Όταν ίδης υλοκοπούντα, σφυροκοπούντα, ησβολωμένον (μουτζουρωμένο δηλ.), μη δια τούτο καταφρόνει, αλλά δια τούτο θαύμαζε (Ε.Π. 61, 1017)." Θεωρεί ο Χρυσόστομος τα επαγγέλματα "σφόρδα αναγκαία", πρώτη δε τέχνη είναι γιαυτόν η γεωργία, που καλλιεργεί και τη φιλοπατρία, όπως ορθά είπαν κι' οι αρχαίοι Έλληνες (Ε.Π. 61, 506).

Ο Γρηγόριος επαινεί το νόμο των Αθηναίων που όριζε να εκλέγουν οι νέοι την τέχνη που τους άρμοζε. Υπογραμμίζει δηλ. την ανάγκη επαγγελματικού προσανατολισμού. "Το σύμφωνο με τη φύση, λέγει, οδηγεί στην επιτυχία, το αντίθετο όμως προς τη φύση φέρνει αποτυχία" (Ε.Π. 37, 289).

Στην αγωγή των νέων ιδιαίτερη σημασία έχει κατά τους Τρεις Ιεράρχες και το παράδειγμα των δασκάλων. Ο νέος περιμένει ουσιαστικά όχι τον λόγον του υπεύθυνου για την αγωγή του, αλλά το παράδειγμά του. "Ουδέν γαρ ούτως ενάγει προς την της αληθείας οδόν, ως πολιτείας ακρίβεια. Ουδέ γάρ τοις παρ' ημών λεγομένοις ούτω προσέχουσιν, ως τοις υφ' ημών πραττομένοις" (Ε.Ρ. 53, 73) λέγει ο Μ. Βασίλειος. Κι' ο Γρηγόριος λέγει επιγραμματικά: "Μισώ λόγους, οις εναντίας βίας". Μισώ λόγια που έχουν αντίθετη ζωή. Γιαυτό και φρόντιζαν οι Τρεις Ιεράρχες να γίνονται "πάσι νόμος αρετής" (Ε.Π. 36, 496).

Ο Χρυσόστομος στο έργο του "περί κενοδοξίας και όπως δει τους γονέας ανατρέφειν τα τέκνα", δίνει πολλές αρχές, πούναι και σήμερα βασικές αρχές της Παιδαγωγικής. Στο έργο του αυτό, ο Χρυσόστομος, δέχεται κλιμάκωση της αγωγής. Κάθε ηλικία, λέγει, πρέπει να έχει το δικό της τρόπο αγωγής και το δικό της παιδευτικό περιεχόμενο. Η αγωγή πρέπει νάναι συνεχής και προσεγμένη όπως το έργο των ζωγράφων και των γλυπτών. Γιατί όπως κι' εκεί, έτσι κι'εδώ, σκοπός είναι η κατασκευή ενός καλλιτεχνήματος. Στο ίδιο έργο του, συνιστά μέσα Παιδαγωγικά για κάθε αίσθηση του ανθρώπου κι αναγνωρίζει τη σημασία των "υποκαταστάτων" για μια σωστή αγωγή. Μιλώντας π.χ. για την προφύλαξη της πύλης της όρασης, συνιστά ποια θέματα δεν πρέπει να βλέπει το παιδί. Συμπληρώνει όμως: "Έπειτα δείξε στο παιδί άλλες καλλονές για να του απομακρύνεις τα μάτια από εκείνα τα θεάματα. Δείξε του τον ουρανό, τον ήλιο, τα άστρα, τα άνθη της γης, τα λειβάδια, τα ωραία βιβλία". Αν ζούσε σήμερα ο Χρυσόστομος θάταν ασφαλώς ένας από τους πρωταγωνιστές για τη δημιουργία Χριστιανικών Εφημερίδων, Χριστιανικού Ραδιοφώνου, Τηλεόρασης, Κινηματογράφου. Γιατί δεν αρκεί να εκτοξεύουμε συνεχώς απαγορεύσεις στα παιδιά μας. Πρέπει να τους προσφέρουμε κιόλας υποκατάστατα σ'όσα κακά προσφέρει ο κόσμος.

Προσπάθησα να δώσω μερικές από τις παιδευτικές αρχές που συναντούμε στο έργο και τη ζωή των Τριών Ιεραρχών. Η ώρα δεν επιτρέπει να δούμε τις απόψεις τους σε άλλες πτυχές της αγωγής. Έχουν τεκμηριωμένες απόψεις και σωστή αντίκρυση της γενετήσιας αγωγής των νέων. Καλούμαστε κι' εμείς, πούμαστε ταγμένοι στην υπηρεσία της Παιδείας είτε άμεσα ως κληρικοί και δάσκαλοι, είτε έμμεσα ως γονιοί, να ενστερνιστούμε τις ιδέες τους και να εργαστούνε σκληρά για την επίτευξη του κύριου στόχου της αγωγής που πρέπει νάναι εκείνος που και οι Τρείς Ιεράρχες είχαν. Το ομοιωθήναι ανθρώπους τω Θεώ. Σίγουρα δε θάναι εύκολο το εγχείρημά μας. Μα κι' οι Τρείς Ιεράρχες συνάντησαν δυσκολίες, εξορίες, διωγμούς, εκθρονίσεις από τους Επισκοπικούς θρόνους τους· στερήσεις και πολλά άλλα ήταν το τίμημα που κατέβαλαν για το θάρρος και τις ιδέες τους.

Να ξέρουμε όμως πως μόνο έτσι το μέλλον θα προβάλει με υποσχέσεις για τα παιδιά μας και το Έθνος μας. Και είναι αυξημένες οι υποχρεώσεις μας, ιδιαίτερα στον ξένο τόπο που ζούμε, τόσο για τα παιδιά μας όσο και για την Πατρίδα μας.

'Αρχιμ. Γεώργιος Παπαχρυσοστόμου
Καθεδρικός Ναός 'Αγίων Πάντων
30 'Ιανουαρίου 1992

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

τοῦ κ. Χάρη Μεττῆ

Οἱ Τρεῖς 'Ιεράρχες Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός ἤ Θεολόγος καί 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος, τῶν ὁποίων τή μνήμη γιορτάζουμε κάθε χρόνο στίς 30 'Ιανουαρίου, ἀποτελοῦν ὄχι μόνο γιά τήν 'Εκκλησία, ἀλλά καί γιά τό Γένος τῶν 'Ελλήνων καί ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα, φωτεινούς ἀστέρες πρώτου μεγέθους. 'Ακόμη δέ καί ὅταν ζοῦσαν, πολύ δέ περισσότερο στά χρόνια πού ἀκολούθησαν τόν θρίαμβο τοῦ Χριστιανισμοῦ σάν μιᾶς πανανθρώπινης θρησκείας, ἡ 'Εκκλησία καί ὁ Λαός τούς εἶχαν κατατάξει μεταξύ τῶν κορυφαίων Πατέρων. Δίκαια δέ θεωρήθηκαν ἀπό πολύ νωρίς καί ὡς Οἰκουμενικοί Διδάσκαλοι καί ὡς οἱ πρωτεργάτες στή δημιουργική σύζευξη 'Ελληνισμοῦ καί Χριστιανισμοῦ. Ἕνα γεγονός πού συνέβαλε ὅσο ἐλάχιστοι ἄλλοι παράγοντες στόν ἐκχριστιανισμό τοῦ 'Ελληνισμοῦ καί στόν ἐξελληνισμό τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ τό μακροπρόθεσμο ἀποτέλεσμα τῆς ἀναβάθμισης τοῦ πνευματικοῦ περιεχομένου τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καί τή ριζική ἀλλαγή τῆς μορφῆς καί τῆς οὐσίας ὁλοκλήρου τοῦ Πολιτισμοῦ τῆς 'Ανθρωπότητας.

Στό ἐφετινό Χαιρετιστήριο μήνυμά του πρός τόν 'Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριο, πού εἶναι καί τό πρῶτο μετά τήν ἐκλογή του στόν Πάνσεπτο Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί ἀρχηγός τῶν ἁπανταχοῦ τῆς Γῆς Χριστιανῶν 'Ορθοδόξων κ. Βαρθολομαῖος, μέ τήν εὐκαιρία τῶν δεκαπενθημέρων Πανηγυρικῶν 'Εορτασμῶν τῶν Τριῶν 'Ιεραρχῶν καί τῶν 'Ελληνικῶν Γραμμάτων πού ὀργανώνει κάθε χρόνο ἡ 'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή γιά τήν 'Ομογένεια τῆς Μ. Βρετανίας, γράφει χαρακτηριστικά: "Οἱ Τρεῖς Μέγιστοι Φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος καί Οἰκουμενικοί Διδάσκαλοι τῆς 'Εκκλησίας καί τοῦ Γένους ἡμῶν, διά τῆς ἀρετῆς καί τῆς σοφίας αὐτῶν συνεδύασαν ἐν ἁρμονικῇ ἑνότητι τήν ἀρχαίαν σοφίαν μετά τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, τό πνεῦμα τῆς 'Ιερουσαλήμ μετ' ἐκείνου τῶν 'Αθηνῶν, θέσαντες τοιουτοτρόπως τάς βάσεις τῆς 'Ελληνοχριστιανικῆς Παιδείας, ἥτις καί μόνη παρέχει τήν ἀληθινήν μόρφωσιν καί ἐξασφαλίζει τόν ἐξανθρωπισμόν τοῦ ἀνθρώπου. Διά τῆς 'Ελληνοχριστιανικῆς ἡμῶν Παιδείας ἐδημιουργήθη ὁ 'Ελληνοχριστιανικός Πολιτισμός, ἐπί τοῦ ὁποίου στηρίζεται κυρίως καί ὁ πολιτισμός τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Ὥστε λίαν ἐπιτυχῶς συνεδυάσθη ἐν μιᾷ κοινῇ ἑορτῇ ἡ μνήμη τῶν 'Αγίων Τριῶν 'Ιεραρχῶν μετά τῆς Παιδείας τοῦ Γένους ἡμῶν".

Οἱ Τρεῖς 'Ιεράρχες ἔζησαν ὅλοι τους κατά τόν τέταρτο αἰῶνα, σέ μιά περίοδο δηλαδή πού ὁ Χριστιανισμός ἀγωνιζόταν ν' ἀποκτήσει τήν Οἰκουμενικότητά του, ἐνῶ ταυτόχρονα ὁ 'Ελληνισμός, συνταυτιζόμενος τόσο ἀπό τούς Χριστιανούς, ὅσο καί ἀπό τούς εἰδωλολάτρες, μέ τήν ἀρχαία 'Ελληνική θρησκεία, ἀγωνιζόταν ὄχι ἁπλῶς νά ἐπιβιώσει, ἀλλά καί νά ἐπιβληθεῖ πάνω στή νέα θρησκεία τοῦ Θεανθρώπου. Καί ὁ Χριστιανισμός λοιπόν, ἀλλά καί ὁ 'Ελληνισμός διέτρεχαν τότε θανάσιμο κίνδυνο ὁ μέν πρῶτος νά καταδικαστεῖ σέ ἀφάνεια σάν μιά ἀπό τίς πολλές ἀνατολικές Θρησκεῖες τῆς ἐποχῆς, ἐνώ ὁ 'Ελληνισμός νά μαρανθεῖ καί νά ἀκολουθήσει τήν τύχη τῶν τόσων ἄλλων ἐξαφανισθέντων ἀρχαίων πολιτισμῶν. Ἡ καταστροφή τῶν ἀρχαίων 'Ελληνικῶν χειρογράφων καί τῶν παντός εἴδους ἔργων τέχνης τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἀπό τούς φανατικούς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ἄρνησή τους νά χρησιμοποιήσουν καί αὐτό ἀκόμη τό ὄνομα Ἕλληνας γιά νά περιγράψουν τήν ἐθνικότητά τους, ὅπως καί ἡ πλήρης καί ἀστόχαστη καταδίκη παντός τοῦ ἑλληνικοῦ ἀποτελοῦσε τότε θέμα καθημερινοῦ προβληματισμοῦ καί ἀδήριτης πραγματικότητος.

Ἤδη ὅμως πρίν ἀπό τόν τέταρτο αἰῶνα ὑπῆρξαν πράγματι φωτεινές προσωπικότητες στό στερέωμα τῶν Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας πού διέβλεψαν τό δίκοπο μαχαίρι γιά τό μέλλον τῆς 'Εκκλησίας τῆς τοιαύτης ἔχθρας ἀπό μέρους τῶν Χριστιανῶν γιά κάθε τι τό 'Ελληνικό. Ὅμως ἐκεῖνοι πού πράγματι σταμάτησαν καί τούς μέν καί τούς δέ, δηλαδή καί τούς Χριστιανούς ἀλλά καί τούς εἰδωλολάτρες Ἕλληνες, ἀπό τοῦ νά ἐκτοξεύουν μύδρους ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου, ἦταν χωρίς ἀμφιβολία ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καί ὁ 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος. Μέ τή διδασκαλία καί τά ἔμπρακτα παραδείγματά τους, μέ τό πραγματικά πολύτιμο, πολύπλευρο καί μεστό νοημάτων καί ἀνυπερβλήτων λογικῶν ἐπιχειρημάτων συγγραφικό

τους ἔργο κατεδάφισαν τό ἀπειλητικό τεῖχος πού εἶχαν ἀνεγείρει μεταξύ Χριστιανισμοῦ καί Ἑλληνισμοῦ ἡ μισαλλοδοξία, ὁ φανατισμός καί ἡ ἄγνοια ἀμφοτέρων τῶν μερίδων τοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν ἀχανῆ ἔκταση τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Τά δέ μεγαλειώδη συγγράμματά τους, γραμμένα σέ μιά Ἑλληνική πού θά τή ζήλευαν καί οἱ καλύτεροι ποιητές, ρήτορες καί φιλόσοφοι τῆς Κλασσικῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος, ἔγιναν πηγή ἀναφορᾶς καί ἔμπνευσης ὄχι μόνο γιά τούς Ἕλληνες, ἀλλά καί γιά τούς Δυτικούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Μερικά, μάλιστα, κείμενα, ὅπως τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου τά κηρύγματα καί τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὁ περίφημος λόγος πρός τούς Νέους γνώρισαν μιά ἄνευ προηγουμένου ἐκδοτική ἐπιτυχία τόσο στήν Ἀνατολή, ὅσο καί στή Δύση.

Οἱ Τρεῖς μεγάλοι αὐτοί Ἱεράρχες, ὁ Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος καί ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔχουν βέβαια ὁ καθένας τους δική του γιορτή στό Ἐκκλησιαστικό Ἑορτολόγιο, ἔστω καί ἄν καί οἱ τρεῖς ἡμερομηνίες βρίσκονται μέσα στόν Ἰανουάριο: τοῦ Μ. Βασιλείου τήν πρώτη Ἰανουαρίου, τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου στίς 25 καί τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου στίς 27. Ὅμως τόν ἑνδέκατο αἰῶνα, ὅταν Αὐτοκράτορας στήν Κωνσταντινούπολη ἦταν ὁ Ἀλέξιος ὁ πρῶτος ὁ Κομνηνός (1081-1118), οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἀποκτήσει τέτοια φήμη στό λαό καί τούς διανοουμένους ὥστε νά προκληθεῖ μιά πραγματική ἀναταραχή ὡς πρός τό ποιός ἀπό τούς Τρεῖς τους ἦταν ὁ καλύτερος. Ἔτσι ὁ λαός χωρίστηκε σέ τρία στρατόπεδα: τούς Βασιλεῖτας, τούς Γρηγορίτας καί τούς Ἰωαννίτας. Τελικά ὅμως παρενέβη ὁ πολύ μορφωμένος Ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων Ἰωάννης ὁ Μαυρόπους, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἐνοραματικά πείσθηκε ὅτι οἱ Τρεῖς μεγάλοι αὐτοί Πατέρες ἦταν ἰσάξιοι καί ἰσότιμοι, ἔπεισε καί τήν Ἐκκλησία νά εἰσαγάγει τόν κοινόν Ἑορτασμό καί τῶν Τριῶν μαζί Ἱεραρχῶν πού γίνεται στίς 30 Ἰανουαρίου, ἔγραψε δέ καί τήν περίφημη ἀκολουθία τους ἡ ὁποία τελεῖται μέχρι σήμερα σ'ὅλους τούς Ἑλληνορθοδόξους ναούς τοῦ κόσμου.

Στή συνείδηση ὅμως τόσο τῆς Ἐκκλησίας ὅσο καί τοῦ λαοῦ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἀπό πολύ νωρίς συνδεθεῖ ἄρρηκτα καί μόνιμα μέ τήν Ἑλληνική Παιδεία, τά Σχολεῖα καί τά Γράμματα. Ἤδη στούς Βυζαντινούς χρόνους οἱ λεγόμενες "Ἀνθολογίαι" ἤ "Χρηστομάθειαι", πού κυκλοφοροῦσαν χειρόγραφες καί χρησιμοποιοῦνταν σάν τό βασικό ἀνάγνωσμα τῶν παιδιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, περιεῖχαν Λόγους, ὄχι μόνο τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν ρητόρων Δημοσθένη, Λυσία, Ἰσοκράτη, ἀλλά καί τῶν Τριῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας Βασιλείου, Γρηγορίου καί Ἰωάννου. Τήν ἐποχή δέ τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας, τότε πού, ὅπως λέει ὁ ποιητής, "ἦταν ὅλα σκοτεινά, γιατί τά' σκιαζε ἡ φοβέρα καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά", καί πάλιν ὁ Ἑλληνισμός προσέτρεξε στήν ἀκένωτη πηγή τῶν ἀθανάτων ἔργων τῶν προπατόρων του γιά νά γαλουχήσει μέ τά νάματα τῆς πίστης στό Θεό καί τοῦ μεγαλείου τοῦ Γένους τούς νεαρούς ὑπόδουλους βλαστούς του. Μάλιστα οἱ Λόγοι καί τά Ἔργα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἀπετέλεσαν τή βάση γιά τήν ἔκδοση τῶν λεγομένων "Μαργαριτῶν", δηλαδή ἀνθολογιῶν πού περιεῖχαν ὡς ἐπί τό πλεῖστον Λόγους ἀπό τό ἔργο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἡ πρώτη ἔκδοση χρονολογεῖται ἀπό τό 1672 πού ἐμπλουτίσθηκε ἀργότερα σέ ἐπανειλημμένες ἐκδόσεις καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας.

Πρέπει μάλιστα νά τονισθεῖ ἰδιαίτερα καί τό γεγονός ὅτι ἡ κοινή πιά Ἑορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἀποτέλεσε κατά τή διάρκεια τῆς τραγικῆς γιά τό Γένος τῶν Ἑλλήνων περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας τή μοναδική ἐθνική γιορτή, πράγμα πού συνέβαλε, σύν τοῖς ἄλλοις, καί στήν ἑδραίωση τῆς συνείδησης τῶν Ἑλλήνων γιά τό ἀδιαχώριστο μεταξύ Ἐκκλησίας καί Ἑλληνισμοῦ. Ἄλλωστε εἶναι γενικά παραδεδεγμένη ἡ συμβολή τῆς Ἐκκλησίας μας στήν ἐπιβίωση τοῦ Γένους καί τή συντήρησή του μέσα στούς κόλπους τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ πού ὑπῆρξε καί τό μεγαλύτερο ἐπίτευγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἡ δέ Ὀρθοδοξία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν ἀληθινότερη καί καθαρότερη μορφή Χριστιανισμοῦ, ὀφείλει τό χαρακτῆρα της, καί πάλι σέ πολύ μεγάλο βαθμό, στούς Τρεῖς Ἱεράρχες. Γιά τήν συνταύτιση μάλιστα τῆς Ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μέ τά Ἑλληνικά Γράμματα στήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας ξέρουμε ὅτι "Ὁ Ἐκκλησιαστικός Ἑορτασμός, μετά τή Θεία Λειτουργία, μεταφέρονταν στίς σχολικές αἴθουσες, ὅπου μέ ἑορταστικό διάκοσμο καί μέ στεφάνι ἀπό δάφνες καί μυρσίνες γύρω ἀπό τό ἀπαραίτητο σέ κάθε σχολεῖο εἰκόνισμα τῶν Τριῶν Ἁγίων, περιστοιχισμένος ἀπό τόν κλῆρο, τούς προύχοντες, τούς γονεῖς καί τούς μαθητές, ὁ δάσκαλος ἑρμήνευε, κατά δύναμη, τήν ἔννοια τοῦ πανηγυρισμοῦ καί ἔπλεκε τό ἐγκώμιο πρός τούς ἁγίους διδασκάλους, τούς τήν Οἰκουμένην πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας. Ἡ γιορτή συνεχίζονταν στό σπίτι τοῦ δασκάλου, πού ἦταν ἑτοιμασμένο γιά νά δεχθεῖ τήν τιμητική ἐπίσκεψη τοῦ ἴδιου τοῦ Μητροπολίτη, τῶν ἱερέων καί τῶν προυχόντων".

Τό ἐπίσημο Ἑλληνικό Κράτος, μετά τήν ἀπελευθέρωση μέρους ἔστω τῶν Ἑλληνικῶν Ἐδαφῶν ὕστερ' ἀπό τή μεγάλη Ἑλληνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ἀκολούθησε ἀπόφαση τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πού λήφθηκε τό 1841 καί εἰσήγαγε ἐπίσημα τήν κοινή ἑορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων στό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Σχολείων τῆς Ἐπικράτειας. Καί ἡ ἀπόφαση αὐτή, πού ἔγινε πιά συνείδηση ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, ἐξακολουθεῖ ἀδιάπτωτη ἔκτοτε. Εἶναι δέ ἀδιανόητο νά μήν ἑορτάζεται ἡ ἡμέρα αὐτή ἀπό τά Ἑλληνικά Ἐκπαιδευτήρια καί τούς ναούς μας ὅπου γῆς. Καί τοῦτο γιατί μπορεῖ μέν ὁ ἄνθρωπος νά ἔχει κάνει πρωτοφανῆ σ'ἀποτελέσματα βήματα στή γνώση καί τήν ἐπιστημονική κατάκτηση, ὅμως ὁ ἀνθρωπισμός του καί ἡ ἀποκάθαρση τῆς ψυχῆς καί τοῦ νοῦ του ἀπό τά ἀλλότρια καί ἕωλα στοιχεῖα τοῦ σημερινοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ μόνο μέ τήν ἐντρύφησή μας στά μεγαλειώδη ἔργα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί τῶν ἄλλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας πού εἶχαν θητεύσει στή σοφή τους διδασκαλία εἶναι δυνατό νά πραγματοποιηθοῦν καί νά συμβάλουν στή δημιουργία τοῦ καλοῦ καί ἀγαθοῦ χαρακτῆρα ὅπως τόν ἀντιλαμβάνεται καί τόν καλλιεργεῖ ὁ Ἑλληνοχριστιανικός Πολιτισμός.

Εἶναι ὅμως καί ἕνα ἄλλο βασικώτατο σημεῖο στήν ὅλη δραστηριότητα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν πού δέν ἐπιτρέπεται στό σημερινό ἄνθρωπο νά τό παραβλέψει καί νά μειοδοτήσει σέ σύγκριση μέ τούς παμμεγίστους ἐκείνους Φωστῆρες καί Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας: Πρόκειται γιά τό φιλανθρωπικό τους ἔργο, στό ὁποῖο εἶχαν ἀνοίξει πραγματικές λεωφόρους πρός παραδειγματικό τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Τό θέμα αὐτό τό ἐπισημαίνει πολύ εὔστοχα ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ Γρηγόριος στήν ἐφετινή του Ἐγκύκλιο πρός τήν Ἑλληνορθόδοξο Ὁμογένεια τῆς Μ Βρετανίας μέ τήν εὐκαιρία τῶν δεκαπενθημέρων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων γιά τά Ἑλληνικά Γράμματα.

"Ἐκτός ὅμως ἀπό τή μεγάλη τους αὐτή προσφορά, γράφει ὁ Σεβασμιώτατος, οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἐπίσης ἔμπρακτα ἀποδείξει τήν ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον τους γιά τόν χειμαζόμενο Ἄνθρωπο. Καί εἶναι αὐτή τους ἀκριβῶς ἡ προσφορά πού εἶναι τόσο ἐπίκαιρη στήν ἐποχή μας. Ἀρκεῖ κανείς νά μελετήσει τίς προσευχές στίς Λειτουργίες πού ἔγραψαν οἱ μέγιστοι ἐκεῖνοι ἐκκλησιαστικοί ἄνδρες γιά ν' ἀντιληφθεῖ μέ πόσον πόνο, ἀλλά καί καθαρότητα σκέψης καί συναισθήματος, εἶχαν ἀντιληφθεῖ τό μέγεθος τῆς δυσπραγίας τῶν μεγάλων μαζῶν τῆς ἐποχῆς τους. "Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ περιεστῶτος λαοῦ καί ἐλέησον αὐτούς καί ἡμᾶς - τά ταμεῖα αὐτῶν ἔμπλησον παντός ἀγαθοῦ· τάς συζυγίας αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ καί ὁμονοίᾳ διατήρησον· τά νήπια ἔκθρεψον, τήν νεότητα παιδαγώγησον· τό γῆρας περικράτησον", γράφει ὁ Μ. Βασίλειος".

Ἡ φτώχεια. Ἡ οἰκογένεια. Τά παιδιά. Ἡ νεολαία. Τά γηρατειά καί τά ἄλλα ἀνθρώπινα δράματα. Προβλήματα ὄχι μόνο τοῦ τετάρτου, ἀλλά καί τοῦ λήγοντος εἰκοστοῦ αἰῶνα, τά ὁποῖα οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἀντιμετωπίσει ὄχι ἁπλῶς μέ προσευχές, ἀλλά καί ἔμπρακτα. Ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε τήν περίφημη "Βασιλειάδα", στήν ὁποία, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, "οὐ λόγῳ μέν, ἔργῳ δέ" ὁ Μέγας Βασίλειος περιμάζεψε καί φρόντιζε τριάντα χιλιάδες ἐμπερίστατους συνανθρώπους του. Τά ἴδια αὐτά προβλήματα καλούμαστε καί ἐμεῖς σήμερα νά ἀντιμετωπίσουμε καί νά ἐπιλύσουμε μέ ἀγάπη καί διάκριση. Νά φροντίσουμε τούς γέρους καί τούς ἀσθενεῖς. Νά ἐνδιαφερθοῦμε περισσότερο γιά τά παιδιά καί τή νεολαία μας. Νά ἐνθαρρύνουμε τούς συζύγους νά διαφυλάξουν καί προστατεύσουν τόν ἱερό θεσμό τῆς Ἑλληνορθόδοξής μας οἰκογένειας.

Εἶναι, βέβαια, πολύ δύσκολο, ἄν ὄχι κι ἐντελῶς ἀδύνατο, νά παράσχουμε σ'ἕνα τόσο περιορισμένο χρονικό πλαίσιο τήν πλήρη εἰκόνα τῆς πραγματικά μοναδικῆς προσφορᾶς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Γι' αὐτό περιοριζόμαστε στίς τέσσερις βασικές τους ἐπιτυχίες, γιά τίς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία μας καί τό Γένος τῶν Ἑλλήνων τούς ἔχουν δικαιολογημένα ἀνεβάσει στήν ὑψηλότερη βαθμίδα τῆς Ἐθνικῆς καί τῆς Θρησκευτικῆς μας συνείδησης: Κατ' ἀρχήν κατόρθωσαν νά συζεύξουν τόν Ἑλληνισμό μέ τό Χριστιανισμό ὥστε νά δημιουργηθεῖ ὁ Ἑλληνοχριστιανικός Πολιστισμός πού ἀποτελεῖ τή βάση τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου σήμερα. Ὕστερα σφυρηλάτησαν τήν Ὀρθοδοξία, ἡ ὁποία μέ τή σειρά της ἀπέβη ὁ θεματοφύλακας καί ὁ προστάτης ἄγγελος τόσο τοῦ μεγάλου μηνύματος τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅσο καί τῶν αἰωνίων ἀξιῶν τῆς Ἑλληνικῆς σκέψης καί διανόησης. Τρίτο, γιατί ἐξασφάλισαν τήν ἐπιβίωση, τόν ἐμπλουτισμό καί τή διαιώνιση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Καί τέταρτο, γιατί ἔθεσαν τίς βάσεις γιά τήν Κοινωνική Πολιτική ὑπέρ τῶν δεινοπαθούντων συνανθρώπων μας, ὅπως τόσο ἐπιγραμματικά γράφει ὁ Χρυσόστομος: "Οὐ πενίαν δέδοικα, οὐ πλοῦτον ἐπιθυμῶ, οὐ θάνατον φοβοῦμαι, οὐ ζῆσαι εὔχομαι, εἰ μή διά τήν ὑμετέραν προκοπήν".

Δίκαια, λοιπόν, ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ὁ Ἑλληνισμός, ἀλλά καί ἡ Οἰκουμένη ὁλόκληρη τιμᾶ τούς Τρεῖς Ἱεράρχες σάν τούς Παμμεγίστους Φωστῆρες καί τούς μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τούς Οἰκουμενικούς Διδασκάλους τῆς Ἀνθρωπότητος. Τά δέ Ἑλληνικά μας Ἐκπαδευτήρια προσβλέπουν σ'αὐτούς γιά χειραγώγηση, εὐλογία καί φωτισμό ὥστε νά δυνηθοῦν νά ἐπιτελέσουν ἐπιτυχῶς καί ἀποτελεσματικά τό ἔργο τους ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἀνθρώπου καί τοῦ Ἔθνους μας.

Λονδῖνο, 30 Ἰανουαρίου 1992

Χάρης Μεττῆς

Ὁμιλία ἀπό τόν Ἑλληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό Λονδίνου.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου

(συνέχεια ἀπό τά προηγούμενα)

Δ) Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ Ι. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Ὅπως ἤδη ἀνέφερα, ἡ πνευματική παραγωγή τοῦ Δαμασκηνοῦ δέν εἶναι μόνο μεγάλη. Εἶναι ποιοτικά πολύ σπουδαία καί καταξιωμένη στή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας ὅλης, ἀπό τήν ἐποχή του μέχρι σήμερα. Ὁ Δαμασκηνός, ὅπως πολύ προσφυῶς ἔχει λεχθεῖ, εἶναι ἀπό τούς Τυχερούς καί προνομιούχους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί πνευματικούς ἐκείνους ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τό ἔργο βρῆκε καθολική ἀναγνώριση καί ἐκτίμηση. Τά ἔργα Του, - (καί εἶναι πολλά καί ποικίλου περιεχομένου), - ἔχουν καθ' ἑαυτά ἀξίαν καί ὄχι μόνον ἁπλῶς γιατί καταξιώθηκαν στίς συνειδήσεις τῶν Χριστιανῶν, ὅπως εἶναι ἡ ἀναγνώρισή τους ἀπό τούς μεταγενεστέρους.
Βέβαια σήμερα πολλοί κριτικοί τῆς Βυζαντινῆς Πνευματικῆς Παραγωγῆς καί εἰδικώτερα τοῦ ἔργου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἄν καί δέν παραβλέπουν τήν πλουσιώτατη μόρφωση καί πολυμέρειά του, ὅμως ἀρνοῦνται εἰς αὐτόν πρωτοτυπία. Ἡ κρίση αὐτή δέν μπορεῖ βέβαια νά ἐπεκταθεῖ σ'ὅλα τά ἔργα του (ἡ ποίηση καί τό ἦθος καί τό ὕφος τοῦ ἔργου του εἶναι αὐτά καθεαυτά πολύ πρωτότυπα)· ὕστερα ἡ πρωτοτυπία ἑνός ἔργου, ὅπως πολύ ὀρθά παρατηρήθηκε, δέν ἔγκειται μόνο στίς σκέψεις τοῦ συγγραφέα, ἀλλά καί στόν τρόπο πού τό παρουσιάζει.
Ὡς πρός τήν ἔκταση, τώρα, τοῦ ἔργου τοῦ Δαμασκηνοῦ, θά ἤθελα σέ γενικές γραμμές νά ἀναφερθῶ, ἀλλά ὄχι διεξοδικά, στόν κατάλογο τῶν ἔργων του, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν ἑκατοντάδες μελέτες καί εἶναι γραμμένα σέ χιλιάδες σελίδες στήν ἑλληνική (ἐκτός βέβαια τά σωζόμενα στά λατινικά, ἀραβικά, καί τίς ἄλλες εὐρωπαϊκές καί ἀνατολικές γλῶσσες). Πολλά εἶναι τυπωμένα σέ πλήρη αὐτοτελῆ βιβλία, ἐνῶ ἄλλα - (ὅπως εἶναι τά ποιήματά του κυρίως)- εἶναι διασκορπισμένα στά λειτουργικά βιβλία τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτά ἀναγινώσκονται, ψάλλονται, μελετῶνται καί ἀποτελοῦν πνευματικό ὁδηγό καί παρηγορία στούς πιστούς. Αὐτά ἀποτελοῦν καί τήν ἄφθιτον δόξαν καί τό μνημόσυνο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἐγώ βέβαια δέν θά ἐξετάσω τή λογοτεχνική ἀξία τῶν ποιημάτων του, ἀλλά κρίνοντας ἀπό τή σκοπιά τοῦ ἁπλοῦ Ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ καί Ἕλληνα Ἱεράρχη, αἰσθάνομαι ἱερήν ἐγκαύχηση γιά τήν προσφορά τοῦ Δαμασκηνοῦ καί θά μποροῦσα νά ἐπαναλάβω ἐκεῖνα τά ὁποῖα εἶπε κάποιος μελετητής τοῦ Ἱεροῦ

Χρυσοστόμου: Τά λόγια καί τά γραπτά του δέν ὄζουν λυχνίας καί δέν εἶναι καρπός ἐπιστημονικῆς μελέτης καί ἐργασίας πολλῶν κόπων καί προσπαθειῶν ἑνός σύγχρονου σοφοῦ δασκάλου καί διανοουμένου, ὅπως θά λέγαμε.
Αὐτά εἶναι καρπός καί δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ συγγραφέας εἶναι χαριτωμένος καί χαριτόβρυτα ἐκεῖνα πού εἶπε καί ἔγραψε: ἀπό τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διαποτισμένος, ἀπό τήν ἀγάπη του στήν Ὀρθόδοξη παράδοση καί τήν Ἁγία Γραφή γαλουχημένος καί λουσμένος ἀπό τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐξύμνησε τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ καί τήν Εὐσπλαχνία του ἡ ὁποία μέ τρόπον μοναδικόν καί ἀνεπανάληπτον ἐκδηλώθηκε μέ τήν ἐνανθρώπηση καί τό Πάθος καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Τά ἔργα τοῦ Δαμασκηνοῦ διακρίνοναι ὡς ἑξῆς:
α) Ἑρμηνευτικά
β) Δογματικά
γ) Ἀντιρρητικά
δ) Ἠθικά
ε) Ὁμιλίες καί ἐπιστολές
στ) Ἁγιολογικά
ζ) Διάφορα (Βίος Βαρλαάμ καί Ἰωάσαφ)
η) Ποιητικά (Εἰσηγητής τοῦ ποιητικοῦ εἴδους τῶν Κανόνων (ἔχουμε ἐν χρήσει 14 κανόνες του ἔγραψε ὅμως πιό πολλούς (90).

Ὁ Δαμασκηνός ἔζησε μία περίοδο μοναδική θά ἔλεγε κανείς στή ζωή καί ἐξέλιξη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καί γενικώτερα τῆς Χριστιανοσύνης. Φύσις βαθειά θρησκευτική καί πνευματική, ἀπελευθερωθεῖσα ἀπό τό πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου, αἰσθάνθηκε τήν ἀνάγκη καί κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες γιά τήν ἀνενέωση καί τήν ἀναβάθμιση τῆς Θείας λατρείας τῆς Ἐκκλησίας μας. Γιαυτό καί ἡ ἐπίδρασή του στή διαμόρφωση τῆς Θείας Λατρείας εἶναι πρωτοποριακή. Οἱ ὕμνοι καί τά ποιήματα καί οἱ μελωδίες πού συνέθεσε ἀπετέλεσαν τά πρότυπα τῶν κατοπινῶν καί ἔγιναν ὁ βασικός πυρῆνας γιά τήν διαμόρφωση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἑβδομάδος καί τῶν μεγίστων Ἑορτῶν τῆς Χριστιανοσύνης.
Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τήν ἀνάπτυξη καί τή συστηματοποίηση τῆς Ὀρθόδοξης Θεολογίας. Ὁ Δαμασκηνός, ὡς γνήσιος Ὀρθόδοξος Θεολόγος καί προικισμένος μέ μεγάλα πνευματικά χαρίσματα καί ἔχοντας βαθιά γνώση καί πολυμέρεια τῆς Ὀρθόδοξης Διδασκαλίας μέχρι τῆς ἐποχῆς του, ἐργάστηκε σκληρά καί μετ'ἐπιστήμης στήν ἀνάπτυξη τῆς Θεολογίας. Σ' ὅλα τά ἔργα του: τά ποιητικά, τά ἀντιαιρετικά καί στίς διάφορες μελέτες καί τό γνωστό μυθιστόρημα "Βίος Βαρλαάμ καί Ἰωάσαφ" διακρίνεται ἡ θεολογική του κατάρτιση καί τά ἐνδιαφέροντά του καί ἡ ἀγάπη του πρός τή θεολογία.
Παντοῦ προσπαθεῖ νά θεολογήσει καί νά διερμηνεύσει τό μυστήριο τῆς Σωτηρίας ὅπως τό ἀπεκάλυψε ὁ Χριστός καί τό διαφύλαξε ἡ Μία Ἁγία Καθολική καί Ἀποστολική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς Ἡνωμένης Ἐκκλησίας. Γιαυτό μετά βεβαιότητος ἐπαναλαμβάνει ὅτι θεολογεῖ μέσα στά πλαίσια καί πάνω στίς βάσεις τίς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία τῶν 6 Οἰκουμενικῶν Συνόδων δογμάτισε καί διακηρύττει τό γνωστό: "Δέν ἀλλοιώνουμε καί δέν μετακινοῦμε τά ὅρια τά ὁποῖα ἔθεσαν οἱ Πατέρες μας". Πρός τόν σκοπό αὐτό ἐργάστηκε σκληρά καί συγκέντρωσε σ'ἕνα ἔργο τίς πάμπολλες αἱρέσεις, πού βασάνιζαν καί διαιροῦσαν τήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.
Ὅπως ἤδη ἐλέχθη, ὁ Δαμασκηνός ἦταν ὁ τελευταῖος Ὀρθόδοξος Θεολόγος μέ πολλά καί ποικίλα ἐνδιαφέροντα, δογματολόγος, ὑπομνηματογράφος, ἀντιρρητικός, πολεμικός ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως, ἐξηγητικός, ἐκκλησιαστικός, ἱστορικός, ἁγιολόγος, ὑμνογράφος, μουσικός, μυθιστοριογράφος πνευματικῶν ἔργων. Σ'ὅλα αὐτά ἀπέδειξε τόν ἑαυτό του ἐξίσου ἐπιτυχημένο, καί ὄχι μόνο ἀπό τό περιεχόμενο καί τό ὕφος, ἀλλά καί ἀπό τή διαύγεια, τήν ἁπλότητα καί τήν ἄψογη καθαρότητα τῶν ἔργων του.
Ἰδιαίτερα μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ προσφορά τοῦ Δαμασκηνοῦ στήν Ἐκκλησιαστική Μουσική. Χάρη σ'αὐτόν ἀνανεώθηκε, μέ τήν ποίηση καί τή συστηματική προσπάθεια καί τήν γενικώτερη πνευματική προσφορά του, κι ἐξελίχθηκε ἡ Μουσική αὐτή περισσότερο ὥστε νά συμπληρώσει τίς ἀνάγκες τῆς χριστιανικῆς λειτουργίας.
Μέ τόν κάλαμόν του τόν ὀξυγράφον κατόρθωσε ὁ Δαμασκηνός κατά τρόπο μοναδικό νά παρουσιάσει ἀνάγλυφο τό δόγμα τῆς σαρκώσεως ὄχι μόνο μέ τή Θεολογία του, ἀλλά καί νά τό ἐνορχηστρώσει μέσα στό λειτουργικό κύκλο τῆς ἐκκλησίας ἀπό τή Βηθλεέμ μέχρι τό Γολγοθᾶ καί τήν Ἀνάληψη. Συνεχῶς καί μέ συνέπεια ἐπανέρχεται, στά κείμενά του, στό μυστήριο τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας καί τῆς ἀπολυτρώσεως. Ἐπιδιώκει μετ'ἀπαραμίλλου ἐπιτυχίας καί μοναδικοῦ λυρισμοῦ καί πνευματικῆς ἀνατάσεως νά μιλήσει συγχρόνως τόσο στήν καρδιά ὅσο καί στή διάνοια τοῦ ἀνθρώπου.
Καθιστᾶ τή Θεοτόκο καί Μητέρα τοῦ Κυρίου σύμβολο, ψυχή τῆς ποιήσεως αὐτοῦ, ὕμνον τῶν ὕμνων του. Ἡ ὀκτάηχος, ἤ τά τροπάρια, οἱ κανόνες, τά στιχηρά καί τά ἀπόστιχα, τά ὁποῖα εἶναι καταγραμμένα στούς 8 ἤχους τοῦ Ἑσπερινοῦ Σαββάτου καί Κυριακῆς, ἀποπνέουν τήν εὐωδία τοῦ ἱεροῦ ἄνθους τοῦ καλάμου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Γιά ὅλα αὐτά καί τόσα ἄλλα ἡ Ἐκκλησία κι ἡ Χριστιανοσύνη γενικώτερα, ἀλλά κι ἡ ἀνθρωπότητα στήν ὁλότητά της εἶναι ὀφειλέτες στό πρόσωπο τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι ἰδιαίτερα ὀφείλουμε νά εἴμαστε ὑπερήφανοι ὡς οἱ ἄμεσοι κληρονόμοι αὐτῆς τῆς μεγάλης πνευματικῆς περιουσίας, τήν ὁποία διαφύλαξε ἀλώβητη καί καθαρή ἡ Ἐκκλησία μας ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρι σήμερα. Πρέπει ἐπίσης νά εἴμαστε εὐγνώμονες γιά τούτη τήν ἱερή παρακαταθήκη. Τό χρέος καί τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι νά τήν γνωρίσουμε καλύτερα καί νά τήν διαφυλάξουμε ἐς ἀεί ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.
Ἐλπίζουμε δέ ὅτι τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας θά συνεχίσει νά μελετᾶ καί νά μυσταγωγεῖται ἀπό τή γνώση καί τήν ἐντρύφηση στή μελωδία καί τήν ποίηση τοῦ Ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος, ἐξ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, ἐργάστηκε στό χρόνο τῆς ζωῆς του γιά νά ἐμπλουτίσει τή Χριστιανική Παράδοση μέ τόσα θαυμάσια ἔργα, μέ τά ὁποῖα προικίστηκε καί στολίστηκε καί ἐκπολιτίστηκε ἡ ἀνθρωπότητα.
Σάν ἐπιστέγασμα καί κατακλεῖδα τῆς ὁμιλίας μου αὐτῆς γιά τόν ἱερό Δαμασκηνό θά μνημονεύσω τά λόγια μέ τά ὁποῖα ὁ ἁγιογράφος περιγράφει τό ἱερό του πρόσωπο.
"Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός γέρων διχαλογένης, ἔχων μέ σαρίκι τυλιγμένην τήν κεφαλήν του, κρατεῖ εἰλητάριον ὅπου γράφει: Ρίπτει τά παρόντα ὁ τῶν ἐλπιζομένων γευσάμενος. Ὅλον γάρ τόν μισθόν Ἐκεῖνος ἐκέρδισεν".
Τά πιό πάνω λιτά λόγια ἐκφράζουν τό ἦθος καί τό χαρακτῆρα τοῦ Δαμασκηνοῦ ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε τά πρόσκαιρα καί ἀφιερώθηκε στά αἰώνια.
Ἄφηκε δέ σέ μᾶς τούς ἐπιγενομένους, ἱεράν παρακαταθήκη τήν ἀρετή καί τήν πίστη του ἡ ὁποία ἀποτυπώθηκε στό Βίο καί τό πλούσιο καί αἰώνιο πνευματικό του ἔργο γιά τήν οἰκοδομή τῆς Ἐκκλησίας καί τή δόξα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Μέ τίς πρεσβεῖες καί εὐχές τοῦ Ὁσίου πατρός ἡμῶν Ἰωάννου, Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καί σῶσον τάς ψυχάς ἡμῶν.

Ο ΙΕΡΟΣ ΜΑΣ ΑΜΒΩΝΑΣ

ΘΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τελμησσοῦ κ. Χριστοφόρου

"Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφοράν καί ὁλοκαυτώματα. Τότε ἀνοίσουσιν ἐπί τό θυσιαστήριον σου μόσχους".
Ἐπάνω στούς βωμούς καί στά θυσιαστήρια, ἀγαπητοί ἀδελφοί, πού πρίν ἀπό τή γέννηση τοῦ Σωτῆρος μας, Ἰουδαῖοι καί Ἐθνικοί ἔκτιζαν, θυσίαζαν μοσχάρια, πρόβατα καί τραγιά, προσπαθώντας μέ τόν τρόπο αὐτό νά ἐξαλείψουν τῶν ἁμαρτιῶν τους τόν ρύπο, ν' ἀνακουφισθοῦν ἀπό τό βάρος τῆς ἐνοχῆς, νά εἰρηνέψουν μέ τό Θεό, μέ τόν ἑαυτό τους, μέ τή φύση καί τούς συνανθρώπους τους.
Ἄφθονο, στό πέρασμα τῶν χρόνων, χύθηκε τό αἷμα τῶν ζώων. Πυκνοί ἀνέβαιναν στά ὕψη οἱ καπνοί, ἀπό τά καμένα κορμιά τους. Μά οἱ ἄνθρωποι, ὅσα ζῶα κι' ἄν θυσίαζαν, δέν μποροῦσαν νά πετύχουν τό ποθούμενο καί νά σωθοῦν. Παρά τίς θυσίες, τό χάσμα μεταξύ ἀνθρώπου καί Θεοῦ παρέμενε ἀγεφύρωτο καί ὁ θάνατος κατάπικρος καρπός τῆς παράβασης τῶν πρωτοπλάστων πάντα βασίλευε ἀπρόσβλητος καί ἀκαταμάχητος.
Μά ὅταν ἔφτασε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἦρθε ὁ Χριστός, τό ἀρνί τό ἄμωμο, πού σήκωσε τήν ἁμαρτία τοῦ κόσμου καί πρόσφερε θεληματικά τόν ἑαυτό του, θυσία εὐπρόσδεκτη. Μέ τό αἷμα του τό ἅγιο ξέπλυνε τόν ρύπο τῆς ψυχῆς καί χάρισε αἰώνια ζωή στή νεκρωμένη ἀπό τά παραπτώματα ἀνθρωπότητα. Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ πέτυχε ἐκεῖνο πού δέν μπόρεσαν οἱ ἑκατόμβες τῶν θυσιῶν νά ἐπιτύχουν, δηλαδή τή συνδιαλλαγή τῶν ἀνθρώπων μέ τόν Θεό, τήν εἰρήνη, τή σωτηρία.
Ἡ ἀνυπέρβλητη θυσία τοῦ Κυρίου ἐσήμανε καί τήν κατάργηση τῶν ζωοθυσιῶν. Μετά τήν προσφορά τοῦ Ἰησοῦ ἦταν περιττή καί ἀνώφελη ὁποιαδήποτε ἄλλη θυσία. Τό αἷμα Του προσφέρθηκε σάν λύτρο βαρύ χάριν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἀπό καταβολῆς κόσμου, μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων.
"Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφοράν καί ὁλοκαυτώματα. Τότε ἀνοίσουσιν ἐπί τό θυσιαστήριόν σου μόσχους".
Τά λόγια αὐτά, τά προφητικά, παρμένα ἀπό τόν περίφημο πεντηκοστό Ψαλμό τοῦ Δαυΐδ, ἀναφέρονται στή μία, τή μεγάλη, τήν ἱερή, τή φρικτή, τήν πανσεβάσμια καί χαριτόβρυτη θυσία τοῦ Κυρίου, πού ἐξασφαλίζει τήν "δικαιοσύνην", δηλ. τή συγχώρηση, τήν ἀποκατάσταση καί τόν ἁγιασμό κάθε ἀνθρώπου πού δέχεται τόν Χριστό, σάν τόν μόνο σωτῆρα.
Τώρα πιά, ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί δέν προσφέρουμε θυσίες ζώων. Ἡ δική μας λατρεία δέν συνδέεται μέ αἱματοχυσίες ἀλλά εἶναι λογική καί ἀναίμακτη. Κτίζουμε βέβαια κι' ἐμεῖς Ναούς, στήνουμε θυσιαστήρια, ὄχι γιά νά ὁδηγήσουμε ἐκεῖ γιά σφαγή τ'ἀπροστάτευτα ζῶα ἀλλά γιά νά καθαγιαζόμαστε κι' ἐμεῖς καί οἱ Ναοί μας μέ τή δύναμη τῆς μιᾶς καί ἀνεπανάληπτης θυσίας τοῦ Χριστοῦ.
Τό δικό μας θυσιαστήριο εἶναι ἡ Ἁγία Τράπεζα. Γεμάτη ἁγιωσύνη καί δύναμη πνευματική. Ἐκεῖ κατασκηνώνει ἡ χάρις. Χέρι ἀμύητο δέν τολμᾶ νά τήν πλησιάσει καί νά τήν ἀγγίξει. Ἐκεῖ, ὅταν τελεῖται ἡ λειτουργία, ζωντανεύει τό δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ. Τό Ἅγιο Πνεῦμα μεταβάλλει σέ Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ τόν ἄρτον καί τόν οἶνον. Καί οἱ πιστοί πλησιάζουν τό θυσιαστήριο μέ πίστη καί ἀγάπη καί δέχονται μέσα τους τόν Θεό.
Νά γιατί κτίζουμε ἐκκλησίες καί θυσιαστήρια! Γιά νά προσφέρουμε ἐκεῖ τήν μόνη εὐπρόσδεκτη θυσία, τή θυσία τῆς δικαιοσύνης. Γιά νά φέρουμε ἀνάμεσά μας τόν Χριστό, κι' ὄχι μονάχα ἀνάμεσά μας ἀλλά καί μέσα μας· ὄχι μονάχα στό σῶμα μας ἀλλά καί στή ψυχή μας· ὄχι γιά νά ἱκανοποιήσουμε μιά πρόσκαιρη ἀνάγκη ἀλλά γιά νά θρέψουμε τήν ψυχή μας στούς αἰῶνες.
"Ἐάν μή φάγητε τό σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί πίητε αὐτοῦ τό αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωήν ἐν ἑαυτοῖς."
Ἡ θυσία τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἀσύγκριτα σπουδαιότερη ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη θυσία, ἀπό ὁποιοδήποτε ἄλλο ἔργο. Ἄς σκεφθοῦμε τά ἔργα πού καθημερινά μᾶς ἀπασχολοῦν. Μερικά ἀπ' αὐτά εἶναι πράγματι σπουδαῖα, ἀπαραίτητα, σοβαρά, ὠφέλιμα καί ἱερά. Ὅμως, κανένα ἀπ' αὐτά δέν εἶναι τόσο ὑψηλό, τόσο ὡραῖο, τόσο ἅγιο, τόσο τίμιο, ὅπως ἡ προσφορά στήν Ἁγία Τράπεζα.
Ἡ θεία εὐχαριστία ἡ λειτουργία, τό ἀνυπέρβλητο αὐτό δρᾶμα, μεταβάλλει τή γῆ σέ οὐρανό. Καί ἀνεβάζει τή γῆ σέ οὐράνιες σφαῖρες. Εἶναι μιά πράξη πού ἀφθαρτοποιεῖ ἐμᾶς τούς θνητούς καί πλημμυρίζει μέ τό φῶς τῆς Ἀνάστασης ὅσους κάθονται στό σκοτάδι καί στή σκιά τοῦ θανάτου.
Μέ μεγάλο καμάρι γράφει σχετικά ὁ Παῦλος. Τά λόγια του ἔχουν ἰδιαίτερη βαρύτητα, γιατί ὑπῆρξε ἕνας φανατικός Ἑβραῖος πού γεννήθηκε κι' ἀνατράφηκε μέσα στίς πιό αὐστηρές παραδόσεις τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ὡστόσο, μετά τήν μεταστροφή του, κατανοεῖ τήν ὑπεροχή τῆς Χριστιανικῆς θυσίας.
Ἄς τόν ἀκούσουμε: "Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες." Χαρεῖτε, Χριστιανοί. Ψωμί οὐράνιο καί ποτήρι τῆς ζωῆς γευτεῖτε...
"Θυσίαν δικαιοσύνης:"
Πόσες φορές, σάν ἀναλογιζόμαστε τά ἔργα μας, πλημμυρίζουμε ἀπό αἰσχύνη καί μεταμέλεια γιά κεῖνα πού ἦταν κακά καί ἀνάξια. Μιά μυστική δύναμη, σάν ἄλλη Ἐρρινύα, τά παρουσιάζει μπροστά μας, σ' ὅλη τους τήν ἀσχήμια κι' ἀποκρουστικότητα, ἐνῷ ταυτόχρονα μιά ἄλλη βαθειά ἐπιθυμία μᾶς κυριεύει. Ἄχ, νά μποροῦσα νά γυρίσω πίσω, νά σταματοῦσα αὐτές τίς πράξεις, αὐτά τά κακά ἔργα. Μονάχα νά μήν εἶχαν γίνει. Μονάχα νά μή μέ βάραι-

ναν. Ἄν ἦταν δυνατό ν' ἀπαλλαγῶ ἀπό τήν εὐθύνη καί τήν ἐνοχή. Ἄν ἦταν δυνατό, μέ μιά μονοκονδυλιά νά ἔσβηναν ὅλα. Ἄν μόνο ὑπῆρχε κάτι νά μοῦ ξεπλύνει τή συνείδηση καί νά μοῦ δώσει τήν πρώτη μου εὐγένεια κι' ὀμορφιά.

Ἀγαπητοί Ἀδελφοί. Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι "θυσία δικαιοσύνης". Ὅλα ἐκεῖνα, ἀπό τά ὁποῖα κάθε ψυχή μετανοημένη θέλει ν' ἀπαλλαγεῖ, ἐξαφανίζονται γιά πάντα μέ τή μετοχή στό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ. Ὁ παλαιός ἄνθρωπος πεθαίνει κι' ἕνας νέος γεννᾶται.

Γιά τή δύναμη τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσία καμμιά ἀμφιβολία δέν χωρεῖ. Ἀπό μέρους μας δέν χρειάζεται καμμιά προσφορά, ἐκτός ἀπό τήν προσφορά τῆς πίστης, τῆς καλῆς προαίρεσης καί τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα.

Αὐτά εἶναι τά δικά μας τίμια δῶρα. Ἄς τά προσφέρουμε καθημερινά καί ἄς παρακαλοῦμε νά τά δέχεται ὁ Θεός "στό ἅγιον καί ὑπερουράνιον καί νοερόν αὐτοῦ θυσιαστήριον", καί νά μᾶς ἀντικαταπέμπει "τήν θείαν χάριν καί τήν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος", πού ἁγιάζει καί δικαιώνει.

† Ὁ Τελμησσοῦ Χριστοφόρος

ΘΥΡΑΝΟΙΞΙΑ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ CAMBERWELL

Τό Σάββατο, 1η Φεβρουαρίου 1922, παραμονή τῆς γιορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ, τελέσθηκε στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Παναγίας CAMBERWELL Νοτίου Λονδίνου, Μέγας Ἑσπερινός, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου, συμπαραστατουμένου ἀπό τόν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Τελμησσοῦ κ. Χριστοφόρο, Ἀρχιερατικό Προϊστάμενο, τόν ἐφημέριο Ἀρχιμανδρίτη Ἀθηναγόρα καί ἄλλους κληρικούς.

Μετά τόν Ἑσπερινό, τόν ὁποῖο παρακολούθησαν ἀρκετοί Χριστιανοί τῆς περιοχῆς Μείζονος Λονδίνου, τελέσθηκαν τά θυρανοίξια τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας, πού ἀποπερατώθηκε πρόσφατα καί βρίσκεται στόν περίβολο τοῦ Ναοῦ.

Ἡ ἀνέγερση τῆς Μονῆς ἄρχισε τόν Αὔγουστο τοῦ 1985 καί χρειάσθηκαν ἑπτά χρόνια σχεδόν γιά νά ὁλοκληρωθεῖ. Οἱ δαπάνες ἀνέγερσης καταβλήθηκαν ἀπό τίς Μοναχές Φωτεινή, Θεοδούλη καί Ξένη καί κυρίως ἀπό τήν ἀείμνηστη Παναγιώτα Χατζηαλεξάνδρου. Ἡ τελευταία, ἐκτός ἀπό τίς μεγάλες της δωρεές, θυσίασε καί τήν ἴδια τή ζωή της, ὅταν σκοτώθηκε σέ δυστύχημα στήν Αἴγινα, ὅπου βρισκόταν συνοδεύοντας προσκυνητές στήν προσπάθειά της νά συλλέξει χρήματα γιά τήν ἀποπεράτωση τῆς Μονῆς.

Ἐπίσης, σημαντικές δωρεές ἔκαναν: Ἡ Βοηθητική Ἀδελφότης "Αἱ Μυροφόροι" τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Κοινότητος, ὁ Σύλλογος Νέων Νοτίου Λονδίνου, ἡ κ. Ἑλένη Κωνσταντίνου, μητέρα τοῦ Ἐπισκόπου Χριστοφόρου καί τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀθηναγόρα, ὁ κ. Σοφοκλῆς Γιάννη, ἡ κα Κατερίνα Παύλου, ἡ οἰκογένεια τοῦ Δόκιμου τῆς Μονῆς Τηλεμάχου Κωνστάντα, πού ἐξετέλεσε καί χρέη ἐπιστάτου, καθώς καί μερικοί ἄλλοι. Ἀνοικτός ἔρανος δέν ἔγινε, οὔτε καί κατεβλήθη ὁποιοδήποτε ποσό ἀπό τό Ταμεῖο τοῦ Ναοῦ ἤ τοῦ Σχολείου, πού βαρύνονται μέ ἄλλες ὑποχρεώσεις.

Τό κτίριο τῆς Μονῆς, πού ἀνεγέρθηκε ἐκ θεμελίων, συνίσταται ἀπό πέντε κελιά στόν πρῶτο ὄροφο, μ' ἕνα ξεχωριστό προσκυνητάρι, δύο ἐξῶστες καί δύο βοηθητικούς χώρους. Στό ἰσόγειο εἶναι τό χώλ, μικρό γραφεῖο, εὐρύχωρη κουζίνα καί τραπεζαρία καί μεγάλη αἴθουσα ὑποδοχῆς - Ἀρχονταρίκι.

Σκοπός τῆς Μονῆς εἶναι ἡ καλλιέργεια, μέ τά παραδεδομένα μέσα τῆς Ὀρθόδοξης πνευματικότητας, καί ἡ ἄσκηση τῆς φιλανθρωπίας, ἰδία μέ παροχή φιλοξενίας σέ ἀσθενεῖς ἀπό τήν Ἑλλάδα καί τήν Κύπρο πού ἔρχονται στό Λονδῖνο γιά νοσηλεία.

Κατά τήν τελετή τῶν θυρανοιξίων, τήν ὁποία παρακολούθησε σύσσωμο τό Ἐκκλησίασμα, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τελμησσοῦ κ. Χριστοφόρος, ἱδρυτής καί κτίτωρ τῆς Μονῆς, ἐξῆρε τό πνεῦμα αὐτοθυσίας τῶν Εὐεργετῶν καί ἐξέφρασε μέ συγκινητικούς λόγους τήν εὐγνωμοσύνη του σέ ὅσους τοῦ συμπαραστάθηκαν κατά τό διάστημα τῶν ἐργασιῶν. "Οἱ δυσκολίες", εἶπε, "ἦσαν πολλές, ἀλλά ὁ Θεός καί ἡ προστάτισσά μας Παναγία μᾶς βοήθησαν νά τίς ὑπερπηδήσουμε. Τό ἔργο ἀφιεροῦται στό Θεό καί στήν Παναγία. Οἱ προσφορές τῶν εὐεργετῶν καί δωρητῶν δέν πῆγαν χαμένες. Καί ἡ τελευταία πέννα χρησιμοποιήθηκε γιά τό σκοπό, γιά τόν ὁποῖο προσεφέρθη. Χαίρομαι γιατί μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ μπόρεσα νά ἐκτελέσω τήν ἐντολή τῶν δωρητῶν, νά κτίσω αὐτό τό μικρό Μοναστήρι. Ἡ Ἐκκλησία μας στήν Ἀγγλία ἔχει ἀναμφίβολα πλουτισθεῖ, μέ τήν προσθήκη κι'αὐτοῦ τοῦ ἱδρύματος, στά ὅσα ἤδη ὑπάρχουν. Παρακαλῶ τόν Θεό νά τό διατηρεῖ γιά χρόνια πολλά καί νά βοηθήσει νά ἐκπληρωθοῦν οἱ εὐγενεῖς ὁραματισμοί τῶν ἱδρυτῶν καί εὐεργετῶν πού πρόσφεραν τό ὑστέρημά τους καί τό αἷμα τους, ὅπως ὁ Μοναχός Λάζαρος, πού εἶναι ἐδῶ θαμμένος καί ἡ μακαριστή Παναγιώτα Χατζηαλεξάνδρου, πού προσεφέρθη ὁλοκαύτωμα γι'αὐτό τό ἔργο, συνεχίζοντας τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, πού εἶναι θεμελιωμένη στή θυσία καί τά λείψανα τῶν μαρτύρων".

Στή συνέχεια, ὁ Θεοφιλέστατος εὐχαρίστησε τόν Σεβασμιώτατο, τούς παρευρισκόμενους κληρικούς καί λαϊκούς, ἰδιαίτερα δέ τόν Εἰσηγητή τῆς Κοινότητας κ. Φ. Παπαφώτη καί τά λοιπά μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τήν Πρόεδρο τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος "Αἱ Μυροφόροι", κ. Κατερίνα Χαραλάμπους, καί ὅλο τόν γυναικεῖο κόσμο τῆς κοινότητας, γιά τήν ἀμέριστη συμπαράσταση, τήν ὑπακοή καί τήν ἔμπρακτη συμμετοχή τους σέ ὅλα τά ἐκκλησιαστικά ἔργα. Χαρακτηριστικά ἦταν ὅσα ἀνέφερε σχετικά μέ τή λειτουργία τοῦ Ταμείου Ἀνέγερσης τῆς Μονῆς, πού ἱδρύθηκε ἀπό τόν ἴδιο καί τό ὁποῖο διαχειριζόταν μόνος, μέχρι τέλους, χωρίς ποτέ τό Διοικητικό Συμβούλιο νά παρέμβει ἤ ν' ἀσκήσει ἔλεγχο ἤ νά θέσει ὁποιοδήποτε περιορισμό στίς ἐνέργειές του. Καί κατέληξε:

"Ἀποτέλεσμα τῆς ἀγαστῆς αὐτῆς συνεργασίας καί ἐμπιστοσύνης εἶναι τό ὡραῖο αὐτό ἵδρυμα πού ἔρχεται νά γεμίσει ἕνα μεγάλο κενό καί ν' ἀνυψώσει πιό πολύ τήν Ἐκκλησία μας, ὄχι μόναχα στά μάτια τῶν δικῶν μας ἀλλά καί τῶν ξένων, πού μᾶς παρακολουθοῦν προσεκτικά".

Τά τελευταῖα αὐτά λόγια κάλυψαν οἱ ἐπιδοκιμασίες κι' ἐπευφημίες τῶν προσκεκλημένων γιά τό πρόσωπο τοῦ Θεοφιλεστάτου, στίς ἄοκνες προσπάθειες τοῦ ὁποίου ὀφείλεται τό μεγάλο αὐτό ἔργο, ἡ Ἱερά Μονή τῆς Παναγίας στό CAMBERWELL, πού ἔρχεται νά προστεθεῖ στά τόσα ἄλλα πού ἔχει προσφέρει κατά τό διάστημα τῶν τριάντα χρόνων πού ὑπηρετεῖ τήν Ἐκκλησία μας στήν Ἀγγλία.

Τή χαρά καί εὐαρέσκεια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐξέφρασε μέ θερμά λόγια ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος καί κάλεσε τούς παρευρισκόμενους νά συνεχίσουν τήν προσπάθεια, ὑπό τήν ἡγεσία τοῦ Ἐπισκόπου, οὕτως ὥστε νά ὁλοκληρωθοῦν καί τά ἄλλα ἔργα, ἰδιαίτερα δέ τό Σχολεῖο, πού παραμένει γιά χρόνια ἡμιτελές.

Ὕστερα ἀπό τήν εὐλογία τῆς Μονῆς, ὁ Σεβασμιώτατος καί οἱ ἄλλοι προσκεκλημένοι δέχτηκαν τίς περιποιήσεις τοῦ Θεοφιλεστάτου, τῶν Μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καί τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος.

Σημειωτέον ὅτι, δυό μέρες πρός τῶν θυρανοιξίων τῆς Μονῆς, στίς 30 Ἰανουαρίου 1992, ἑορτήν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τελέσθηκαν ἀπό τόν Ἐπίσκοπο Χριστοφόρο, μέσα σέ μιά κατανυκτική ἀτμόσφαιρα, τά ἐγκαίνια ἐπίσης τοῦ ἰδιαιτέρου παρεκκλησίου τῆς Μονῆς, πού βρίσκεται στό ὑπόγειο καί φέρει τό ὄνομα "Ἡ εἰς Ἅδου Κάθοδος τοῦ Χριστοῦ".

Τίς ἀνωτέρω τελετές, ἐκτός τῶν ἄλλων ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων, παρακολούθησε καί ἡ Ἡγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Μηνᾶ Λάρνακος, Κασσιανή, πού μαζί μέ τήν Μοναχή Μαρίνα ἦλθαν εἰδικά γιά τό σκοπό αὐτό ἀπό τήν Κύπρο.

Τό περιοδικό μας προσθέτει καί τά δικά του συγχαρητήρια στόν Ἐπίσκοπο Χριστοφόρο, πού μέ τή θερμουργό πνοή του συνέλαβε καί πραγματοποίησε τήν ἰδέα ἱδρύσεως Μονῆς στό Λονδῖνο, στούς στενούς συνεργάτες του, τόν Ἀρχιμανδρίτη Ἀθηναγόρα, τούς δωρητές καί ὁλόκληρη τήν φιλοπρόοδη Κοινότητα τῆς Παναγίας Νοτίου Λονδίνου.

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΗ ΠΤΥΧΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

του κ. Ἀ. Τηλλυρίδη

Μιά ξεχωριστή ἐκκλησιαστική φυσιογνωμία τοῦ 20οῦ αἰώνα εἶναι ἀναμφισβήτητα καί ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας Ἀθηναγόρας (1964-1979) ὁ ἀπό Ἐλαίας. Μορφή χαρισματική, μέ ἐξαίρετα πνευματικά καί ἀκαδημαϊκά προσόντα γίνηκε ἡ ποιμένας ὁ καλός στό ποίμνιο τῶν Ὀρθοδόξων χριστιανῶν πού παροικοῦσαν στήν Ἀγγλία κάτω ἀπό τήν πνευματική καί διοικητική προστασία τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Γνώστης ποικίλων ἐκκλησιαστικῶν καταστάσεων καί δυναμικός συγγραφέας καί ρήτορας ὁ Ἀθηναγόρας δικαιολογοῦσε τήν πορεία του καί τήν διακονία του στόν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Δέν ἦταν ὁ τυχαῖος ἐκκλησιαστικός ἄνδρας οὔτε καί συμπτωματικό τό ἀνέβασμά του. Τίμησε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μέ τήν προσφορά του στά ἐκκλησιαστικά καί πανορθόδοξα συνέδρια. Ἡ φωνή του καί οἱ θέσεις του εἶχαν σοβαρότητα καί κῦρος γι'αὐτό καί ἀναδείχθηκε ἡγετικός πατέρας στούς χώρους πού διακόνησε.

"Ἀπό τό εὐλογημένο νησί τῆς Πάτμου ὅπου εἶδε γιά πρώτη φορά τό φῶς τῆς ἡμέρας, ἀπό τό νησί τῶν Ἁγίων καί τῶν μαρτύρων, τήν Κύπρο, ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη, ἀπό τήν Ἀλεξάνδρεια, στήν Ἀμερική καί τέλος στήν Ἀγγλία ὁ Ἀθηναγόρας μέ τό πέρασμά του καί τήν προσφορά του ἔγραψε τήν ἱστορία τῆς ζωῆς του. Τήν ἱστορία του αὐτή, ἰδιαίτερα ἐκείνη τῶν πρώτων του ὁραματισμῶν προσπαθῶ νά ἐκθέσω μέσα ἀπό τά κείμενα πού δημοσιεύονται πιό κάτω καί πού προέρχονται ἀπό τό ἀρχεῖο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

I

Ξενοδοχεῖον τά "Ὀλύμπια",
Α. Μερσιάδου καί Σία
Σταδίου 70 - ΑΘΗΝΑΙ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11η 4 1935
Τῷ Ἱερολογιωτάτῳ Διακόνῳ
κ. Ἀθανασίῳ Σφακιανῷ
Ἀρχιγραμματεύοντι.
Ἱερολογιώτατε,

Ἄσμενος ἐκομισάμην τήν ἐπιστολήν ἥντινα σεπτῇ κελεύσει τῆς Α.Θ. Παναγιότητος μοί ἀπηύθυνε ἡ Ὑμ. Ἀγάπη, διό καί ἀπαντητικῶς προάγομαι διά ταύτης μου ἵνα σύν ταῖς εὐχαριστίαις μου γνωρίσω Αὐτῇ ὅτι, λαβών παρά τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρ/που Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου τήν κατάλληλον ἐπιστολήν πρός τόν Γενικόν Πρόξενον τῆς Αἰγύπτου, μετέβην παρ' Αὐτῷ καί ὑποβαλών τήν κατάλληλον αἴτησιν ἔλαβον ἀπάντησιν ὅτι ἡ αἴτησίς μου θ' ἀποσταλῇ εἰς Αἴγυπτον πρός ἔγκρισιν καί εἶτα θά μοί ἐπιθεωρηθῇ τό διαβατήριον.

Σύν τοῖς ἄλλοις μοί ὑπέδειξεν ὁ κ. Πρόξενος ὅτι διά νά ἐπισπευθῇ ἡ ἔγκρισις δέον νά ἐνεργήσῃ τό Πατριαρχεῖον ἵνα συντόμως ἐκδοθῇ καί ἀποσταλῇ τηλεγραφικῶς.

Ὅθεν θερμῶς παρακαλῶ τήν Ὑμετέραν ἀγάπην ἵνα γνωρίσῃ τῇ Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητι ταῦτα ἵνα διατάξῃ Αὐτή τά δέοντα γενέσθαι.

Ἐπί τούτοις εὐχαριστῶν Ὑμᾶς διατελῶ μετά πάσης τιμῆς
Διάκονος Θεοδώρητος Κοκκινάκης".

2

Τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι
τῷ Πάπᾳ καί Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας κυρίῳ μοι κυρίῳ Μελετίῳ

Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Ἀσμένως ἐκομισάμην τῇ σεπτῇ κελεύσει τῆς Σῆς Σεπτῆς Κορυφῆς ἀπευθυνθεῖσαν πρός ἐμέ ἐπιστολήν, τήν ἀγγέλλουσαν τήν πρόσληψίν μου ἐν τῇ Διακονίᾳ τῆς κατά τήν Αἴγυπτον Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, διό καί προάγομαι ἀπαντητικῶς διά τῆς παρούσης ταπεινῆς ἐπιστολῆς μου ἥκω νοερῶς πρός τοῦ θρόνου τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἀθανασίου καί τοῦ Κυρίλλου καί ὑποβάλλω τά σέβη μου καί ἐκφράζω τάς εὐλαβεῖς καί θερμάς εὐχαριστηρίους προσρήσεις μου πρός τήν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα, τήν τοσαύτην ἐπιδείξασαν τῇ ἐμῇ ἀναξιότητι ἐπιείκειαν, δεχθεῖσα νά μέ κατατάξῃ ἐν τοῖς ἐργάταις τοῖς ἐργαζομένοις ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου ὑπό τήν ἐμπνευσμένην χειραγωγίαν Αὐτῆς, Ἥτις σπουδαιοτάτην ἐπέφερε βελτίωσιν ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀόκνῳ καί μέχρι θυσίας σταδιοδρομίᾳ Αὐτῆς.
Εἶναι ἀδύνατον, Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, νά ἐξωτερικεύσω τά πλημμυροῦντα τήν ψυχήν μου αἰσθήματα διά τό Σεπτόν Πρόσωπόν Σου διά τῆς εὐχαριστηρίου ταύτης ἐπιστολῆς μου.
Ἑνί μόνον ἀρκοῦμαι, ὅτι ἡ ἐν πᾶσι τοῖς κελεύσμασι τῆς Σῆς Σεπτῆς Κορυφῆς ὑποταγή μου, ἡ ἐν τῷ κηρύγματι ἀφοσίωσίς μου ὡς ἡ ἐν τῷ καθήκοντι προσήλωσίς μου ἔσονται τό κεφάλαιον δι' οὗ θά παραστήσω ἐμαυτόν τῷ Θεῷ τε καί Ὑμῶν "ὡς Θεοῦ Διάκονος ἐν ὑπομονῇ πολλῇ ἐν θλίψεσι ἐν ἀνάγκαις ἐν στενοχωρίαις" ἐν τῇ ὑπέρ τοῦ Κυρίου καί τῆς Ἐκκλησίας ἀγάπῃ.
Ἐπί τούτοις ἐξαιτούμενος τάς εὐχάς καί εὐλογίας τῆς Ὑμ. Πατρικῆς Παναγιότητος καί κατασπαζόμενος εὐλαβῶς τήν δεξιάν Αὐτῆς διατελῶ μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ τέκνον Αὐτῆς πειθήνιον.

Διάκονος Θεοδώρητος
Ἐν Ἀθήναις τῇ 12η 4 1935

Υ.Γ. Δούς τῷ Γενικῷ Προξένῳ τῆς Αἰγύπτου τήν ἐπιστολήν τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρ/που Ἀθηνῶν καί τήν σχετικήν αἴτησιν διά τήν ἐπιθεώρησιν τοῦ Διαβατηρίου μου ἔλαβον τήν ἀπάντησιν ὅτι ἡ αἴτησίς μου θ' ἀποσταλῇ εἰς Αἴγυπτον καί ἐάν τό Πατριαρχεῖον θελήσῃ, θά ἔλθῃ τηλεγραφικῶς ἡ ἀπάντησις, ἵνα δυνηθῶ πρό τοῦ Πάσχα νά εὑρίσκομαι παρ' Ὑμῶν.
Ὅθεν παρακαλῶ ὅπως διατάξητε τά δέοντα γενέσθαι ἵνα διευκολυνθῇ ἡ εἰς Αἴγυπτον εἴσοδός μου ἀποστέλλοντάς μοι ἅμα, ἐάν εἶναι δυνατόν, καί χρηματικήν τινα ἐπικουρίαν.

3

Τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τῷ Πάπᾳ καί Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας Κυρίῳ μοι Κυρίῳ Μελετίῳ

Παναγιώτατε, Πάτερ καί Δέσποτα,

Εὐσεβάστως ὑποβάλλω τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τήν παροῦσαν σύντομον ἔκθεσιν τῶν κατ' ἐμέ.
Ἐγεννήθην ἐν Πάτμῳ τό 1908 ἐκ γονέων Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων τοῦ Γεωργίου Κοκκινάκη καί τῆς Μαργαρίτας Αὐγερινοῦ, βαπτισθείς δ' ἔλαβον τό ὄνομα Θεόδωρος. Τά πρῶτα γράμματα διήκουσα ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Σχολείῳ τῆς Πάτμου. Εἶτα ἀπεστάλην ὑπό τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος ὑπότροφος εἰς τό ἐν Λάρνακι τῆς Κύπρου Ἱεροδιδασκαλεῖον. Μετά ἐνιαύσιον ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ φοίτησιν ἐξηκολούθησα καί ἀπεπεράτωσα τάς Γυμνασιακάς σπουδάς εἰς τό Γυμνάσιον τῆς Πάφου περί τόν Ἰούνιον τοῦ 1930.
Περί τόν Σεπτέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ἀπεστάλην ὡς ὑπότροφος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πάτμου εἰς τήν ἐν Χάλκῃ Ἱεράν Θεολογικήν Σχολήν.
Ἐν αὐτῇ περί τό τέλος τῶν σπουδῶν μου ὑποβαλών αἴτησιν πρός χειροτονίαν διά τοῦ Ἁγίου Σχολάρχου τῇ Ἁγίᾳ καί Ἱερᾷ Συνόδῳ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κεχειροτόνημαι ὑπό τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μιλήτου κ.κ. Αἰμιλιανοῦ Σχολάρχου τῇ 1η Ἀπριλίου 1934 Ὑποδιάκονος καί Διάκονος, τῆς Μονῆς Πάτμου ἀρνηθείσης εἰς τοῦτο. Μόνον ὁ Ἅγιος Ρόδου ὡς Ἔξαρχος τῆς Μονῆς ἐγνώρισε τῷ Ἁγίῳ Σχολάρχῃ ὅτι συνεννοήθη μετά τῆς Μονῆς διά τήν χειροτονίαν. Πλήν ὅμως οὐδεμία ἐπίσημος ἀπόφασις διά τό ζήτημα ἐξήχθη ἀπό τήν Μονήν.
Ἀποπερατώσας τάς σπουδάς μου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ καί ὑποστάς τάς νενομισμένας Ἐξετάσεις καί ὑποβαλών Ἐναίσιμον Διατριβήν ἀνεκηρύχθην ὑπό τε τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς "Διδάσκαλος τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Θεολογίας" τῇ πρώτῃ Ἰουλίου τοῦ 1934.
Μεταβάς μετά ταῦτα εἰς Πάτμον καί εἰσαχθείς πρώτην φοράν εἰς τήν Μονήν ἐθεωρήθην ὡς Δόκιμος, διό καί οὔτε ἐκάρην Μοναχός οὔτε καί κατεχωρήθην ἐν τῷ Μοναχολογίῳ τῆς Μονῆς.
Διά λόγους δέ πολλούς καί σοβαρούς ἀναχωρήσας ἐκ Πάτμου μετέβην εἰς Κωνσταντινούπολιν καί ζητήσας εἶτα νά ἐπιστρέψω εἰς Πάτμον εὑρέθην πρό τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν Ἰταλικῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν Πειραιῶς. Εὑρεθείς δ' ἐν Ἀθήναις ἄνευ θέσεως καί ἀποταθείς πρός τήν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐκλήθην ὑπ' Αὐτῆς καί ἐλθών ἐκόμισα Αὐτῇ συστατήριον Γράμμα τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ.κ. Χρυσάνθου.
Ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον τοῦ Χειροτονητηρίου Γράμματος τοῦ Ἀπολυτηρίου Γράμματος τῆς Μεγάλης Ἀρχιδιακονίας καί τοῦ ἐνδεικτικοῦ τῶν Θεολογικῶν Σπουδῶν μου.
Ἐπί τούτοις ἐξαιτούμενος τάς εὐχάς καί εὐλογίας τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καί κατασπαζόμενος εὐλαβῶς τήν δεξιάν Αὐτῆς διατελῶ μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ καί εὐγνωμοσύνης τέκνον Αὐτῆς πειθήνιον

Διάκονος Θεοδώρητος Κοκκινάκης
Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 6η Μαΐου 1935.

4

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 14η Δεκεμβρίου 1935
Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Τριπόλεως κ.κ. Θεοφάνει, Τοποτηρητῇ τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, καί τῇ περί Αὐτόν Σεβασμίᾳ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων χορείᾳ.

Σεβασμιώτατε,

Προνοίᾳ τοῦ Θείου τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος καί ἐνεργείαις ἐνίων Πατμίων καί τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ.κ. Ἀθηναγόρα, τυχών εὐκαιρίας σπουδῶν ἐν Ἀμερικῇ, ἥκω πάνυ εὐλαβῶς τήν ἐμήν χαράν διά ταύτης Ὑμῖν ἀνακοινώσασθαι, καί τήν ἐπί τούτῳ κανονικήν ἄδειαν τριετοῦς ἐκπαιδευτικῆς ἀπουσίας υἱκῶς ἐξαιτήσασθαι.
Εἰδώς τήν περί τήν πνευματικήν ἀνάπτυξιν καί τόν εὐρύτερον καταρτισμόν τῶν ἐργατῶν τοῦ Ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου ἰδιαιτέραν Ὑμῶν μέριμναν, καί θαρρῶν τοῖς φιλοπροόδοις αἰσθήμασιν Ὑμῶν, πέποιθα ὅτι ἀποδεχόμενοι υἱοθετήσητε καί εὐλογίαις καταστέψητε τήν ἐμήν πρός τόν εἰρημένον σκοπόν εὐλαβῆ αἴτησιν.
Ἐπί τούτοις πᾶσιν δεόμενος τῷ Οὐρανίῳ τῆς Ἐκκλησίας Νυμφίῳ ἵνα ταχύ τῇ Ἁγιωτάτῃ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ ἀναδείξῃ ἄξιον κατά πάντα Ποιμενάρχην, καί παρακαλῶν ὅπως κανονικοῖς συστατικοῖς γράμμασι τήν ἐμήν ταπεινότητα καταλλήλως ἐφοδιάσητε διατελῶ εὐσεβάστως τάς εὐχάς Ὑμῶν καί εὐλογίας ἀπεκδεχόμενος καί τήν δεξιάν Ὑμῶν εὐλαβῶς κατασπαζόμενος.

Τέκνον Ὑμῶν ἐν Κυρίῳ ἐλάχιστον
Διάκονος Θεοδώρητος Κοκκινάκης".

5

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ

18 Ἰανουαρίου 1936
Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Τριπόλεως κ.κ. Θεοφάνει προσκυνητῷ μοι ἐν Κυρίῳ Πατρί καί Δεσπότῃ.

Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Χάριτι Θείᾳ καί εὐχαῖς Ὑμετέραις ἀφῖγμαι εἰς Νέαν Ὑόρκην, ὡς τηλεγραφικῶς, ἐντολῇ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐπληροφόρησα τήν Ὑμετέραν Πατρικήν Σεβασμιότητα.
Τά τοῦ ταξειδίου μου ἦσαν μικτά εὐθυμίας καί ἀθυμίας, λύπης καί χαρᾶς, ἀγωνίας καί ἐλπίδος. Ἡ μεγάλη ἔκτασις τῆς ὑδαρᾶς φύσεως τοῦ μαινομένου Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μοί ἐνεποίησε φρικίασιν, ἡ ἀνατολή ὅμως τῶν ἀλκυονίδων ἡμέραν μοι ἐνεφύσε παρηγορίαν.
Ὁ πλοῦς ἐν νυκτί ἐν πολλοῖς, καί πυρσός ἐν πολλοῖς οὐδαμοῦ.
Ἀλλ' ὁ Χριστός οὐκ ἐκάθευδε. Μᾶς ὡδήγησε εἰς λιμένα εὔδιον καί μέ παρέδωκε εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπήν ὑγιᾶ.
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μέ ἐδέχθη μετά πολλῆς πατρικότητος.
Ἐνεχείρησα τά τίμια Ὑμῶν γράμματα καί διεβίβασα τάς Ἀδελφικάς Ὑμῶν προσρήσεις.
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶναι πολύ καλός. Πλήρης χαρᾶς καί αἰσιοδοξίας, παιδικῆς ἀφελείας καί χριστιανικῆς ἁπλότητος.
Εὐχαριστῶ τό ὄνομα τοῦ Κυρίου διότι καί πάλιν μέ παρέδωκε εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀγαθῶν καί καλῶν.
Ἐν ἀγωνίᾳ ἀναμένω τό τέρμα τῆς Πατριαρχικῆς ἐκλογῆς, ἥντινα χαρίσοιτο τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν ὁ Κύριος εἰρηνικήν καί σύντομον.
Ἐπί τούτοις ἀπεκδεχόμενος τά εὐχάς καί εὐλογίας Ὑμῶν διατελῶ μετά σεβασμοῦ κατασπαζόμενος τήν δεξιάν Ὑμῶν.

Ὑμέτερος Διάκονος
Θεοδώρητος Κοκκινάκης".

6

GENERAL THEOLOGICAL SEMINARY

Ἰουνίου 12 1938

Τῷ Μακαριωτάτῳ Πάπᾳ καί Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας

Κυρίῳ μοι Κυρίῳ Νικολάῳ
Ἀλεξάνδρεια.

Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Μετά πολλῆς θλίψεως ἐπληροφορήθην τήν πρός Κύριον ἐκδημίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννουπόλεως, διό καί σπεύδω νά ὑποβάλω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τά υἱϊκά μου συλλυπητήρια διά τήν στέρησιν ἑνός εὐσεβοῦς ἐργάτου τοῦ Ἀμπελῶνος Χριστοῦ.
Ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σπεύδω ὅπως γνωρίσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τά ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεών μου. Κατόπιν πολλοῦ κόπου ἐπέτυχα εἰς ὅλας τάς γραπτάς ἐξετάσεις μέ βαθμόν "Α". Μοί

ὑπολείπεται μόνον ἕν μάθημα τό ὁποῖον πρέπει νά δώσω προφορικῶς τόν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον ἤ Ἰανουάριον, ὁπότε, ἐάν χάριτι Χριστοῦ ἐπιτύχω, θά μοί ἀπονεμηθῇ ὁ Θεολογικός τίτλος διά νά ἐπιστρέψω εἰς Αἴγυπτον ἵνα τεθῶ ἐν τῇ Διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας.
Παρακολουθῶ ὅλην τήν κίνησιν τοῦ Πατριαρχείου διά τῶν περιοδικῶν καί μετά πολλῆς ὑπερηφανείας βλέπω τήν χάριν εἰς τήν Ὑμετέραν διακυβέρνησιν σημειωθεῖσαν πρόοδον, διό καί εὔχομαι ὅπως ἐνισχύῃ Αὐτήν ὁ Κύριος καί φυλάσσῃ ἐν ὑγείᾳ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ.
Ἀποστέλλω πρός Ὑμᾶς ἀντίτυπα μικροῦ βιβλιαρίου, " Ὁ Θεός εἰς τήν ζωήν μας", τό ὁποῖον ἐξεδόθη ἐσχάτως πρός ἐξυπηρέτησιν τοῦ τμήματος τῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ἐλπίζων ὅτι ἐπιεική καί Πατρικά βλέματα θέλετε ρίψη ἐπ' αὐτοῦ.
Ἐπί τούτοις ἐπικαλούμενος τάς εὐχάς τῆς
Ὑμετέρας Μακαριότητος καί κατασπαζόμενος τήν δεξιάν Αὐτῆς διατελῶ

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ
Διάκονος Αὐτῆς Θεοδώρητος Κοκκινάκης".

7

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Αὐγούστου 19, 1939.

Πρός τήν Α. Θειοτάτην Μακαριότητα
Τόν Πάπαν καί Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς
Κύριον Κύριον Χριστοφόρον.

Εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Μετά πολλῆς τῆς εὐλαβείας ἔλαβον καί ἀνέγνωσα τήν τιμίαν ἐπιστολήν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καί Προσκυνητῆς μοι Μακαριότητος, ἀπαντῶν δέ σπεύδω διά τῆς ταπεινῆς ταύτης ἐπιστολῆς μου νά ὑποβάλω τάς θερμάς μου εὐχαριστίας διά τήν δαψίλειαν τῶν εὐχῶν, ἅμα δέ καί τό θερμόν Πατρικόν δι' ἐμέ ἐνδιαφέρον τῆς Ὑμετέρας Κορυφῆς καί τά συγχαρητήρια ἐπί τῇ ἀποπερατώσει τῶν σπουδῶν μου.
Ἀναφερόμενος δέ ἐπί τοῦ ζητήματος τῆς ἐπανόδου μου εἰς Αἴγυπτον, περί οὗ μοί ἔγραψε καί ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Μακαριότης, λαμβάνω τό θάρρος ὅπως ἀνακοινώσω Αὐτῇ εὐλαβῶς τήν ἀπόφασίν μου ὅπως διακονήσω τῇ ἐν Ἀμερικῇ στρατευομένῃ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν, πεισθείς εἰς τοῦτο ὑπό τε τῆς ἀνάγκης, ἥν ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ.κ. Ἀθηναγόρας μοί ὑπέδειξεν ὅτι ἔχει ἡ Ἐκκλησία ἐνταῦθα, καί τῆς γνώσεως, ἀφ' ἑτέρου, ὅτι Ἐκκλησία, ἧς ἡ Ὑμετέρα Κορυφή ἐπαξίως προκάθηται κέκτηται πολλούς τούς ἀμφιλαφεῖ μορφώσει διακεκριμένους καί ἀφωσιωμένους Κληρικούς νά ὑπηρετήσωσιν Αὐτῇ ἐπαξίως.
Διά τοῦτο καί παρακαλῶ θερμῶς τήν Ὑμετέραν Θ. Μακαριότητα, ὅπως ἀγαθυνομένη ἐκδόσῃ τήν ἀπολυτήριον κανονικήν ἄδειαν πρός μεταγραφήν εἰς τάς δέλτους τῶν κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς. Πεποιθώς ὅτι ἡ Πατρική Αὐτῆς ἀγάπη θά μοί ἐπιτρέψῃ ὅπως τύχω τοῦ ζητουμένου, διατελῶ κατασπαζόμενος τήν δεξιάν Αὐτῆς καί ἀπεκδεχόμενος εὐσεβάστως τάς εὐχάς καί εὐλογίας Αὐτῆς.

Διάκονος
Θεοδώρητος Κοκκινάκης".

8

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΑΣΤΟΡΙΑΣ "ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ"

Πρός τήν Αὐτοῦ Θ. Μακαριότητα
τόν Πάπαν καί Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας
καί πάσης Ἀφρικῆς Κύριον Κύριον Χριστοφόρον

Εἰς Ἀλεξάνδρειαν

Μακαριώτατε Πάτερ,

Διά τῆς παρούσης σπεύδω εὐλαβῶς ἵνα ὑποβάλω τῇ ὑμετέρᾳ Πατρικῇ Μακαριότητι ταπεινάς εὐχάς ἐπί τῷ νέῳ ἐνιαυτῷ τῆς τοῦ Κυρίου Χριστότητος δεόμενος Αὐτῷ ἵνα χαρίζηται τῇ ὑμετέρᾳ Κορυφῇ ὑγείαν ἵνα ἐν δυνάμει πολλῇ διαποιμαίνῃ τήν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς ἐπαγρυπνοῦσα ἐπί τῶν δικαίων τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τῆς παγκοσμίου ταραχῆς καί ἀστασίας.
Ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θερμάς ὑποβάλλω εὐχαριστίας διά τήν ἐπιείκειαν ἥν ἡ Ὑμετέρα Θ. Μακαριότης ἐπεδείξατο πρός ἐμέ μέσῳ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μαρεώτιδος κ.κ. Ἀθανασίου δεχθεῖσα ἵνα ἐπιστρέψας εἰς Αἴγυπτον ὑπηρετήσω τόν Πατριαρχικόν Αὐτῆς Θρόνον.
Σχετικῶς πρός τήν ἐπιστροφήν μου ταύτην ὡμίλησα πρός τόν Σεβασμιώτατον Ἀμερικῆς κ.κ. Ἀθηναγόραν ὅστις ὅμως μοι εἶπεν ὅτι "δέν δίδω ἀπολυτήριον διότι σέ χρειάζεται ἡ Ἐκκλησία ἐδῶ".
Ἡ αὐτοῦ Σεβασμιότης ἀναμφιβόλως λόγῳ τῆς πολλῆς αὐτῆς πρός ἐμέ συμπαθείας καί πατρικῆς εὐνοίας ἀρνεῖται τήν ἔκδοσιν τοῦ ἀπολυτηρίου. Πλήν ὅμως ἡ μετ' αὐτῆς ἐπικοινωνία τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, πέποιθα, θά λύσῃ τό πρόβλημα τοῦτο.
Παρακαλῶν θερμῶς ὅπως ἐπικοινωνήσῃ ἡ ὑμετέρα Μακαριότης μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου διά τά περαιτέρω καί εὐχαριστῶν αὖθις Αὐτήν διά τήν ἐπιδειχθεῖσαν ἐπιείκειαν διατελῶ κατασπαζόμενος εὐσεβάστως τήν Δεξιάν Αὐτῆς.
υἱός Αὐτῆς ἐν Πνεύματι

Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Θεοδώρ. Κοκκινάκης
Δεκεμβρίου 30 1945".

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ὁμιλία, ἐκφωνηθεῖσα ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1991 ἐπί τῇ τελετῇ τῆς βασιλόπιττας, ὑπό τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀθανασίου Θεοχάρους.

Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, Ἐξοχώτατε Κύριε Πρέσβυ τῆς Μητρός Πατρίδος, Ἐξοχώτατε Κύριε Ὕπατε Ἁρμοστά τῆς Κύπρου, Θεοφιλέστατοι, Ἔντιμε Κύριε Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος, λοιπά Μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος, Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Εὐλαβέστατοι Ἀδελφοί Συμπρεσβύτεροι καί Διάκονοι, Πρόεδροι καί Μέλη τῶν εὐλογημένων Κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, Πρόεδροι καί Μέλη τῶν Βοηθητικῶν Ἀδελφοτήτων, Διδάσκαλοι καί Πρόεδροι τῶν Σχολικῶν Μονάδων, Κύριε Πρόεδρε τοῦ Παρεκκλησίου, Πρόεδροι καί Μέλη λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί Ὁμογενειακῶν Σωματείων, Συλλόγων καί Ὀργανώσεων, Ἀντιπρόσωποι τοῦ Παροικιακοῦ Τύπου, Χορεία τῶν Ἱεροψαλτῶν, Λαέ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένε.

Σήμερον Πανήγυρις χαρᾶς καί ἡμέρα θεία, εὔσημός τε καί μεγαλόπνοος συνήγαγεν πάντας ἡμᾶς θείᾳ συνάρσει καί ἀγαλλιάσει ἱερᾷ. Συνήγαγεν δι' ἑτέραν εἰσέτι ἐτήσιον πνευματικήν καί λατρευτικήν εὐκαιρίαν. Ὅθεν ἡμεῖς σεπτῇ ἐντολῇ καί ταπεινῇ ὑπακοῇ πρός τόν προκαθήμενον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Ἀρχιεπισκοπῆς, σπεύδομεν ἔμπλεοι αἰσθημάτων ἱερῶν, βαθέων καί εὐγνωμόνων, ἐν στιγμαῖς κατανύξεως καί ἐν προσευχαῖς ἐκτενεῖς τε καί δοξολογικαῖς, ἵνα ἀναμέλψωμεν τῷ Κυρίῳ καί ἐνώπιον ὑμῶν ἀναλυθῶμεν " ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς" ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν.

Ὁ πυρίπνους τῆς Ἐκκλησίας ποιητής, ἀναφερόμενος τοῖς γεγονόσι, ἅτινα κοσμῶσιν, ἐξαίρουν καί καλύπτουν ταύτην τήν λαμπράν καί μεγάλην ἑορτήν, ὡς ἀκολούθως φθέγγεται καί ἐξαγορεύεται: ""Ἄγει διπλῆν, ἀληθῶς, ἡ Ἐκκλησία ἑορτήν σήμερον περιτομῆς, ὡς βρέφος Δεσπότου, ὀφθέντος ἐπί γῆς, καί μνήμης οἰκέτου σοφοῦ καί τρισμάκαρος" (Κανών ἑορτῆς ᾠδή ε'), ὑπονοῶν Βασίλειον τόν Μέγαν.

Περαίνων δέ οὗτος προτρέπεται ἡμᾶς ἵνα "μιμούμενοι αὐτοῦ", τοῦτ' ἔστι τοῦ Ἱεράρχου Βασιλείου, "τήν πίστιν, τήν ζέσιν, τήν ταπείνωσιν· δι' ὧν οἶκος ἐδείχθη τοῦ ὄντως Θεοῦ·" εὐαρεστήσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Ποιούμενος δέ λόγον περί τῆς ἄλλης ἑορτῆς, ὁμιλεῖ ἡμῖν οὕτω πως "Δεῦτε τοῦ Δεσπότου τά ἔνδοξα, Χριστοῦ ὀνομαστήρια, ἐν ἁγιότητι πανηγυρίσωμεν. Ἰησοῦς γάρ θεοπρεπῶς ἀνηγόρευται σήμερον· σύν τούτοις καί τήν μνήμην δέ ἱεράρχου μεγαλύνωμεν" (θ' ᾠδή). Ἐν ἄλλῳ δέ ὕμνῳ ὁ ποιητής τόν λόγον ἀπευθύνει τῷ Σωτῆρι τῶν ὅλων Θεῷ λέγων ""Η ὀγδοάς φέρουσα τύπον τοῦ μέλλοντος, τῇ σῇ Χριστέ λαμπρύνεται, καί ἁγιάζεται, ἑκουσίῳ πτωχείᾳ· ἐν ταύτῃ γάρ νομίμως, περιετμήθης σαρκί" (α' ᾠδή).
Πλήν τῆς δυάδος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τούτων ἑορτῶν ὁ κόσμος τοῦ Θεοῦ ὑποδέχεται ἔτι σήμερον τῷ χιλιοστῷ ἐννεακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ ἔτει τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

Ὁ ἀποιχόμενος ἐνιαυτός ἐσφραγίσατο τάς σελίδας τῆς ἑαυτοῦ βίβλου μεταθέτων τήν Ἁγίαν μορφήν τοῦ μεγάλου καί μακαριστοῦ ἐν Πατριάρχαις ἀοιδίμου Δημητρίου ἐν οὐρανοῖς καί κατατάσσων τό δίκαιον αὐτοῦ πνεῦμα ἐν τῇ θριαμβευούσῃ Ἐκκλησίᾳ. Ἅμα δέ ἐχαρίσατο ἡμῖν τοῖς οὖσι καί ἐν τῇ στρατευομένῃ Ἐκκλησίᾳ τελοῦσι Νέον Οἰκουμενικόν Πατριάρχην ἐν τῷ σεπτῷ προσώπῳ τοῦ κατηξιωμένου, δεδοκιμασμένου καί, ὡς ὑπό τινος προσφυῶς ἐλέχθη, τοῦ παιδιογέροντος Παναγιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καί Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Ὁ Νέος Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἀναλαβών τόν οἴακα τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ποδηγετεῖ καί κατευθύνει, ἐμπνέει καί ἐπευλογεῖ πάντας ἡμᾶς, τούς τε ἐν τῇ Πόλει, καί τούς ἐν τῇ Διασπορᾷ καί τῇ Οἰκουμένῃ, οἰστρηλατῶν ἡμᾶς πρός ἐπιτέλεσιν ἔργων θεοφιλῶν καί ἐνθέων.

Ὑμεῖς, Σεβασμιώτατε, περιστοιχούμενος καί ἐνισχυόμενος ὑπό τῶν θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καί διακόνων καί ἀκολουθούμενος ὑπό τῶν χιλιάδων τῶν λαϊκῶν, ἀρχόντων τε καί ἀρχομένων, ἐστέ γνήσιος διερμηνεύς καί πιστός θεράπων τῶν θέσεων, τῶν βουλῶν καί δικαίων τοῦ Πρώτου Θρόνου τῆς Ὀρθοδοξίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ, ἐν ταῖς Βρετανικαῖς Νήσοις. Ὑμεῖς Φύλαξ καί προστάτης τῆς Πίστεως καί τῶν τιμαφλῶν τοῦ Γένους ἡμῶν ἐν τῷ φιλοχρίστῳ καί φιλοπόνῳ ὀρθοδόξῳ λαῷ, τῷ ὧδε ὄντι καί παροικοῦντι, οὐ παύεσθε ἐπισκεπτόμενος τόν ἠγαπημένον λαόν τοῦ θεοῦ, μεταβαίνων ἐκ πόλεως εἰς πόλιν, ἐπιτηρῶν, ἀκούων, ὁμιλῶν, διδάσκων, νουθετῶν, ὑποδεικνύων, παρατηρῶν καί γενόμενος τοῖς πᾶσι τά πάντα· "μή δίδων τοῖς κροτάφοις σου νυσταγμόν καί τοῖς φλεβάροις σου ὕπνον", "νύχτα καί ἡμέραν" μόνον μέλημα ἔχων, "ἵνα πάντως τινά σώσητε". Πλήν οὐ πάντες χωροῦσι τόν λόγον. Οὐ πάντες ἀγαπῶσι τήν πρόοδον, τήν προκοπήν καί εὐστάθειαν. Οὐ πάντες κατονοῶσι καί ὑπό εὐγνωμοσύνης ἐμφοροῦνται. Φθόνος γάρ οὐκ οἶδε προτιμᾶν τό συμφέρον.

Εἰ δέ ἐν τῷ δωδεκαρίθμῳ κύκλῳ τῶν Ἀποστόλων ὁ ἀντικείμενος εἰσεχώρησε καί κατῴκησε ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἰούδα, ὅστις βάψας ἐν τῷ τρυβλίῳ τοῦ Διδασκάλου τό ψωμίον καί τῷ Κυρίῳ κατέδωσε, τί ἡμεῖς ἀναμείνωμεν; Εἰ ὁ Θεηγόρος Λουκᾶς συμβουλεύει: "οὐαί ὑμῖν ἐάν καλῶς ὑμῖν εἴπωσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι;" τί ξενίσῃ ἡμᾶς ἡ παρουσία ἐλαχίστων τινων ἀτακτούντων ἐν τοῖς πράγμασι τῆς παιδείας καί ἀψηφούντων καί ἀντιτιθεμένων ταῖς ὑποδείξεσι καί συμβουλαῖς τοῖς ὑπουργείοις Παιδείας τῆς τε Μικρᾶς καί τῆς Μεγάλης Πατρίδος καί πειρώμενοι καλλιεργεῖσαι διαίρεσιν;

Ἡμεῖς δέ δεόμεθα μεθ' ὑμῶν τοῦ Κυρίου, ἵνα ἐκβέρῃ καί ἄλλους φιλογενεῖς, φιλοπόνους καί φιλέργους ἐργάτας καί συνεργάτας, ὅτι ὁ θερισμός πολύς. Ἱκετεύομεν ἔτι ὑπέρ πάσης ψυχῆς Χριστιανῶν ὀρθοδόξων, τῶν ἐν

ἀνάγκαις καί ἀσθενείαις καί περιστάσεσιν ὄντων ἀδελφῶν ἡμῶν. Δοξάζοντες καί αἰνοῦντες Θεόν Πατέρα τόν ἐξαποστείλαντα τόν Υἱόν Αὐτοῦ, δεόμεθα ἐκτενῶς ὑπέρ Σοῦ, "τοῦ πατρός καί Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Γρηγορίου, ἵνα χαρίσηται ὑμᾶς τῇ Ἁγίᾳ Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ σῶον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακροημερεύοντα καί ὀρθοτομοῦντα τόν λόγον τῆς ἀληθείας", πρός ἔπαινον καί κλέος τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί πρός ἀδιάλειπτον καί διηνεκῆ προβολήν καί στερέωσιν τῆς Βιβλικῆς ταύτης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἥτις ἐπί ἑβδομήκοντα συναπτά καί σωτήρια ἔτη κηρύσσει τόν λόγον, ἁγιάζει καί ἀναγεννᾷ τόν ἄνθρωπον καί ἀδιακόπως κατατίθησι τήν ὀρθόδοξον μαρτυρίαν πρός τούς μακράν καί τούς ἐγγύς, πρός δόξαν τῆς Ἀδιαιρέτου Τριάδος τῆς Ἁγίας. Ἀμήν.

ΕΤΗ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΦΡΟΣΥΝΑ
Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Κ. Θεοχάρους
31 Δεκεμβρίου 1991

ΤΑ ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ CROYDON

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ἀγαπητοί μας,

Χαιρετίζω μέ ἰδιαίτερη χαρά τήν Κοινότητα τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης Croydon γιά τή συμπλήρωση ἐφέτος εἴκοσι πέντε χρόνων ζωῆς καί δημιουργικῆς δραστηριότητας. Συγχαίρω δέ ἀπό βάθους καρδίας τόν Ἱερατικῶς Προϊστάμενο, τόν Πρόεδρο καί τά λοιπά μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τήν Πρόεδρο τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος καί τίς συνεργάτιδές της καθώς καί τόν Πρόεδρο τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς καί τούς συνεπιτρόπους του, - ὅπως καί ὅλους τούς φιλόθρησκους Ὁμογενεῖς πού ζοῦν καί προοδεύουν στήν ἀκριτική αὐτή περιοχή τοῦ Λονδίνου, - γιά τήν ἀγάπη καί τήν ἀφοσίωσή τους στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας στήν ξενιτειά.

Ὅπως ὅλοι ἀσφαλῶς γνωρίζουμε, ἡ δημιουργία, ἡ συντήρηση καί ἡ ἐν γένει δραστηριότητα τῶν τοπικῶν μας ναῶν ἀπαιτεῖ κόπους πολλούς καί φροντίδες καί διάθεση ἱεραποστολική ἀπό μέρους μικρῶν καί μεγάλων, πλουσίων καί φτωχῶν, ἀρχόντων καί ἀρχομένων. Ἀποτελεῖ δέ τήν πιό ἀδιάψευστη ἀπόδειξη γιά τήν ἐπιτυχία ἤ ὄχι τῶν προσπαθειῶν μας αὐτῶν ἡ ὕπαρξη μιᾶς στενῆς καί ἀγαστῆς συνεργασίας μεταξύ ὅλων τῶν παραγόντων καί τῶν δυνάμεων πού συγκροτοῦν καί συνθέτουν αὐτό πού ὀνομάζουμε "Κοινότητα Ἑλληνική, Χριστιανική, Ὀρθόδοξη στή Διασπορά". Ὅταν δέ πράγματι ὑπάρχουν οἱ παράγοντες αὐτοί, τότε καί ἡ Κοινότητα διανύει πολλά χρόνια ζωῆς, ἀλλά κυρίως τό ἔργο της ἀφήνει ἀνεξίτηλη τη σφραγίδα του πάνω στούς ὁμογενεῖς πού τή συναποτελοῦν καί τήν στηρίζουν.

Ἡ Κοινότητα τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης Croydon, μέσα στά εἴκοσι πέντε χρόνια ζωῆς της, ἔχει πράγματι ἐπιτελέσει πολλά καί ὡραῖα ἔργα. Ἰδιαίτερη μάλιστα ἔμφαση ἔχει ὀρθά δοθεῖ στό θέμα τοῦ Ἑλληνικοῦ μας Σχολείου, χωρίς τήν ὕπαρξη τοῦ ὁποίου εἶναι ἐντελῶς ἀδιανόητη ἡ ἐπιβίωση μιᾶς Κοινότητας στό Ἐξωτερικό. Ἤδη μεγάλος ἀριθμός παιδιῶν πού εἶχαν πρωτοφοιτήσει στό σχολεῖο τῆς Κοινότητάς σας θά φέρνουν τά δικά τους παιδιά γιά νά μάθουν τά Ἑλληνικά, ἀλλά καί γιά νά δεχθοῦν κι αὐτά μέ τίς ἀθάνατες ρίζες τοῦ Γένους μας, ὅπως εἶναι ἡ Ὀρθοδοξία, ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα καί τά ἤθη καί ἔθιμά μας.

Ὅμως ἡ κάθε μας Ἑλληνική Ὀρθόδοξη Κοινότητα στό Ἐξωτερικό δέν πρέπει, ἀλλ' οὔτε καί μπορεῖ νά παραμείνει στάσιμη καί νά ἐπαναπαύεται σ'αὐτά πού ἔχουν ἐπιτελέσει οἱ πρῶτοι ἐργάτες της. Ἀντίθετα χρειάζεται συνεχῆ ἀνανέωση καί ἀσταμάτητο ἀγῶνα ὥστε αὐτά πού ἔχουν ἐπιτευχθεῖ ν'ἀναβαθμίζονται συνεχῶς, ἀλλά καί ὅσα δέν ἔχουμε ἀκόμα ἐπιτύχει, νά προσπαθοῦμε νά τά πραγματοποιήσουμε. Ἡ περιοχή σας εἶναι πολύ μεγάλη καί οἱ Ὁμογενεῖς μας πού τήν ἀποτελοῦν θά μποροῦσαν νά προσφέρουν πολύ περισσότερα ἀπ'ὅ,τι ἔχουν προσφερθεῖ ὡς τώρα. Γιαυτό ἐπιβάλλεται ὅπως μικροί καί μεγάλοι κινητοποιηθοῦν, ὥστε νά μετέχουν ἐνεργά καί δημιουργικά στίς φιλότιμες προσπάθειες πού καταβάλλονται γιά τήν ἀναβάθμιση τοῦ ἔργου καί τῆς ἀποστολῆς τῆς Κοινότητας πρός ὄφελος καί τῶν μελῶν της, ἀλλά καί τῆς Ὁμογένειας στήν ὁλότητά της.

Ἡ ἀπόκτηση ἰδιόκτητου Ναοῦ καί ὁ ἱεροστολισμός του, ὡς καί ἡ πρόσφατη ἀπόκτηση ἰδιόκτητης κατοικίας γιά πρεσβυτερεῖο ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἕνα πολύ ἀξιόλογο γεγονός. Ἀποδεικνύει ὅμως ταυτόχρονα ὅτι ἡ Κοινότητά σας μπορεῖ, ἀλλά καί ἔχει πολλά ἀκόμη νά ἐπιτελέσει γιά νά ἱκανοποιήσει τίς πολλαπλές ἀνάγκες τῶν Ὁμογενῶν μας πού διαμένουν στήν περιοχή σας καί βρίσκονται κάτω ἀπό τή θαλπωρή τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σᾶς συμβουλεύω, λοιπόν, πατρικά νά συνεχίσετε τό δημιουργικό σας ἔργο μέ ἔντονο πάντοτε ζῆλο καί μέ ἀπόλυτη ἀφοσίωση, ὥστε καί ἐσεῖς νά ὑπερηφανεύεστε, ἀλλά καί ἡ Μητέρα Ἐκκλησία νά χαίρεται καί νά καυχᾶται γιά τίς ἐπιτυχίες σας. Ἡ ὁμόνοια, ἡ στενή συνεργασία καί τό πνεῦμα ἀγάπης καί σύμπνοιας μεταξύ Ἀρχόντων καί Λαοῦ ἐγγυᾶται ἕνα ἐλπιδοφόρο καί εὐοίωνο μέλλον στήν Κοινότητά σας.

Σᾶς συγχαίρω ἀπό καρδίας γιά τήν ἀγάπη καί προσφορά σας πρός τήν Ἐκκλησία καί Ὁμογένειά μας. Εὔχομαι σέ ὅλους σας ὑγεία καί δύναμη στά τίμια ἔργα σας καί διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

Λονδῖνο 23 Φεβρουαρίου 1992

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ NEWCASTLE ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΚΡΙΤΕΣ ΜΑΣ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

τοῦ κ. Σάββα Καραγιάννη

Τήν Κυριακή, 19 Ἰανουαρίου 1992, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος ἐπεσκέφθη τήν πόλη NEWCASTLE. Ἦταν προσκεκλημένος γιά νά μιλήσει στήν ἐκεῖ ἀγγλικανική ἐκκλησία τοῦ Ἀπ. Ἀνδρέα μέ τήν εὐκαιρία τῆς "Ἑβδομάδας Προσευχῆς γιά τήν Χριστιανική Ἑνότητα", πού ὀργάνωσε τό Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν τοῦ "NEWCASTLE CITY CENTRE".

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος κατά τήν Θεία Λειτουργία στήν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου εἰς Newcastle. Στά ἀριστερά του ὁ προϊστάμενος τῆς Κοινότητας Ἀρχιμανδρίτης Σεραφείμ Κυκκώτης.
Στό ψαλτῆρι ἀπό τά ἀριστερά: οἱ κ.κ. Σταῦρος Μιχαήλ, Θανάσης Παπαρνάτης, Πᾶνος Κοροβέσης, Σπῦρος Λουντζῆς καί Πᾶνος Κυρίτσης.

Τό κτίριο τῆς ἀγγλικανικῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἕνα ἀπό τά ἀρχαιότερα τῆς πόλης. Ἡ ἀνέγερσή του ἄρχισε τόν 12ο αἰώνα, ἔγιναν δέ ἀργότερα, καί μέχρι τόν 18ο αἰώνα, διάφορες ἀλλαγές καί προσθῆκες. Σ'αὐτό τό κτίριο φιλοξενεῖται καί ἡ Ἑλληνορθόδοξη Κοινότητα τῆς πόλης καί τῶν περιχώρων, πού ἔχει σάν προστάτη της τόν Ἅγιο Ἀντώνιο, καί ἱδρύθηκε τό 1964. Ἐξυπηρετεῖτο δέ ἀρχικά ἀπό τόν ἱερέα τῆς Κοινότητος LEEDS, τόν πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη Σωφρόνιο Παπαδόπουλο. Ἔτσι τό πρόγραμμα τῆς ἐπίσκεψης τοῦ Σεβασμιωτάτου συμπεριλάμβανε καί Θεία Λειτουργία γιά τήν Κοινότητα, ἀφοῦ συνέπιπτε στίς 17 Ἰανουαρίου νά ἑορτάζει τήν μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

Γιά τίς ἀνάγκες τῆς Κοινότητας παραχωρεῖται μιά πτέρυγα τοῦ Ναοῦ, ὅπου τοποθετεῖται κινητό εἰκονοστάσι, μέ τό ὁποῖο μαζί μέ τίς ἄλλες ἐπίσης κινητές ἐπιπλώσεις, δημιουργεῖται ἡ πρέπουσα ἀτμόσφαιρα γιά τήν ὀρθόδοξή μας λατρεία κάτω ἀπό τούς ὡραίους θόλους τοῦ ἀρχαίου τούτου ναοῦ.

Αὐτό βέβαια δέν ἀποτελεῖ ἰδεώδη κατάσταση. Γιά τίς μικρές ὅμως καί ἀπομακρυσμένες Κοινότητες εἶναι πολλές φορές ἡ μόνη ἐφικτή λύση. Μποροῦμε νά ποῦμε μάλιστα πώς ἐδῶ ἰσχύει ἡ φράση "μηδέν κακόν ἀμιγές καλοῦ". Γιατί τά μέλη τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας σ'αὐτές τίς περιπτώσεις ἔρχονται σέ ἐπαφή μέ τά μέλη ἄλλων Ἐκκλησιῶν καί γίνονται ἔτσι οἱ Πρέσβεις τῆς Ὀρθοδοξίας, ἰδιαίτερα σ'αὐτή τήν περίοδο τῆς ἀναθέρμανσης τῆς προσπάθειας γιά τήν Χριστιανική Ἑνότητα.

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οἱ Ἀγγλικανοί ἐπεφύλαξαν θερμή ὑποδοχή στό Σεβασμιώτατο. Τά στασίδια τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐκκλησίας ἦταν γεμάτα ἀπό κόσμο καί ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς πόλης, μέ ἐπί κεφαλῆς τό Σεβασμιώτατο ALEC GRAHAM, Ἐπίσκοπο τοῦ NEWCASTLE, ὁ ὁποῖος καί προήδρευσε τῆς συνάντησης.

Στόν πρόλογο τοῦ προγράμματος πού ἐξεδόθη, ὁ Ἀγγλικανός ἱερέας τῆς Ἐκκλησίας π. TONY MAGNESS, μαζί μέ τό καλωσόρισμα γιά τό Σεβασμιώτατο, κάνει ειδική ἀναφορά στή σημερινή ἀναγέννηση τῆς Ὀρθοδοξίας στίς ἀνατολικές χῶρες γιά νά ἐπισημάνει τά ἀκόλουθα:

"Σ'αὐτό τό ἔτος 1992, αἰσθανόμαστε ἐπίσης περισσότερο, καί πιθανόν ὅσο οὐδέποτε προηγουμένως, τή μαρτυρία τῆς πίστης, πού διετηρήθη στίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν κάτω ἀπό δυσμενεῖς συνθῆκες. Θά πρέπει ἐπίσης νά θυμούμαστε πώς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα εἶναι χτισμένη σ'αὐτόν τό χῶρο, ὅπου ἡ Χριστιανικής Λατρεία ἐπροσφέρετο πολύ πρίν ἀπό

τό μεγάλο σχίσμα μεταξύ τῆς Ἀνατολικῆς καί τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, χωρίς νά ἀναφερθῶ στίς μετέπειτα διαιρέσεις στή Δύση".

Ὁ Σεβασμιώτατος ἄρχισε τήν ὁμιλία του μέ τήν περικοπή ἀπό τήν πρός Ἐφεσίους Ἐπιστολή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου - "γνωστοποιήσας εἰς ἡμᾶς (ὁ Θεός) τό μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατά τήν εὐδοκίαν αὐτοῦ, τήν ὁποίαν προέθετο ἐν ἑαυτῷ, εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἵνα συγκεφαλαιώση τά πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, καί τά ἐν τοῖς οὐρανοῖς καί τά ἐπί τῆς γῆς".

Ἰδιαίτερα, ἀφοῦ ἀναφέρθη στίς Μεγάλες γιορτές τῆς Χριστιανωσύνης τῶν τελευταίων ἡμερῶν καί στά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ κόσμος, ὅπως καί στίς ραγδαῖες ἀλλαγές πού ἐξελίσσονται, ὑπέδειξε τήν ἀνάγκη ὅπως ὅλοι οἱ Χριστιανοί μέ ταπεινοφροσύνη, μέ συνεχῆ διάλογο ἀγάπης, μέ τή μελέτη, τή συναντίληψη καί τή συνεργασία, ἐργασθοῦν μαζί γιά τήν ἐξάλειψη τῶν διαφορῶν πού μᾶς χωρίζουν, ὥστε νά ὑπάρξει πραγματκά Μία Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία.

ΒΡΑΔΥΝΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΕΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ

Τήν Ἑλληνική Ὀρθόδοξη Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου NEWCASTLE ἐξυπηρετεῖ, ὡς ἱερατικῶς Προϊστάμενος, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σεραφείμ Κυκκώτης, ὁ ὁποῖος βρίσκεται στή Μεγάλη Βρετανία γιά μεταπτυχιακές σπουδές στό Πανεπιστήμιο τοῦ DURHAM. Ἕνας νέος ἐνθουσιώδης καί δραστήριος κληρικός, πού ἐπιπρόσθετα προΐσταται ἱερατικῶς καί τῆς γειτονικῆς Κοινότητας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καί τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ STOCKTON-ON-TESS καί MIDDLES BROUGH. Μέ πολλή προθυμία καί ἐργατικότητα φροντίζει γιά τή συνεχῆ στελέχωση τῆς Κοινότητας τόσο ἀπό τούς λίγους μέν ἀλλά διαλεκτούς Ὁμογενεῖς τῆς πόλης καί τῶν προαστείων, ὅσο καί ἀπό τό Φοιτητικό κόσμο τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ DURHAM, ἀριθμός τοῦ ὁποίου παρακολουθεῖ Θεολογικές Σπουδές.

Στό Ψαλτήρι ἔχουμε τόν Πάνο Κυρίτση ἀπό τά Τρίκκαλα, τό Σπῦρο Λουντζῆ καί τόν Πάνο Κοροβέσση ἀπό τήν Ἀττική, τό Θανάση Παπαρνάκη ἀπό τή Θεσσαλονίκη καί τό Σταυρῆ Μιχαήλ ἀπό τήν Κύπρο.

Αἰσθητή εἶναι ἡ ἐνεργός συμμετοχή τῆς κυρίας Εἰρήνης SURSHAM, Προέδρου τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος. Τό κάθε τί φέρει τή σφραγίδα τῆς ἐπιμέλειας καί φροντίδας της. Νά κοιτάζει γιά τήν τάξη, γιά τό δίσκο, νά κάνει τήν ψάλτρια, νά φροντίζει γιά τήν καλή φύλαξη τῶν εἰκόνων καί τῶν ἱερῶν ἀμφίων μετά ἀπό κάθε λειτουργία καί τήν τακτοποίηση, τοῦ χώρου ὥστε ἡ παρουσία μας σάν Ἑλληνορθόδοξοι Χριστιανοί στόν Ἀγγλικανό τοῦτο Ναό νά εἶναι γιά τούς Ἄγγλους φιλική καί εὐπρόσδεκτη.

Ὅλα αὐτά, κάτω ἀπό τήν ὑπεύθυνη καί ἀξιέπαινη Προεδρία τοῦ κ. Μιχαήλ Μιχαηλίδη. Ἕνας προοδευτικός Κύπριος ἐπιχειρηματίας ἀπό τίς Γερατζιές, ὁ ὁποῖος μέ τόν ἀδελφό του ἀπέκτησαν ἕνα μεγάλο, ἀξιόλογο καί ἱστορικό κτήριο στό κέντρο τῆς πόλης, τό OLD ASSEMBLY ROOMS, τό ὁποῖο μέ πολλά ἔξοδα καί ἐνθουσιασμό μετέτρεψαν σέ σύμπλεγμα ἀπό πέντε αἴθουσες δεξιώσεων καί διαλέξεων πού μποροῦν νά ἐξυπηρετήσουν ἐκδηλώσεις ἀπό 50 ἕως 400 πρόσωπα

Γιαυτό καί ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Σεβασμιωτάτου στό NEWCASTLE ἔκλεισε μέ δεῖπνο πού πρόσφερε ὁ κ. Μιχαηλίδης σέ μιά ἀπό τίς αἴθουσες τοῦ συγκροτήματός του. Στό δεῖπνο αὐτό, ἐκτός ἀπό τά μέλη τῆς Κοινότητας, φιλοξενούμενοι ἦταν καί ὁ Ἀγγλικανός ἱερέας τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα, ὅπως καί ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δράγας, καθηγητής τῆς Θεολογίας στό Πανεπιστήμιο DURHAM, ὁ ὁποῖος καί προΐσταται ἱερατικῶς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ στήν Γλασκώβη

Ἡ ὡραία αὐτή ἐκδήλωση ἔκλεισε μέ προσρήσεις, ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καί μέ θερμό μήνυμα Ἀγάπης ἀπό τό Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο, ὁ ὁποῖος καί ἐπεδαψίλευσε πρός τά μέλη τῆς Κοινότητας τίς εὐχές καί τήν στοργή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη τονίζοντας τόν ἄρρηκτο πνευματικό δεσμό πού ὡς Ἕλληνες τῆς Διασπορᾶς ἔχουμε μέ τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο.

Σάββας Καραγιάννης
Ἰανουάριος 1992

ΕΦΗΜΕΡΙΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ CARDIFF ΑΠΟ ΤΟ 1873 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Από το τιμόνι της πνευματικής ηγεσία της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας στο Cardiff (Πρωτεύουσας της Ουαλίας) έχει περάσει στά 119 χρόνια της γνωστής ιστορίας της μια πλειάδα αξίων κληρικών στην συντριπτική τους πλειοψηφία Έλληνες.

Οι Εφημέριοι που διακόνησαν στο Cardiff, 21 κατά τον αριθμό, έμειναν στην Κοινότητα από λίγους μήνες μέχρι και 29 ολόκληρα χρόνια (Πρωτοπρ. Σπυρίδων Λεσύλλας, 1959-1987), αφήνοντας οι περισσότεροι απ' αυτούς την προσωπική τους σφραγίδα στα έργα της Κοινότητας.

Ο πρώτος Εφημέριος ήταν ο Άγγλος Πρωτοπρεσβύτερος π. Τιμόθεος Hetherly, για τον οποίο δεν έχουμε σαφείς πληροφορίες για τον ακριβή χρόνο παραμονής του στήν Κοινότητα. Πάντως αυτός ήταν ένας από τους πρώτους υπεύθυνους γιά την οργάνωση του Ελληνισμού (βασικά ναυτικών) στο Cardiff, την 18η Δεκεμβρίου 1873

Φαίνεται πως ο π. Τιμόθεος δεν έμεινε πολύ στο Cardiff τότε, αλλά ξαναεμφανίζεται στην περιοχή το 1882, όταν διακονούσε τις Κοινότητες Cardiff και Bristol ταυτόχρονα

Μέχρι το 1903, οπότε η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα στο Cardiff και τα περίχωρα αυτού ιδρύεται επίσημα από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, δεν έχουμε καμμιά πληροφορία για άλλον ή άλλους Ορθόδοξους κληρικούς στην περιοχή.

Τον Απρίλιο του 1903 αναλαμβάνει την θέση του Ιερέα της Κοινότητος ο Μέγας Σακκελάριος Ι. Γεωργιάδης, που όμως δεν έμεινε για πολύ, παραδίνοντας την θέση του στον Αρχιμ. Ιάκωβο Αρίτη. Ο τελευταίος διακόνησε την Κοινότητα από την 5η Οκτωβρίου 1903 και μέχρι την 14η Μαρτίου 1904.

Ο επόμενος κληρικός που έρχεται στο Cardiff είναι ο Αρχιμ. Νεόφυτος Καλογεράς, που έμεινε στην Κοινότητα από την 5η Σεπτεμβρίου 1904 και μέχρι τον Αύγουστο του 1909. Ήταν ένας από εκείνους που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην υπόθεση της ενοικίασης της γης και στην ανοικοδόμηση του Ιερού Ναού Αγ. Νικολάου.

Για τον λόγο αυτό τοποθετήθηκε μαρμάρινη πλάκα στον Ιερό Ναό με το όνομά του, καθώς και εκείνο του Μιλτιάδη Ραφαήλ, τότε Προξένου της Ελλάδος στο Cardiff. Λίγα χρόνια αργότερα (1910) η πλάκα εκείνη άλλαξε, και τοποθετήθηκε μια άλλη χωρίς ονόματα, που έλεγε πως "Ο Ιερός ούτος Ναός του Αγίου Νικολάου, ωκοδομήθη δι' εισφορών των εν Cardiff, Barry και Newport, εφοπλιστών, πλοιάρχων, παρεπιδημούντων Ορθοδόξων Ελλήνων ναυτιλλομένων το Σωτήριον έτος 1906".

Η δικαιολογία για την αλλαγή της πλάκας ήταν πως "η επιγραφή αυτή πολλούς εφυγάδευσεν εκ του Ιερού Ναού, όπως και εστερήθη της συνδρομής των".

Από το 1909 και μέχρι την 31η Αυγούστου 1917 την Κοινότητα διακονεί ο Αρχιμ. Ησαΐας Βεργόπουλος, καταγόμενος από την Καλαμάτα. Αυτός φημίζονταν για την μεγάλη πολιτική του δραστηριότητα, όντας αρχηγός των βασιλικών στην περιοχή του Cardiff. Τελικά αναγκάστηκε σε παραίτηση αφού μόνο διχόνοια προξενούσε η παρουσία του στο Cardiff.

Προσωρινά και μέχρι να ηρεμήσουν τα πνεύματα, την Κοινότητα εξυπηρετούσε ο Αρχιμ. Κωνσταντίνος Παγώνης, από την Αγία Σοφία του Λονδίνου. Σε λίγο καιρό (μέσα στον ίδιο χρόνο 1917) την πνευματική ηγεσία αναλαμβάνει ένας πολύ καλός κι έμπειρος κληρικός, ο Αρχιμ. Γεννάδιος Θέμελης, που πιθανότατα είχε έλθει από την Ελληνική Κοινότητα της Αμβέρσας.

Ο π. Θέμελης οργάνωσε την ελληνική παιδεία στην περιοχή, ιδρύοντας σχολεία στο Cardiff και στο Barry. Επί των ημερών του δε εγκαινιάσθηκε ο Ιερός Ναός (24/6 Απριλίου 1919) από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Κύριλλο. Εκοιμήθη στο Cardiff την 12η Δεκεμβρίου 1928, και ετάφη στο κοιμητήριο της πόλεως.

Ο διάδοχός του Αρχιμ. Αναστάσιος Ορφανίδης έμεινε στην Κοινότητα από την 15η Δεκεμβρίου 1928 και μέχρι την 20ή Απριλίου 1937. Το όνομα αυτού συζητείται πάντοτε με αγάπη από τους παλαιούς Έλληνες στην περιοχή

Οι επόμενοι κληρικοί ήταν ο Αρχιμ. Ιάκωβος Βίρβος (1937-1938), μετέπειτα Επίσκοπος Απαμείας, με μεγάλη προσφορά στην Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας, και ο Οικονόμος Θωμάς Παπαδόπουλος, που ήρθε στην Κοινότητα την 1η Απριλίου 1938 κι έφυγε την 15η Ιουνίου 1949.

Ο τελευταίος ήταν πολύ τακτικός με τα Αρχεία της Κοινότητας, τα οποία κρατούσε πάντα σε άψογη κατάσταση. Μέσω αυτού μαθαίνουμε πολλές πληροφορίες για τα συμβαίνοντα στην Κοινότητα, καθώς και για διάφορες μετατροπές ή επισκευές στην Εκκλησία και το Κοινοτικό κτίριο.

Ακολούθησαν για μικρά διαστήματα οι παρακάτω κληρικοί: Αρχιμ. Αιμιλιανός Τιμιάδης (1949-1950), μετέπειτα Μητροπολίτης Συληβρίας, Αρχιμ. Γεώργιος Δελέγκας (1950-1952), Αρχιμ. Διονύσιος Ψιάχας (Ιούλιος 1952 - Νοέμβριος 1952), Αρχιμ. Δοσίθεος Παρτίδος (Δεκέμβριος 1952-Φεβρουάριος 1953), π. Χριστόδουλος Αρώνης (1η Μαρτίου 1953- Ιούνιος 1953), Αρχιμ. Χρυσ. Μπόγδης (Αύγουστος 1953-Μάρτιος 1954), Αρχιμ. Σεβ. Ασπιώτης (Απρίλιος 1954), π. Χριστόφορος Σεραφής (1954-1957) και Αρχιμ. Δαμ. Δοχειαρίτης (1957-1958)

Από όλους αυτούς που παρέμειναν μικρά χρονικά διαστήματα στην Κοινότητα, για διάφορους λόγους, όλοι οι πιστοί θυμούνται ιδιαίτερα, με πολλή ευαρέσκεια, τον π. Χριστόφορο Σεραφή (1954-1957) και την καλή του οικογένεια (πρεσβυτέρα και δύο κόρες), που τους είχε διακονήσει με αγάπη, ευγένεια και ποιμαντική ευαισθησία

Το 1959 φθάνει στο Cardiff ο π. Σπυρίδων Δεσύλλας, καταγόμενος από την Κέρκυρα. Αυτός, οικογενειάρχης με δύο αγόρια, αφιέρωσε ένα μεγάλο μέρος της ιερατικής του διακονίας στην Κοινότητα αυτή. Παρέμεινε στο Cardiff 29 ολόκληρα χρόνια, μέχρι τον Ιούνιο του 1987, οπότε επέστρεψε στον τόπο καταγωγής του, έχοντας τον τίτλο του Πρωτοπρεσβύτερου.

Λίγες εβδομάδες μετά την αναχώρηση του Πρωτοπρ. Σπ. Λεσύλλα, την 7η Αυγούστου 1987, φθάνει στο Cardiff με την οικογένειά του ο Πρεσβ. Αναστάσιος Δ. Σαλαπάτας, καταγόμενος από το Ναύπλιο. Αυτός παραμένει μέχρι και σήμερα Ιερατικός Προϊστάμενος της ιστορικής Ελληνοθρόδοξης Κοινότητας Cardiff και περιχώρων

Αναστάσιος Δ. Σαλαπάτας
Πρεσβύτερος

Από τον Αγιασμό των Υδάτων στο Cardiff. Διακρίνονται ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος, ο Αγγλικανός Επίσκοπος του Llandaff, ο Δήμαρχος Παραλιμνίου κ. Νίκος Βλίττης και άλλοι επίσημοι κληρικοί και λαϊκοί.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΟΤΙΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Την Κυριακή, 12η Ιανουαρίου 1992, πραγματοποιήθηκε στην Κοινότητα Νότιας Ουαλίας η παραδοσιακή τελετή του Αγιασμού των Υδάτων. Την τελετή, καθώς και την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στον Ι. Ν. Αγίου Νικολάου, ετέλεσε ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος, συμπαραστατούμενος από τον Αρχιμ. Βαρνάβα Burton, τόν Πρωτοπρ. Σωτήριο Παναγιωτόπουλο, τόν Ιερατικό Προϊστάμενο της Κοινότητας π. Αναστάσιο Δ. Σαλαπάτα, και τον Αρχιδιάκονο Σωτήριο Χαραλάμπους.

Η τελετή έγινε με κάθε μεγαλοπρέπεια στο παλαιό East Dock στο λιμάνι του Cardiff. Παρευρέθηκαν πολλοί επίσημοι, όπως ο Αγγλικανικός Επίσκοπος του Liandaff, ο Διευθυντής του St. Michael's Theological College στο Cardiff, πολλοί ετερόδοξοι κληρικοί, αστυνομικές και διοικητικές αρχές της περιοχής, και πλήθος πιστών - μελών της Κοινότητας.

Αμέσως μετά την όμορφη και συγκινητική τελετή η Βοηθητική Αδελφότητα Κυριών "Η Ζωοδόχος Πηγή" δεξιώθηκε τους επισήμους Καλεσμένους, καθώς και όλους τους πιστούς, σε αίθουσα του τοπικού Νομαρχιακού κτιρίου.

Κατά την διάρκεια της δεξίωσης ο Σεβασμιώτατος προσέφερε Βυζαντινές εικόνες πρός τον Επίσκοπο του Liandaff και τον Διευθυντή του Κολλεγίου.

Το βράδυ της Κυριακής αυτής πραγματοποιήθηκε στο Cardiff η ετήσια χοροεσπερίδα της Ελληνο-Κυπριακής Αδελφότητας Ουαλίας. Σ'αυτήν παρέστησαν ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος, ο Υπουργός Εξωτερικών της Κύπρου κ. Ιακώβου, ο Ύπατος Αρμοστής της Κύπρου στο Λονδίνο κ. Α. Αγγελίδης, ο Leader του South Glamorgan County Council Lord Brooks of Tremorfa, ο τοπικός Βουλευτής Alan Michael και ο Ευρωβουλευτής Wayne David του Εργατικού Κόμματος, ο Δήμαρχος του Παραλιμνίου (Κύπρου) κ. Νίκος Βλίττης, ο Πρόεδρος της Εταιρείας Φίλων της Ελληνικής Γλώσσας και Τέχνης Δρ. Δ. Παπακωστόπουλος και πολλοί άλλοι.

ΝΕΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΟΤΙΑΣ ΟΥΑΛΙΑΣ

Κατά τις εκλογές της Κυριακής, 5ης Ιανουαρίου 1992, ανεδείχθη νέα Κοινοτική Εκκλησιαστική Επιτροπή στην Κοινότητα Νότιας Ουαλίας.

Τα αποτελέσματα, και μετά τις εκλογές για τις αξιωματικές θέσεις, έχουν ως εξής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Γεώργιος Θ. Άσπρος
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ Μιχαήλ Άσπρου και Παύλος Γιακουμή
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Γεώργιος Αρακάς
ΤΑΜΙΑΣ Άκης Παλυκάρπου
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Καθ. Δημήτριος Τζιαλής
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Δημήτριος Μ. ΄Ασπρου
ΜΕΛΗ Ανδρέας Θ. Άσπρος, Δημήτριος Λάντζος, Λάζαρος Περδίκη, Δημήτριος Παληός, Νίκος Τσιτσινάκης, Δημήτριος Μαυρογεννέας, Παναγιώτης Μάτολης

Οι νέοι Επίτροποι ορκίσθηκαν στον Ι. Ν. Αγίου Νικολάου, Cardiff, την 12η Ιανουαρίου 1992, από τον Σεβ. Αρχιεπίσκοπο και ανέλαβαν αμέσως τα καθήκοντά τους.

Πρεσβ. Αναστάσιος Δ. Σαλαπάτας

Από την ποιμαντική επίσκεψη του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου στην μικρή Ορθόδοξη Κοινότητα Αγ. Δαυϊδ στο Llanelli. Διακρίνονται από αριστερά: Προτεστάντης κληρικός, ο Αγγλικανός Εφημέριος της πόλεως Canon Williams, ο Αρχιδιάκονος π. Σωτήριος, ο Σεβασμιώτατος, ο Πρωτοπρ. π. Σωτήριος Παναγιωτόπουλος, ο Εφημέριος π. Α. Δ. Σαλαπάτας κι ο Ιεροψάλτης κ. Γεώργιος Μάτολης

Η ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΠΑΡΑ ΤΟ ΠΛΕΥΡΟΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τήν Πέμπτη βράδυ, 23 Ἰανουαρίου 1992, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης καί Ἔξαρχος Βορείου Ἠπείρου κ. Σεβαστιανός μίλησε στό ὑδὼὸδῶ'ὑ ἐ""ὀὼὸ τοῦ Λονδίνου ἐνώπιον πυκνοτάτου ἀκροατηρίου γιά τούς Ἕλληνες ἀδελφούς μας πού ζοῦν στήν ὑπόδουλη ἀκόμη, ἀλλά Ἑλληνικότατη Βόρειο Ἤπειρο. Ὁ λόγος του πυρπόλησε τίς καρδιές καί τίς γέμισε μ' αἰσθήματα συγκίνησης καί ὑψηλοῦ πατριωτισμοῦ πού στήν ἐποχή μας κινδυνεύει δυστυχῶς νά χαθεῖ κάτω ἀπό τή σφαλερή ψευδαίσθηση τοῦ πραγματισμοῦ καί τῆς καλοπέρασης. Τόν ὁμιλητή εἰσήγαγε ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε τήν προσωπικότητα τοῦ Μητροπολίτη Σεβαστιανοῦ καί τούς ἀκατάβλητους ἀγῶνες πού καταβάλλει γιά τήν ἀπονομή δικαιοσύνης στόν ταλαιπωρημένο καί γιά τόσα χρόνια χειμαζόμενο Ἑλληνικό πληθυσμό τῆς Βορείου Ἠπείρου. Καί ὁ ἀπόηχος τῶν λόγων τόσο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὅσο καί τοῦ Μητροπολίτη μετέφεραν νοερά, ἀλλά πολύ ζωντανά, τίς σκέψεις τοῦ ἀκροατηρίου καί πρός τή μαρτυρική Κύπρο, τήν ὁποία ὁ ἐπεκτατισμός τοῦ Ἀττίλα ἀπειλεῖ γιά χρόνια τώρα μέ πλήρη κατάληψη.

Στό προεδρεῖο στήν τόσο κατανυκτική αὐτή συγκέντρωση βρίσκονταν οἱ διεθνούς φήμης συγγραφεῖς καί ἔνθερμοι φιλέλληνες Sir Stephen Runciman and Nicholas Hammond, οἱ ὁποῖοι μέ τά μοναδικά στό εἶδος τους συγγράμματα γιά τήν ἱστορία καί τόν πολιτισμό τοῦ Ἑλληνισμοῦ δίνουν καί αὐτοί συνεχῆ ἀγώνα γιά τή δικαίωση τῶν Ἑλληνικῶν αἰτημάτων στίς ἀκόμη ὑπόδουλες αὐτές ἑστίες τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων. Παρόντες ἦσαν ἐπίσης ὁ Ὕπατος Ἀρμοστής τῆς Κύπρου κ. Ἀγγελίδης, ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Κωστούλας, ὁ Εὐρωβουλευτής κ. Σταύρου, ὁ πρόεδρος τῶν Ἑλλήνων Ἐφοπλιστῶν κ. Γιάννης Χατζηπατέρας, ὁ πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος κ. Χάρης Σοφοκλείδης, Ἐκπρόσωποι τῶν Ἐθνικῶν Ἑλληνικῶν Ὀργανώσεων Ἡνωμένου Βασιλείου, Ἐπίσκοποι, Κληρικοί, Καθηγητές, Δάσκαλοι, Ἐπιχειρηματίες, διανοούμενοι καί πλῆθος Ὁμογενῶν πού ὑποστηρίζουν ἔνθερμα τούς ἀγῶνες καί τίς ἀγωνίες τῶν ἀγωνιζομένων γιά τήν ἐλευθερία τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Β. Ἠπείρου.

Συγχαρητήρια ὅμως ἀξίζουν στόν ἀκούραστο κ. Εὐάγγελο Ἀγγελάκο καί τήν κα Μαρία Κωστῆ ὅπως καί στά ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλλεγγύης γιά τή Β. Ἤπειρο κ.κ. Ἰωάννη καί Νικόλα Χατζηπατέρα καί τους λοιπούς συνεργάτες τους, οἱ ὁποῖοι ἐργάστηκαν ὑπεράνθρωπα γιά νά κάνουν πραγματικότητα ὄχι μόνο τήν παλμώδη καί φλογερή ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτη κ. Σεβαστιανοῦ, ἀλλά καί τίς ἄλλες ἐπαφές πού εἶχε μέ Ἄγγλους Βουλευτές καί λοιπές προσωπικότητες τοῦ πολιτικοῦ, πνευματικοῦ καί ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου στή Μ. Βρετανία γιά τήν προώθηση τοῦ ἐθνικοῦ μας αὐτοῦ θέματος.

Χάρης Μεττῆς

Ἀπό τήν ἐκδήλωση γιά τήν Κύπρο πού ὀργάνωσε ἡ Ἑλληνική Ὀρθόδοξη Κοινότητα Ἁγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου Mansfield. Διακρίνονται (ἀπό ἀριστερά:) Ἀρχιμ. Δαμιανός Κωνσταντίνου (Προϊστάμενος Κοινότητος), Alan meale (Ἄγγλος Βουλευτής τῆς περιοχῆς), ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος, ὁ Ἀγγλικανός Ἐπίσκοπος Sherwood, Alan Morgan, ὁ Ἄγγλος Βουλευτής καί ἡγετικό στέλεχος τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος Gerald Kaufman, ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος Mandfield καί περιχώρων κ. Ἠλίας Μχαήλ καί ὁ κ. Ἀλέξανδρος Νικολαΐδης στίς 29 Ἰανουαρίου 1992.

Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ, ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, ΣΕ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟ

Τήν Κυριακή, 2 Φεβρουαρίου 1992, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος χειροτόνησε σε πρεσβύτερο τον Ἀρχιδιάκονό του Σωτήριο Χαραλάμπους. Ἡ χειροτονία ἐγένετο στον Καθεδρικό Ναό Παναγίας Βορείου Λονδίνου ἐνώπιον πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος. Ὁ νέος Ἱερέας, προσφωνῶν τόν Σεβασμιώτατο, εἶπε τά ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε,
Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

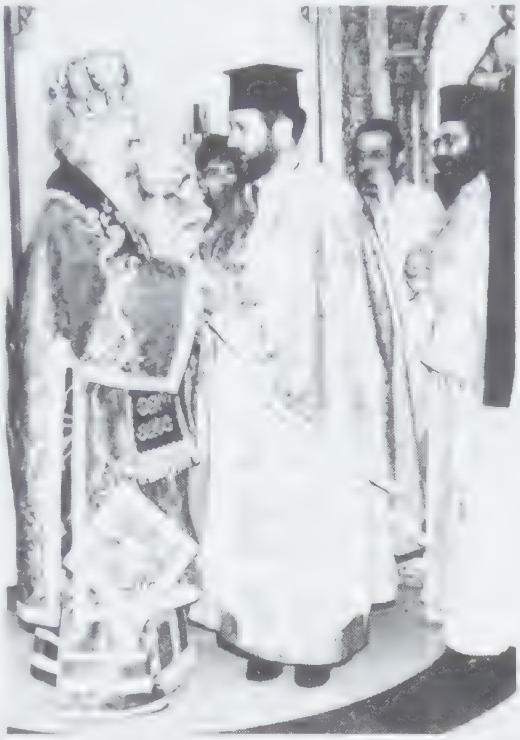
Χαίρεται ἡ ψυχή μου τούτη τή στιγμή, γιατί ἐκπληρώνεται μιά κρυφή της ἐπιθυμία, πού μέ ἀξίωσε ὁ Κύριός μας νά βρίσκομαι σ'αὐτή τή θέση, μπροστά σας, γιά νά λάβω ἀπό τ'ἅγιά σας χέρια τό μεγάλο σταυρό ν'ἀνεβῶ στό Γολγοθᾶ πού εἶναι τό καθῆκον καί ἡ ὑπηρεσία στήν Ἐκκλησία καί τήν Κοινωνία σήμερα.

Πρῶτα θέλω νά εὐχαριστήσω τούς ὑπερήλικες γονεῖς μου πού μέ μεγάλη χαρά δέχθηκαν καί μοῦ ἔδωσαν τήν εὐχή τους νά γίνω καλός καί πιστός δοῦλος τοῦ Κυρίου μας.

Τέσσερα παιδιά ἐγέννησαν πρίν ἀπό ἐμένα καί ὅλα τους ἔφευγαν νήπια. Ἐγώ τώρα στή σειρά. Ὁ πατέρας πολύ στενοχωρημένος ὅτι καί ἐγώ δέν θά ζήσω. Ἐκεῖ πού ἐργαζόταν μέσα στά δάση, τοῦ λέγει ὁ συνεργάτης του: Μή στεναχωριέσαι. Ἐγώ θά σοῦ βαπτίσω τό παιδί νά γίνουμε κουμπάροι. Τάξε το στό Χρυσοσώτηρο καί ὅλα θά πᾶνε καλά. Γεννιέται τό παιδί, τρέχουν νά τό ἀεροβαπτίσουν μήπως τό χάσουν, ἄρρωστη ἡ μητέρα, οἱ γιατροί λένε δέν ὑπάρχει ἐλπίδα, σαράντα μέρες δίπλα στό κρεββάτι ὁ πατέρας περιποιεῖται καί μέ ὑπομονή περιμένει. Ὅμως τά ἀδύνατα παρά τοῖς ἀνθρώποις, δυνατά παρά τῷ Θεῷ, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί.

Σαρανταέξι χρόνια πέρασαν ἀπό τότε καί βρίσκομαι τώρα ἐδῶ μπροστά σας, μέ φόβο Θεοῦ, ἀλλά μέ μιά μεγάλη γαλήνη στήν ψυχή, νά λάβω ἀπό τά ἅγιά σας χέρια, Σεβασμιώτατε, τή χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος νά ὑπηρετήσω τόν Κύριό μας στό Ἅγιόν Του θυσιαστήριον.

Θέλω νά μνημονεύσω ὅλους τούς προπάτορές μου καί ἰδιαίτερα τούς δύο Ἱερεῖς, Πρωτοπαπᾶ καί Παπαχείλη, τόν νουνό μου Σωκράτη, τήν πεθερά μου Μαριάννα πού ἀγαποῦσε ἰδιαίτερα τή σημερινή γιορτή καί σάν σήμερα πρίν πέντε χρόνια τήν πῆρε κοντά του ὁ Κύριός μας. Πιστεύω ὅτι ἐκεῖ πού βρίσκονται, προσευχόμενοι θά χαίρονται ἰδιαίτερα γιά τό μεγάλο μυστήριο πού τελεῖται σήμερα. Πολλά μᾶς διδάσκουν οἱ νεκροί μας, γιαυτό δέν πρέπει ποτέ νά τούς ξεχνοῦμε.

Ἀπό τήν χειροτονίαν εἰς Πρεσβύτερον τοῦ ἀρχιδιακόνου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Σωτηρίου Χαραλάμπους. Ἡ χειροτονία ἐγένετο ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου τήν Κυριακή, 2 Φεβρουαρίου 1992, στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Παναγίας Βορείου Λονδίνου.

Γιά τήν σέ λίγο πρεσβυτέρα μου, εὔχομαι καί παρακαλῶ νά ἔχει δύναμη καί μέ ὑπομονή νά σηκώσει τό σταυρό πού δέχθηκε νά πάρει σήμερα μαζί μου. Γιά τά παιδιά μου, ἀλλά καί ὅλα τά παιδιά τοῦ κόσμου τούς παρακαλῶ νά βάλουν βαθειά μέσα στά βάθη τῆς καρδιᾶς τους τόν Χριστό καί Κύριό μας. Αὐτός νά εἶναι ὁ πατέρας, ὁ δάσκαλος, ὁ φύλακας, ὁ προστάτης, ὁ ἀδελφός σέ ὅλη τους τή ζωή καί τίς πράξεις τους.

Εὐχαριστῶ, μέ ὅλη μου τήν καρδιά, τούς Ἱερεῖς καί Διακόνους, τούς Ἄρχοντες καί ὅλο τό Πλήρωμα τῆς Κοινότητας ταύτης, πού μέ τόση ἀγάπη μέ δέχθηκαν καί μέ ὁδήγησαν στά πρῶτα βήματα τῆς νέας μου ζωῆς.

Πρίν λίγα χρόνια ἕνας γέροντας δώρισε ἕνα βιβλίο στήν οἰκογένειά μου καί ὑπογράμμισε τά ἀκόλουθα: Διψᾶ ἡ ψυχή μου τόν Κύριον καί τόν ζητῶ μέ δάκρυα. Πῶς μπορῶ νά μήν τόν ζητῶ; Ἐμφάνισε τόν ἑαυτό του σέ ἐμέ μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα καί ἡ καρδιά μου τόν ἠγάπησε. Αὐτό προσεύχομαι τούτη τήν ὥρα γιά ὅλους μας, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί.

Παρακαλῶ ὅμως κι ἐσᾶς ὅλους νά προσευχηθεῖτε μαζί μου τούτη τήν ἱερή γιά μένα στιγμή γιά νά μέ δυναμώσει ὁ Θεός καί νά μέ ἀξιώσει νά ὑπηρετήσω τό ἱερό Θυσιαστήριο μέ φόβο καί πίστη καί ταπείνωση καί ὑπακοή.

Σεβασμιώτατε, πέντε χρόνια τώρα μέ πήρατε ἀπό τό χέρι σάν μικρό παιδί καί μέ ὅλη σας τήν ἀγάπη μέ ὁδηγεῖτε στόν στενό καί δύσκολο δρόμο πού ὅλοι πρέπει νά περάσουμε γιά νά εἰσέλθουμε στό τραπέζι τοῦ Κυρίου μας.

Δέν βρίσκω λόγια νά σᾶς εὐχαριστήσω καί νά ἐκφράσω τή βαθύτατή μου εὐγνωμοσύνη, ἀλλά καί τόν ἄπειρο σεβασμό καί ἀγάπη πού τρέφω στό πρόσωπο καί στό πολύτιμο ἔργο σας. Εἴθε ὁ Μεγαλοδύναμος νά μέ ἀξιώσει νά φανῶ ἀντάξιος τῆς ἐμπιστοσύνης πού μοῦ δείχνετε, ἀλλά καί τῆς ἀποστολῆς πού τόσο γενναιόδωρα ἐναποθέτετε στά ἀδύνατα χέρια μου.

Σᾶς ὑπόσχομαι ὅμως, ἐνώπιον Θεοῦ καί ἀνθρώπων, ὅτι θά πράξω τό πᾶν γιά νά μπορῶ νά σᾶς ἐνατενίζω μέ καθαρό πρόσωπο καί νά τιμῶ τό βαθμό τῆς ἱερωσύνης μέ τόν ὁποῖο μέ ἀναβαπτίζετε σήμερα.

Λονδῖνο, 2 Φεβρουαρίου 1992
Σωτήριος Χαραλάμπους

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

του Πρωτοπρεσβ. Μιχαήλ Γιαννάτου

Αυτές τις μέρες θα τρέξουμε (ή τρέξαμε) στις Εκκλησίες για να ψάλουμε τους Χαιρετισμούς της Παναγίας, να προσκυνήσουμε την εικόνα της, ν' ανάψουμε ευλαβικά το κεράκι μας και να Την παρακαλέσουμε να "μεσιτεύει" στον Κύριο και Σωτήρα μας Ιησού. Την ίδια στιγμή, οι Μάρτυρες του Ιεχωβά, θα τρέχουν (ή έτρεχαν) από πόρτα σε πόρτα για να αρνηθούν την τιμή που της ανήκει και με τις ασέβειές τους θα προσπαθήσουν (ή προσπάθησαν) να μειώσουν το μεγαλείο και την δόξα της.

Για τους Μ. του Ι. η Παναγία Θεοτόκος είναι μια συνηθισμένη γυναίκα, η Μαρία, που μάλιστα γέννησε κι άλλα παιδιά μετά από τον Ιησού. Είναι, γι' αυτούς, Βλασφημία ότι την ονομάζουμε Θεοτόκο, δηλαδή μητέρα του Θεού. Ακόμα, λένε, πως είναι ενάντια στην διδασκαλία του ίδιου του Ιησού να δεχόμαστε την Παναγία σαν μεσίτρια στις προσευχές μας.

1. Οι Μ. του Ι. - και μαζί του οι Διαμαρτυρόμενοι - παρερμηνεύουν τον Ευαγγελιστή Ματθαίο (1,25) για να πουν ότι η Μαρία γέννησε κι άλλα παιδιά μετά την γέννηση του Ιησού.

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος γράφει πως ο Ιωσήφ δεν είχε συζυγικές σχέσεις με τη Μαρία τη γυναίκα του ωσότου γέννησε γιό τον πρωτότοκο. Έτσι, λένε, αφού η Κ.Δ. ονομάζει τον Ιησού πρωτότοκο τότε, φυσικά, και οι Ιάκωβος, Ιωσή, Σίμωνας και Ιούδας που το Ευαγγέλιο αναφέρει σαν αδελφούς του Ιησού (1,14 Α. Κορινθ. 9,5 Γαλ. 1,19) ήταν οι σαρκικοί αδελφοί του Κυρίου από την Παναγία και τον Ιωσήφ.

Η διδασκαλία τους αυτή είναι πολύ επιπόλαια κι αστήρικτη. Αυτό το "έως ου=ωσότου" που επικαλούνται δεν έχει ένα χρονικό περιορισμό αλλά σύμφωνα με την Α.Γ. σημαίνει "ποτέ". Με αυτή την έννοια γράφει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος και μας λέει ότι ο Ιωσήφ ποτέ δεν εγνώρισε τη Μαρία, ούτε και μετά την γέννηση του Ιησού.

Την έννοια αυτή την βλέπουμε εύκολα στους στίχους που αναφέρονται στον κατακλυσμό. (Γεν. 8,7). Ο Νώε άφησε τον κόρακα να δει αν έπεσαν τα νερά κι ο κόρακας δεν επέστρεψε "ωσότου" στέγνωσε η γη. Σίγουρα ο κόρακας δεν θα γύρισε ποτέ πίσω, ούτε και μετά που εστέγνωσε η γη, γι'αυτό κι ο Νώε έστειλε και το περιστέρι. Ακόμα στο Β' Βασιλειών 6,23 διαβάζουμε. "Η Μιχάλ δεν εγέννησε παιδί" "έως" την ημέρα του θανάτου της". Κι εδώ είναι βέβαιο ότι η Μιχάλ δεν θα εγέννησε ούτε ... και μετά τον θάνατό της. Εύκολα μπορούμε να δούμε την έννοια αυτή και στους Ψαλμ. 109 (110) Ψαλμ. 122, 2 (123,2) Ματθ. 22,44 Ματθ. 28,20 Ιωάν. 9,18.

Για τους αδελφούς του Κυρίου, που μνημονεύεται στην Κ.Δ., αναφέρουμε ότι στην Α.Γ. η λέξη αδελφός έχει πολλές έννοιες. Έτσι αδελφός είναι ο αδελφός, ο ανεψιός (Ο Αβραάμ ονομάζει τον Λωτ αδελφό του, ενώ ήταν ανεψιός του. (Γεν. 13,8) Ο Λάβαν καλεί τον Ιακώβ αδελφό του αν και ήταν ανεψιός του. (Γεν. 28.1 και Γεν. 29,15) ο συγχωριανός (Γεν. 19,7) ο ομοεθνής (Εξοδ. 2,11) ο ομόθρησκος (Δευτ. 17,15) ο συγγενής (Λευιτ. 25,25) κάθε άνθρωπος (Γεν. 9.5).

Αυτοί, που ονομάζονται αδελφοί του κυρίου, θα ήταν ή ξαδέλφια του Ιησού ή παιδιά του Ιωσήφ από προηγούμενο γάμο. Άν η Παναγία είχε κι άλλα παιδιά, γιατί ο Ιησούς πάνω στο Σταυρό την παρέδωσε στον μαθητή του Ιωάννη κι όχι στα αδέλφια του; (Ιωαν. 19,26) Ακόμα, μετά από τα τόσα θαύματα που είδε ο Ιωσήφ στη Μαρία θα ήταν δυνατο να έχει συζυγικές σχέσεις μαζί της;

2. Την Παναγία ονομάζουμε και Θεοτόκο γιατί πιστεύουμε ότι γέννησε τον Θεό κατά σάρκα. Εδώ θα πρέπει να προσέξουμε ότι ποτέ δε λέμε ότι η Παναγία γέννησε τον αγέννητο κι άναρχο Θεό. Αυτό θα ήταν μεγάλη βλασφημία. Από την στιγμή όμως που πιστεύουμε ότι ο Χριστός δεν ήταν μόνο άνθρωπος αλλά και Θεός - έτσι μας διδάσκει η Α.Γ. κι ευχόμαστε να το εξετάσουμε μία άλλη φορά - τότε μπορούμε να την ονομάσουμε Θεοτόκο. Με την ονομασία αυτή δείχνουμε την εξαιρετική τιμή που έκανε ο Θεός στους ανθρώπους γενικά και στην Μαρία ξεχωριστά.

3. Η τιμή που δίνουμε στην Παναγία Θεοτόκο είναι συνέπεια αυτής της ξεχωριστής της θέσης μέσα στον κόσμο. Ο Άγγελος στον Ευαγγελισμό την ονομάζει "κεχαριτωμένη" (Λουκ. 1,28) Η Ελισάβετ "Ευλογημένη" (Λουκ. 1,42) και η ίδια δέχεται την τιμή σαν κάτι φυσικό, και με ταπείνωση προφητεύει για τον εαυτό της και λέγει ότι θα την μακαρίζουν όλες οι γενεές. (Λουκ. 1,47) Αν, σύμφωνα με το Απ. Παύλο, θα πρέπει να αποδίνουμε τιμή και δόξα σε κάθε έναν που εργάζεται το καλό (Ρωμ. 2,10) πολύ περισσότερο τιμή και δόξα ανήκει στην κατά σάρκα Μητέρα του Κυρίου μας. Κι αυτό, χωρίς να ξεχνάμε, πως πάντοτε η τιμή που δίνουμε στην Παναγία ανήκει στον Κύριο, γιατί την τιμούμε σαν δική Του μητέρα. (Λουκ. 1,43).

4. Στην Α.Γ. βλέπουμε την αξία που έχουν οι πρεσβείες - μεσιτείες - των δικαίων. Ο Ιώβ πρεσβεύει για τις αμαρτίες των Ελιφάζ, Βαλδάχ και Σωφάρ (Ιώβ 42 8,10). Ο Απόστολος Παύλος μας λέγει ότι ο ίδιος πρεσβεύει για τους Χριστιανούς της Εφέσου (Εφεσ. 6,20 Β. Κορινθ. 5,2). Και ο Απόστολος Ιάκωβος τονίζει την παρρησία που έχουν οι προσευχές των δικαίων (Ιακώβου 5,16). Έτσι, χωρίς να αρνούμεθα ότι μόνο ο Χριστός είναι ο "Μεσίτης" ανάμεσα στον Θεό και τους ανθρώπους (Α. Τιμ. 2,5), δεχόμεθα με την σχετική έννοια την μεσιτεία, πρεσβεία, της Παναγίας Θεοτόκου και των Αγίων που μας οδηγούν στον μοναδικό Σωτήρα Ιησού (Ζαχ. 1,12 Α. Κορινθ. 9,22 Β. Κορινθ, 5,18).

Εμείς κλείνουμε τ'αυτιά μας σ' όλες αυτές τις κακοδοξίες. Για μας η Παναγία είναι "η Μητέρα μας που στέκεται ανάμεσα στο Θεό (που έχει φυσικό παιδί της μετά από τη γέννηση) και τους Χριστιανούς που έχει το ίδιο παιδιά της μετά από την υιοθεσία. Όταν μεσιτεύει προς το Θεό για τους Χριστιανούς, μεσιτεύει προς το Παιδί της για τα παιδιά της. Παρακαλεί το Θεό με τόση παρρησία, όση πρέπει να έχει η Μητέρα προς το Παιδί της. Παρακαλεί για τους Χριστιανούς με τόση αγάπη, όση πρέπει να έχουν τα παιδιά από τη Μητέρα" (Ηλία Μηνιάτη, Λόγος στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου).

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Μετά πολλῆς θλίψεως ἐπληροφορήθη ἡ Ὁμογένεια τοῦ Λονδίνου τόν θάνατον τοῦ ἐπιλέκτου μέλους τοῦ Trust τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀειμνήστου

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΤΙΑΔΗ

Τό Trust συνελθόν εἰς ἔκτακτον Συνεδρίασιν ἐξέδωσε τό ἀκόλουθον Ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τό Trust τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας συνελθόν ἐκτάκτως ἐπί τῷ θανάτῳ τοῦ Γεώργιου Ζωτιάδη ἐπιλέκτου μέλους τοῦ Trust, τήν Πέμπτην, 6ην Φεβρουαρίου 1992, ἀπεφάσισεν ὅπως:

1. Διαβιβασθοῦν τά συλλυπητήρια τοῦ Trust εἰς τούς οἰκείους τοῦ ἐκλιπόντος δι'ἐπιδόσεως τοῦ παρόντος Ψηφίσματος.

2. Δημοσιευθῇ τό παρόν Ψήφισμα εἰς τόν Ὀρθόδοξον Κήρυκα.

Λονδῖνον, 7ῃ Φεβρουαρίου 1992

†††††††

Μετά πολλῆς θλίψεως ἐπληροφορήθη ἡ Ὁμογένεια τοῦ Λονδίνου τόν θάνατον τοῦ ἐπιλέκτου μέλους τοῦ Trust τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀειμνήστου

ΙΣΙΔΩΡΟΥ Κ. ΚΑΡΟΥΣΗ

Τό Trust συνελθόν εἰς ἔκτακτον Συνεδρίασιν ἐξέδωσε τό ἀκόλουθον Ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τό Trust τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας συνελθόν ἐκτάκτως ἐπί τῷ θανάτῳ τοῦ Ισιδώρου Κ. Καρούση ἐπιλέκτου μέλους τοῦ Trust, τήν Τρίτην, 21ην Ἰανουαρίου 1992, ἀπεφάσισεν ὅπως:

1. Διαβιβασθοῦν τά συλλυπητήρια τοῦ Trust εἰς τούς οἰκείους τοῦ ἐκλιπόντος δι'ἐπιδόσεως τοῦ παρόντος Ψηφίσματος.

2. Παρακολουθήσουν ἅπαντες οἱ ἐν Λονδίνῳ εὑρισκόμενοι κηδεμόνες τοῦ Trust τήν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν καί ἀποχαιρετίσουν τόν νεκρόν.

3. Δημοσιευθῇ τό παρόν Ψήφισμα εἰς τόν Ὀρθόδοξον Κήρυκα.

Λονδῖνον, 22ᾳ Ἰανουαρίου 1992

Ὁ Πρόεδρος
Ὁ Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας
Γρηγόριος

Ὁ Ἀντιπρόεδρος
Α.Ν. Κομνηνός

Ὁ Ταμίας
Δ. Ἰγγλέσης

Ὁ Γραμματέας
Κ.Σ. Καββάδας

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕ Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΟΥ.

Ἐξοχώτατε κ. Ὕπατε Ἁρμοστά, Ἐξοχώτατε κ. Ἐπιτετραμένε καί κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος, Ἐξοχώτατε καί ἀγαπητέ κ. Στάκη, Θεοφιλέστατοι, Ἅγιοι Ἀδελφοί, Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καί Διάκονοι, Ἀξιότιμοι Κύριοι Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιῶν καί Μέλη τῶν Ἐπιτροπειῶν, τῶν Β. Ἀδελφοτήτων καί Σχολικῶν Ἐφορειῶν τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας, Ἐντιμότατε κ. Πρόεδρε τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνοθροδόξων Κοινοτήτων, Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε τῆς Παγκόσμιας Ὁμοσπονδίας Κυπρίων Ἀποδήμων.

"Καί ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με· πρό τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καί πρό τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγιακά σε, προφήτην εἰς Ἔθνη τέθεικά σε" (Ἱερεμ. Κεφ. Α, 4-5).

""Ἔχομεν δέ τόν θησαυρόν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολή τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ καί μή ἐξ ἡμῶν" (Β. Κορ. Κεφ. Δ.7).

Ἀγαπητοί Ὁμογενεῖς καί Φίλοι,

Ἐν πρώτοις θά ἤθελα νά εὐχαριστήσω θερμά τόν Πρόεδρο καί τά Μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τήν ἔμπνευση καί τήν καλωσύνη νά διοργανώσουν τήν ἀποψινή Ἐκδήλωση πρός τιμή μου.

Εὐχαριστῶ ἰδιαίτερα καί σᾶς ὅλους τούς φίλους, τούς ἰδιῶτες ἀλλά καί τούς ἐκπροσώπους Σωματείων, Συλλόγων καί Ὀργανώσεων τῆς Ὁμογενείας πού μπήκατε στόν κόπο νά ἔλθετε ἀπόψε σε τούτη τήν τιμητική ἐκδήλωση, γιά τήν ὁποία εἶμαι εὐγνώμων καί συγκινημένος βαθύτατα.

Δέν θά ἦτανε, ἴσως, παράλογο, ἐάν ἔλεγα ὅτι τούτη ἡ Ἐκδήλωση εἶναι καί δική σας. Ἀνήκει σέ σᾶς πού τήν ἐστολίσατε μέ τήν παρουσία καί τή συμμετοχή σας. Συστήνει καί τιμᾶ σᾶς πού ἀποτελεῖτε τό Ποίμνιο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας, τῆς ὁποίας ἔχω τήν τιμή καί τό προνόμιο νά προΐσταμαι σύμφωνα μέ τήν ἐντολή καί τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Μεγάλης καί Μητρός Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Ἐκδήλωση τούτη ἀνήκει καί σέ σᾶς τούς πιστούς καί ἀφοσιωμένους Χριστιανούς πού συνοδοιπορεῖτε μαζί μας γιά τριάντα καί πέρα χρόνια στή μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν προστασία καί διαφύλαξη τῶν ἱερῶν Παραδόσεων τοῦ Γένους μας καί τῆς ἀμώμητης μας Πίστεως. Γιά τούτη τήν πίστη καί παράδοση, μέ μιά σκέψη καί μιά καρδιά, προσπαθοῦμε κατά δύναμη νά ὑπηρετήσουμε ὁ καθένας ἀπό τή σκοπιά του.

Μᾶς ἑνώνει ὅλους ἡ Ἁγία καί ἀμώμητη Πίστη μας. Ὑπό τήν ἱερή σημαία καί τή σκέπη τῆς Ἁγίας μας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐργαζόμαστε γιά νά τήν δοξάσουμε, νά τήν τιμήσουμε. Νά τήν βάλουμε "ἐπί τῆς λυχνίας" γιά νά λάμπει "πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ". Νά φωτίζει τούς ἀνθρώπους. Ὑπ' αὐτή τήν αἵρεση ἀποδέχτηκα νά γίνει τούτη ἡ ἐκδήλωση ὅταν ἐρωτήθηκα νά ἐκφράσω τή γνώμη μου γιά τή σκέψη τούτη τοῦ Προεδρείου τοῦ Συνδέσμου. Γιαυτό νά θεωρήσετε τούτη τήν Ἐκδήλωση σάν δική σας ὑπόθεση καί δική σας ἐκδήλωση καί τιμή. Ὁ τιμώμενος δέν μπορεῖ νά εἶναι τίποτε χωρίς τή δική σας συμπαράσταση, χωρίς τή δική σας συγκατάθεση καί τή δική σας ἀγάπη καί ὁμόθυμη συμμετοχή στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ὁποίου τήν πνευματική εὐθύνη ἔχει ὁ Ποιμενάρχης καί πνευματικός Πατέρας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ὅπως τόν ἐννοεῖ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἔτσι ἑρμηνεύεται ὁ λόγος τοῦ Θείου Παύλου πρός τούς Χριστιανούς τῆς Κορίνθου. Γράφει: ""Ὁ Θεός συνεκέρασε τό σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δούς τιμήν, ἵνα μή ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλά τό αὐτό ὑπέρ ἀλλήλων μεριμνῶσι, τά μέλη· καί εἴτε πάσχει ἕν μέλος, συμπάσχει πάντα τά μέλη, εἴτε δοξάζεται ἕν μέλος, συγχαίρει πάντα τά μέλη. Ὑμεῖς δέ ἐστέ σῶμα Χριστοῦ καί μέλη ἐκ μέρους". (Α. Κορ. ΙΒ' 24-27).

Εἶστε καί σεῖς συμμέτοχοι καί συγκοινωνοί τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καί εὐχαριστίας πού προσφέρει σέ ὅλους μας τούτη ἡ συνεστίαση καί συγκέντρωση μέ τή φυσική παρουσία σας. Γιαυτό θέλω καί πάλι νά σᾶς ὑπενθυμίσω τόν ἀποστολικό λόγο πού μᾶς βαραίνει ἐμᾶς τούς Κληρικούς, προκειμένου νά καταξιώσουμε τήν πνευματική μας πατρότητα πού μᾶς ἔδωσαν ὁ Κύριος διά τῆς Ἐκκλησίας του. Γράφει: "ἐάν γάρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλούς πατέρας· ἐάν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ διά τοῦ Εὐαγγελίου ἐγώ ὑμᾶς ἐγέννησα". (Α' Κορινθίους. Κεφ. Δ' 15).

Αὐτήν τήν ἀγωνία τήν ἀποστολική, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, προσπάθησα στή μακρά διακονία μου ἀνάμεσά σας νά ζήσω, νά πραγματοποιήσω καί νά κάμω κοινωνούς καί σέ σᾶς τούς συνεργάτες καί φίλους στό ἔργο μου. Γιατί σήμερα ἡ Ἐκκλησία, οἱ Κληρικοί πού εἶναι οἱ ἐντολοδόχοι καί ἐμπεπιστευμένοι τοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας, πρέπει νά κάμουμε εὔηχη στήν ψυχή τοῦ Λαοῦ μας τήν Πίστη καί τό Εὐαγγέλιο τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος καί τῆς ἀνανεώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅλου τοῦ ἀνθρώπου καί κάθε ἀνθρώπου, πού ἔχει κάμει τόν Χριστό Κύριο καί Ἀρχηγό τῆς ζωῆς καί τοῦ μέλλοντός του.

Κατευθυνόμαστε μέ βῆμα γοργό στό κατώφλι τῆς δεύτερης χιλιετηρίδος τῆς Χριστιανωσύνης. Οἱ Ρῶσσοι μόλις πρό διετίας συμπλήρωσαν μιά χιλιετηρίδα χριστιανικῆς ζωῆς καί ἐμπειρίας. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά πολλούς ἄλλους λαούς τῆς Γῆς. Βρίσκονται ἀκόμα στή νεανική περίοδο τῆς ἐμπειρίας τους μέ τόν Χριστό. Ἀντίθετα ἐμεῖς οἱ Ἑλληνορθόδοξοι μεταφέρουμε μέσα μας καί γύρω μας τήν Παράδοση τῆς Ἀναστάσεως γιά δύο χιλιάδες σχεδόν χρόνια. Οἱ Πατέρες τῆς Πίστεως - ἀπό τήν ἀποστολικήν ἐποχή μέχρι καί τούτη τήν ὥρα, μέ τήν ἀφοσίωση καί τήν εὐλάβειά τους μᾶς ἔδωσαν ὅ,τι ἔχουμε. Τά πάντα τά χρωστοῦμε σ'αὐτούς. Γιαυτό εἶναι οἱ ὁδηγοί καί Δάσκαλοι ἀλλά καί συνοδοιπόροι μας στήν Ὀρθοδοξία. Ἡ ἱστορία καί τό παρελθόν, τό πρόσφατο καί τό παλαιό, εἶναι γιά μᾶς ἡ Βάση τῆς Πίστεως γιατί στηρίζεται στούς Πατέρες καί Δασκάλους. Στηρίζεται στή συνείδηση καί τήν κρίση τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία εἶναι ἀλάνθαστη καί ἀδέκαστη καί κρίνει σωστά τήν πορεία καί τή ζωή μας. Ἐμεῖς οἱ Κληρικοί, καί ἐγώ ὁ ἴδιος ἰδιαίτερα, πολλές φορές ἐδιδάχτηκα ἀπό τήν ἀφοσιωμένη ἀγάπη, τήν εὐλάβεια καί τή βαθειά πίστη σας.

Εἶμαι δέ πάντοτε εὐγνώμων καί δοξάζω τόν Ἅγιο Θεό πού μέ ὁδήγηση ἀπό τά πρῶτα βήματα τῆς ἱερατικῆς μου σταδιοδρομίας κοντά σας νά σᾶς ὑπηρετήσω καί συμπορευθῶ μαζί σας γιά τόσα χρόνια. Συμπληρώνω σέ λίγους μῆνες 32 χρόνια ἱερατικῆς διακονίας στή Μεγάλη Βρετανία. Ὑπηρέτησα σάν Διάκονος, Ἱερεύς, Ἐπίσκοπος γιά 20 χρόνια. Τούς τελευταίους 30 μῆνες διακονῶ σάν ὑπεύθυνος Ποιμενάρχης τῆς Βιβλικῆς Ἐπαρχίας τῶν Θυατείρων τήν ὁποία ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης καί ἡ περί Αὐτόν Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος μοῦ ἐνεπιστεύθη μέ ἀγάπη πολλή καί ἐμπιστοσύνη.

Εὑρισκόμενος ἀπόψε μπροστά σέ σᾶς τούς ἀδελφούς Ἐπισκόπους, Ἱερεῖς καί Διακόνους, τούς Ἐργάτες καί συνάμα τό Ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας μας στή Μ. Βρετανία, ἀναπολῶ μετά συγκινήσεως τίς πρῶτες μέρες τῆς Διακονίας μου στή χώρα τῆς Παροικίας μας. Θυμοῦμαι ζωηρά τίς δύσκολες μέρες τοῦ Λαοῦ μας, ἐκείνου ἰδιαίτερα ἀπό τή Μεγαλόνησο πού κατά χιλιάδες κατέφθαναν κατά τήν περίοδο τοῦ 1960 στή Μεγαλούπολη τοῦ Λονδίνου καί ἐπιζητοῦσε νά δημιουργήσει τή ζωή καί τό μέλλον του. Ἀναπολῶ στή μνήμη τίς Ἅγιες μέρες τῆς Ἁγίας Ἑβδομάδος καί τοῦ Πάσχα ὅπου κατά χιλιάδες ὁ Λαός μας κατέκλυζε τόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Πάντων - ὅπου πρωτοϋπηρέτησα σάν Ἱερέας τήν δεκαετία 1959-1969 -, γιά νά μυσταγωγηθεῖ καί νά ἀνανεώσει τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως πού ἔφερε ἀπό τήν Πατρίδα του, μέ τήν Ἀνάσταση πού γιόρταζε στήν καινούργια του Πατρίδα.

Δέν θά ξεχάσω τό ἐνδιαφέρον καί τή μέριμνα τῶν Γονέων γιά νά διδαχθοῦν τά παιδιά τους τή γλῶσσα καί τήν ἱστορία μας καί πού μέ πολλήν ἀγάπη περιέβαλλαν πάντοτε, παρά τίς ἀντίξοες καί δύσκολες τότε συνθῆκες διαβιώσεώς τους, οἱ Ὁμογενεῖς τό Ἑλληνικό Σχολεῖο τῆς ξενιτειᾶς πού ἱδρύθηκε γιά νά θεραπεύσει τίς ἀνάγκες αὐτές καί νά δώσει στά παιδιά τῶν Νεομεταναστῶν στοιχεῖα ἑλληνικῆς γλώσσας, ἱστορίας καί θρησκείας. Ἡ Ἐκκλησία καί σέ τοῦτο τό κεφάλαιο πρωτοστάτησε μέ ἐπικεφαλῆς τούς τρεῖς Ναούς πού ὑπῆρχαν τό 1960 στήν περιοχή τοῦ Μείζονος Λονδίνου. Μέ τούς λίγους Κληρικούς μετρημένους στά δάχτυλα τῆς μιᾶς χειρός ἐδιακονοῦσαν τό πολυπληθές Ποίμνιο πού ἦτανε διασκορπισμένο στή Μεγαλούπολη τοῦ Λονδίνου, ἀλλά ἀσφυκτικά συγκεντρωμένο στήν περιοχή Camden καί Kentish Town καί Archway, Bayswater καί West-End.

Ἡ Δεκαετία ἀπό τοῦ 1960 μέχρι τοῦ 1970 ἐσημείωσε ἁλματώδη πρόοδον καί ἐξέλιξη στή ζωή καί τό μέλλον τοῦ Ἀποδήμου

Ἑλληνισμοῦ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Τά ὑποτυπώδη Ἑλληνικά Σχολεῖα πού ἦτανε διασκορπισμένα στήν περιοχή τοῦ Μείζονος Λονδίνου ἀντικατέστησαν δειλά - δειλά καί ἀπαρατήρητα οἱ Ἐκκλησίες - Κοινότητες πού σήμερα καί ὑπάρχουν καί λειτουργοῦν ἐξυπηρετῶντας τούς Χριστιανούς πού εἶναι σ' ὅλες τίς γωνιές καί τίς ἄκρες τῆς κοσμοπολίτικης, ἀλλά ἔντονα καί παράξενα θρησκευτικῆς καί ἐνδιαφέρουσας πόλης τοῦ Λονδίνου. Ἔτσι σήμερα σέ διάστημα τριάντα χρόνων οἱ τρεῖς Ἐκκλησίες ἔφθασαν στίς 25, οἱ πιό πολλές τῶν ὁποίων εἶναι ἰδιόκτητες. Εἶναι ἄριστα ὀργανωμένες μέ Ἐπιτροπές καί γραφεῖα καί πρεσβυτερεῖα. Διαθέτουν κληρικούς καί λαϊκούς Ἐργάτες ἀφοσιωμένους. Ἵδρυσαν νυχτερινά καί σαββατιανά Σχολεῖα καί ἀποτελοῦν ἀληθινές Ἑστίες Θρησκευτικῆς, Ἐκπαιδευτικῆς, Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς ζωῆς καί προόδου πού τιμοῦν καί συστήνουν τήν Ὁμογένειά μας στή Μεγάλη Βρετανία.

ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΜΟΥ ΣΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:

Στήν τελευταία τριακονταετία ἀπό τό '60 μέχρι τό '90 παρατηρήθηκαν σέ γενικές γραμμές βαθύτατες ἀλλαγές στή ζωή τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Οἱ ἀλλαγές αὐτές δύνανται νά συνοψιστοῦν ὡς ἑξῆς:

1. Χαλάρωση τῶν ἠθῶν κι ἄκρατος ἐν πολλοῖς φιλελευθερισμός στίς χῶρες ἰδιαίτερα τῆς Εὐρώπης καί Ἀμερικῆς, πρᾶγμα πού ὑποχρέωσε τίς εὔνομες πολιτεῖες νά ἀπλοποιήσουν τήν ὑπάρχουσα νομοθεσία γιά τό θεσμό τοῦ Γάμου καί τά διαζύγια.

2. Ἀλματώδης ἀλλαγή σ'ὅλες τίς μορφές τοῦ Βίου στήν κοινωνία σέ παγκόσμια βάση.

3. Ἑνοποίηση τῆς Εὐρώπης καί γκρέμισμα τῶν ἰδεολογικῶν τειχῶν πού χώριζαν τή Γηραιά Ἤπειρο.

4. Πρωτοφανής πρόοδος καί ἐξέλιξη στίς ἐπιστῆμες καί τήν τεχνοκρατία. Ὁ ἄνθρωπος ἀνέβηκε στό φεγγάρι.

5. Θρησκευτική ἀδιαφορία καί ἀποξένωση μεγάλης μάζας ἀπό τήν Ἐκκλησία καί τίς ἀρχές τοῦ Εὐαγγελίου. Συγχρόνως σημειώνεται τάση γιά ἐπιστροφή τῆς κοινωνίας στίς παραδοσιακές της ρίζες κι ἀρχές. Παρά τή θρησκευτική ἀδιαφορία πρός τήν ὀργανωμένη Ἐκκλησία, σημειώθηκαν ραγδαῖες ἐξελίξεις στήν ἑνοποίηση καί τή συμφιλίωση τῆς διηρημένης Χριστιανωσύνης. Γιαυτό παρατηρεῖται πνεῦμα ἑνότητος καί ἐπαναπλησιασμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν σέ παγκόσμια καί τοπική κλίμακα.

6. Ὅσον ἀφορᾶ τήν Ὁμογένεια καί τήν Ἐκκλησία μας στή Μ. Βρετανία, σημειώθηκαν παρόμοια ἁλματώδη βήματα προόδου κι ἀλλαγῆς σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς μας.

Ἐν πρώτοις θά πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι αὐξήθηκε ἀριθμητικά ἡ Ὁμογένεια καί ἐγκαταστάθηκε σέ ὅλα τά μεγάλα κέντρα καί τουριστικά μέρη τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.

Παρ' ὅλο πού ἡ μεγίστη πλειονότητα τοῦ Λαοῦ μας διαμένει στό λεκανοπέδιο τοῦ Λονδίνου, ἐν τούτοις ἕνας σημαντικός ἀριθμός 50-60 χιλιάδων λαοῦ ἔχει βρεῖ καταφύγιο καί προοδεύει σέ διάφορες περιοχές (πάνω ἀπό 60 πόλεις καί ἀστικά κέντρα τῆς χώρας.) Γιά νά ἐξυπηρετηθεῖ τό Ποίμνιον, αὐξήθηκε ὁ ἀριθμός τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί Κοινοτήτων. Ἔγινε στελέχωση ἀνάλογη τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπό νέους Κληρικούς. Χειροτονήθηκαν νέοι Βοηθοί Ἐπίσκοποι γιά τή διαποίμανση τοῦ πολυπηθοῦς Πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Παράλληλα πρός αὐτά, πολλαπλασιάστηκε τό ἐνδιαφέρον τῆς Ὁμογένειας γιά τήν Ἐκκλησία καί τό Ἑλληνικό Κοινοτικό Σχολεῖο. Ἐδημιουργήθηκαν ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, κι ἄλλοι φορεῖς γιά τή μετάδοση τῆς γλώσσας καί τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομίας. Παρατηρήθηκε ἕνας ὀργασμός ἀγάπης καί ἐνδιαφέροντος γιά τήν προστασία καί διαφύλαξη τῶν χαρακτηριστικῶν μας. Κατά περίεργον τρόπο ἡ τραγωδία τῆς Κύπρου συνειδητοποίησε τήν ταυτότητα τοῦ Λαοῦ μας, γιαυτό καί μέ ποικίλους τρόπους θέλησε νά συνταυτίσει τόν ἑαυτό τους καί τό μέλλον του μέ τίς ρίζες του. Ἔτσι εἶδαν τό φῶς τῆς ζωῆς τόσοι Σύλλογοι, Σωματεῖα καί Ὀργανώσεις. Ἡ Ὁμογένεια στό σύνολό της ἄρχισε νά ἐμβαθύνει μέ περισσότερη εὐθύνη καί ζῆλο στό μέλλον της.

Ἕνα σημαντικό γεγονός, τό ὁποῖο μετέβαλε τήν εἰκόνα καί ἐπηρέασε σημαντικά τήν Ὁμογένεια τῆς Μ. Βρετανίας, ὑπῆρξε ἡ ἵδρυση τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου καί ἡ ἀνακήρυξη τῆς Ἑλλάδος ἀπό βασιλευόμενη σέ προεδρική Δημοκρατία. Παρεμφερές, ἀλλά καί σύμφυτο πρός τήν ἵδρυση τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου εἶναι καί τό τραγικό γεγονός πού διαδραματίστηκε στή Μεγαλόνησο - (ἀπό τήν ὁποία προέρχεται ἡ μέγιστη πλειονότητα τοῦ πληρώματος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας). Εἶναι δηλαδή ἡ τουρκική εἰσβολή, ἡ ὁποία τραυμάτισε βαρύτατα τή νεοσύστατη Δημοκρατία καί διαίρεσε τόν τόπο. Ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἦταν ἡ ἐκρίζωση 200.000 κατοίκων ἀπό τίς πανάρχαιες πατρογονικές τους ἑστίες.

Μέσα σ'αὐτά τά ἀλλεπάλληλα κτυπήματα καί τίς περιστάσεις ἡ Ὁμογένεια εὑρισκόμενη σείστηκε, κλονίστηκε. Ἡ δέ Ἐκκλησία ἔδρασε ἀγωνιζόμενη, προσευχόμενη γιά νά κρατήσει τήν ἰσορροπία καί ἑνότητα καί νά προστατεύσει τό φιλόθεο Λαό πού διαμένει στό Ἡνωμένο Βασίλειο.

Προσπάθησα σέ γενικές γραμμές νά κάνω μιά ἀδρομερή σκιαγράφηση τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας στό Ἡνωμένο Βασίλειο κατά τήν τελευταία 30ετία, σέ συνάρτηση μέ τά γεγονότα πού σημειώθηκαν στήν Ἑλλάδα καί Κύπρο, στή χώρα τῆς Παροικίας μας, ἀλλά καί σέ διεθνῆ καί παγκόσμια κλίμακα.

Βέβαια τήν τελευταία 30ετία, ἐκτός τῶν ἄλλων, παρατηρήθηκε μιά σημαντική, ραγδαία ἀνοδική ἀπό κάθε πλευρᾶς ἐξέλιξη καί πρόοδος στή ζωή τοῦ Ἀπόδημου Ἑλληνισμοῦ της χώρας τῆς Παροικίας μας, τῆς ὁποίας πολλοί ἀπό μᾶς ὑπήρξαμε μάρτυρες, θεατές ἀλλά καί πρωταγωνιστές καί δημιουργοί. Γιαυτό εἶναι δύσκολο νά διακρίνουμε τήν ἐξέλιξη αὐτή, νά τήν ἀξιολογήσουμε ἀντικειμενικά καί νά τήν κρίνουμε ἀνάλογα. Αὐτό μόνο λίγοι μποροῦν νά τό κάνουν. Ἐμεῖς ὅμως, μαζί μέ τήν ἀξιολόγηση, θά πρέπει νά διεισδύσουμε μέ ὑπευθυνότητα καί ἀφοσιωμένη ἀγάπη στό παρόν καί τό μέλλον, γιατί ἡ Ἐκκλησία εἶναι ζωντανός ὀργανισμός καί δυναμικός καί ἀποτελεῖται ἀπό μέλη ζωντανά. Συνεχῶς ἀνανεώνεται καί ἀνασυντάσσεται προσαρμοζόμενη μέ τίς περιστάσεις καί τά γεγονότα τοῦ Βίου. Ἔτσι μπορεῖ νά εἶναι σέ θέση νά βοηθήσει τό Ποίμνιό της. Νά μεταδώσει ἀνάλογα τό κήρυγμα τῆς σωτηρίας, τό ὁποῖο εἶναι καί τό κύριο ἔργο της. Νά ἁγιάζει τούς πιστούς καί νά τούς συνδέει μυστικά, πνευματικά καί λατρευτικά μέ τόν "ἀρχηγό τῆς πίστεως καί τελειωτή Ἰησοῦ Χριστόν", εἰς τό ὄνομα τοῦ ὁποίου καί ὁμιλεῖ ἀσκοῦσα τήν αὐθεντία της, ἡ ὁποία κι ἀπορρέει ἀπό Κεῖνον τόν ἱδρυτή της.

Ὅμως ἡ Ὀρθόδοξη Ἑλληνική Ἐκκλησία δέν περιορίζεται στό καθαρά ἁγιαστικό, πνευματικό καί διδακτικό της ἔργο καί καθῆκον. Εἶναι φορέας μιᾶς μεγάλης, αἰωνόβιας παράδοσης καί τρόπου ζωῆς. Γιαυτό καί ἀγωνίζεται καί γι'αὐτήν της τήν ὑποχρέωση νά δουλέψει σκληρά προκειμένου νά ἀποδείξει τόν ἑαυτό της ἄξιο συνεχιστή καί κληρονόμο τῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς Ἑλληνικῆς Πατερικῆς Ὀρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἔχει ἱστορική συνέχεια, ἀδιάκοπη, ζωντανή, μαρτυρημένη καί μαρτυροῦσα, τήν ἀλήθεια, τήν ἑνότητα, τήν ἁγιότητα καί τήν καθολικότητά της.

Θέλω νά πῶ ὅτι ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς εἶναι καί Ἐθναρχοῦσα. Ἔχει τήν πνευματική Ἐθναρχία τοῦ Λαοῦ ὁ ὁποῖος βρίσκεται κάτω ἀπό τήν πνευματική της κηδεμονία. Γιαυτό ἡ Ἐκκλησία μας, μ'ἐπικεφαλῆς τούς κληρικούς καί λαϊκούς της Ἄρχοντες καί μέ συνεπίκουρο τόν πιστό καί φιλόθεο Λαό της, ἀγωνίζεται νά διαφυλάξει μαζί μέ τήν θρησκευτική καί τήν πολιτιστική της ταυτότητα. Τοῦτο τό ἐγχείρημα, ὅπως καί τό πρῶτο, δέν εἶναι εὔκολα ἔργα, οὔτε θεραπεύονται μέ συνταγές, οὔτε διά μαγείας. Χρειάζεται πίστη, ζῆλος, μόρφωση, ἀφοσίωση, προγραμματισμένη διακονία καί προφητική ἐνόραση. Ἐκτός ἀπ' αὐτά, ἀπαραίτητα πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας τήν πολυεθνική καί ὁμολογιακή πανσπερμία καί διαφορότητα πού ὑπάρχει στό χῶρο πού δροῦμε καί ἐργαζόμαστε σάν Ὁμογένεια κι Ἐκκλησία. Ὅλα αὐτά, μαζί μέ τό γλωσσικό πρόβλημα καί τήν ψυχολογική ἀγωνία γιά ἐπιβίωση καί γιά πρόοδο, συντελοῦν ἀνασταλτικά γιά τήν πρόοδο καί τήν πορεία καί τό μέλλον τῆς Ἐκκλησία μας. Παρ' ὅλα αὐτά πρέπει νά εἴμαστε περήφανοι ἀλλά καί ἱκανοποιημένοι γιά ὅσα ἐπετεύχθησαν κατά τήν τελευταία περίοδο ἀπό τῆς λήξεως κυρίως τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι σήμερα στό χῶρο τῆς Παροικίας μας.

Γεννιέται τώρα ἀβίαστα τό ἐρώτημα καί ἡ ἀπορία: "τί πρέπει καί τί μπορεῖ νά γίνει στό μέλλον; "Ποιά θά εἶναι ἡ πορεία καί τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Ἀπόδημου Ἑλληνισμοῦ γενικότερα, σέ τούτη τή χώρα ειδικώτερα; Βέβαια τό ἴδιο ἐρώτημα γεννιέται γιά ὅλους τούς Ἀπόδημους, οἱ ὁποῖοι εἶναι διασκορπισμένοι ἀνά τά πέρατα τοῦ κόσμου στίς μεγάλες κοινοπολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς καί Αὐστραλίας. Ἐμᾶς, ὅπως εἶναι φυσικό, μᾶς ἐνδιαφέρει ἄμεσα καί μᾶς ἀπασχολεῖ ὁ Ἀπόδημος Ἑλληνισμός τούτης τῆς χώρας. Γιαυτό ἔχουμε ὑποχρέωση κι ἱερό καθῆκον συνεχῶς νά προβληματιζόμαστε καί νά μελετοῦμε τό μέλλον μας, τό μέλλον τό προσωπικό, τό ὁποῖο εἶναι κι ἀπόλυτα συνδεδεμένο μέ τό ὁμογενειακό μέλλον. Γιαυτό χρειαζόμαστε τό πνεῦμα τῆς ὑψηλόφρονης εὐθύνης καί τῆς ἑνότητας, τῆς ἀγάπης, τῆς συνεργασίας κι ὁμόνοιας. Πρέπει νά ὁπλιστοῦμε μέ τά ὅπλα τῆς ταπεινοφροσύνης κι αὐταπάρνησης καί τῆς ὑψηλόφρονης ἀρετῆς, ἡ ὁποία δέ ζητεῖ τά "ἴδια". Ζητεῖ τήν πρόοδο καί τό κοινό καλό τό γενικώτερο ἐμποτισμένη ἀπό τή χριστιανική ἰδεολογία καί ἀνανεωμένη ἀπό τήν Παράδοση τοῦ Γένους.

συνέχεια στο επόμενο τεύχος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ Ε.Φ.Ε.Π.Ε.

Αναφορικά με την ανακοίνωση των Ανεξαρτήτων Σχολείων Αγγλίας (ΑΕΣΑ) ημερομηνίας 18/12/91, ο Ενιαίος Φορέας Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.) επιθυμεί να δηλώσει τα ακόλουθα:

Βασικός σκοπός του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. είναι η ενιαιοποίηση της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης και κατ' επέκταση η ενότητα της Παροικίας μας. Με την ενιαιοποίηση αφ' ενός επιδιώκεται η καλύτερη οργάνωση και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης προς μεγαλύτερο όφελος των παιδιών μας. Ταυτόχρονα όμως παραδειγματίζεται και η Παροικία στην ολότητά της από το πνεύμα ενότητας και συνεργασίας όλων όσοι μετέχουν σ'αυτό το τόσο σημαντικό έργο.

Οι δυσκολίες εγκαθίδρυσης και λειτουργίας του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. είναι βέβαια ανάλογες με το μέγεθος και τις δυσκολίες του έργου που θέλει να καλύψει. Ένας δέ τέτοιος οργανισμός είναι φυσικό να έχει δυσκολίες στο στάδιο της οργανωτικής του θεμελίωσης. Οι δυσκολίες όμως αυτές, όταν αντικρίζονται με πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας, μπορούν, αλλά και επιβάλλεται να ξεπερνιούνται όταν μάλιστα τα προβλήματα της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης είναι τόσα πολλά καί δύσκολα που μόνο με ενιαία αντιμετώπιση μπορούν να επιλυθούν.

Μέσα σ'αυτό το πνεύμα έγιναν πολλές και αξιόλογες κοινές προσπάθειες και από τους τρεις εκπαιδευτικούς φορείς κατά το παρελθόν, και μέχρις ενός σημείου έφεραν τους καρπούς τους. Τα Υπουργεία Παιδείας Ελλάδος και Κύπρου, εκτιμώντας τις κοινές αυτές προσπάθειες, μάλιστα δε ύστερα από την ομόφωνη παραπομπή σ'αυτά από τους τρείς φορείς του θέματος για την Προεδρία του Ενιαίου Φορέα και της εκπροσώπησης σ'αυτόν, εξήγγειλαν την ίδρυσή του με τη συναίσθηση ότι δεν πρέπει να χάνεται πολύτιμος χρόνος στο καυτό θέμα της Παροικιακής Εκπαίδευσης και με την προϋπόθεση ότι θα ακολουθούσαν οι σχετικές διαβουλεύσεις για τη βελτίωση των κανονισμών λειτουργίας του. Κρίθηκε επίσης σκόπιμο από τα δύο Υπουργεία, με βάση τα περισσότερα κοινά σημεία των θέσεων των τριών φορέων, να ετοιμάσουν και να στείλουν τους κανονισμούς λειτουργίας του Ε.Φ.Ε.Π.Ε.

Φυσικό ήταν βέβαια να εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές σε ορισμένα σημεία των θέσεων των τριών φορέων, δηλαδή του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, της Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών Συλλόγων Ελλήνων Κυπρίων Αγγλίας και των Ανεξαρτήτων Ελληνικών Σχολείων Αγγλίας. Μια από τις διαφορές, που προβαλλόταν έντονα από τα ΑΕΣΑ, ήταν η αποψή τους για ενσωμάτωση στους Κανονισμούς της θέσεως ότι ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. θα περνούσε από μεταβατική περίοδο δύο χρόνων. Δέχτηκαν κι οι άλλοι φορές αυτή την προσθήκη, όμως στην συνέχεια προβλήθηκε έντονα και άλλη προϋπόθεση των Ανεξαρτήτων Ελληνικών Σχολείων Αγγλίας για τη συμμετοχή στον Ε.Φ.Ε.Π.Ε. που αφορούσε την ίση εκπροσώπηση των τριών φορέων σ'αυτόν.

Ο Υπουργός Παιδείας της Κύπρου, με το μεγάλο ενδιαφέρον που τον χαρακτηρίζει για την Ελληνική Παροικιακή Εκπαίδευση και την καλή του θέληση, στην τελευταία του επίσκεψη πρότεινε στους άλλους φορείς, αν ήταν δυνατό, να δεχτούν κι αυτή τη θέση για να εξασφαλιστεί η συνεργασία και των τριών Εκπαιδευτικών Φορέων στη λειτουργία του Ε.Φ.Ε.Π.Ε.. Σ'αυτό το δεύτερο αίτημα η Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. απάντησε ότι το τότε Συμβούλιό της κατ'αρχήν δε συμφωνούσε, αλλά εξουσιοδοτούσε το νέο Συμβούλιο που θα σχηματιζόταν προσεχώς να επανεξετάσει το θέμα. Όμως πριν το νέο συμβούλιο της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. συνέλθει για να επιληφθεί του θέματος (20/1/92) τα Α.Ε.Σ.Α εκοινοποίησαν την ανακοίνωσή τους (18/12/91).

Τονίζουμε ιδιαίτερα ότι για το καλό της Παροικιακής Εκπαίδευσης, πρέπει όλοι να συνεργαστούμε στον Ε.Φ.Ε.Π.Ε. και μέσα από τη συνεργασία αυτή να επιλυθούν οι οποιεσδήποτε λειτουργικές δυσκολίες που θα παρουσιάζονται. Άλλωστε τα προβλήματα της Παροικιακής Εκπαίδευσης είναι τόσο σημαντικά και επείγοντα, ώστε μόνο με τη συναίνεση και την ομόνοια μπορούν να επιλυθούν. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. πάντως θα συνεχίσει τη λειτουργία του με τους συνεργαζόμενους εκπαιδευτικούς φορείς Κ.Ε.Σ. και Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. και τις Εκπαιδευτικές Αποστολές Ελλάδος και Κύπρου. Καλεί δε τα Ανεξάρτητα Ελληνικά Σχολεία Αγγλίας να επανεξετάσουν τη θέση τους και, μέ γνώμονα το πραγματικό συμφέρον της Ομογενειακής Εκπαίδευσης και της ενότητας της Παροικίας μας, να ενώσουν μαζί με όλους τους άλλους φορείς και τις δικές τους δυνάμεις υπέρ του ιερού σκοπού, για τον οποίο δημιουργήθηκε και λειτουργεί ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε.

Λονδίνο, 5 Φεβρουαρίου 1992

ΑΠΟ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΦΕΠΕ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΘΕΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ.κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 1992

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1. Τετάρτη: Θεία Λειτουργία. Καθεδρικός Ναός Ἁγίας Σοφίας.

4. Σάββατο: Ἱερή Ἀκολουθία καί Ἁγιασμός στό Παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

5. Κυριαχή: † Πρό τῶν Φώτων. Ἱερός Ναός Ἁγίου Γεωργίου Kingston.

6. Δευτέρα: † Ἅγια Θεοφάνεια. Ἱερός Ναός Ἁγ. Ἰωάννου Βαπτιστῆ, Wightman Road.

12. Κυριαχή: † Μετά τά Φῶτα. Ἱερός Ναός Ἁγ. Νικολάου Cardiff (Τέλεση Ἁγιασμοῦ τῶν Φώτων).

17. Παρασχευή: † Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου. Ἱερός Ναός Ἁγ. Ἀντωνίου καί Ἰωάννου Caledonian.

18. Σάββατο: † Μεγάλου Ἀθανασίου. Ἱερός Ναός Ἁγ. Ἀθανασίου Cambridge.

19. Κυριαχή: † ΙΒ! Λουκᾶ. Ἱερός Ναός Ἁγ. Ἀντωνίου Newcastle.

25. Σάββατο: † Γρηγορίου Θεολόγου. Παρεκκλήσιο Ἀρχιεπισκοπῆς.

26. Κυριαχή: † ΙΒ! Λουκᾶ. Καθεδρικός Ναός Ἁγίας Σοφίας.

29. Τετάρτη: † Μέγας Ἑσπερινός. Καθεδρικός Ναός Κοίμησης Παναγίας Wood Green.

30. Πέμπτη: † Τριῶν Ἱεραρχῶν. Καθεδρικός Ναός Ἁγ. Πάντων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1. Σάββατο: Θεία Λειτουργία παιδιῶν. Ἱερός Ναός Ἁγ. Ἰωάννου Βαπτιστῆ Haringey.

1. Σάββατο: Μέγας Ἑσπερινός. Καθεδρικός Ναός Γενεσίου Θεοτόκου Ν. Λονδίνου.

2. Κυριαχή: † Ὑπαπαντή τοῦ Κυρίου. Καθεδρικός Ναός Κοίμησης τῆς Παναγίας.

8. Σάββατο: Ἱερός Ναός Ἁγίου Δημητρίου Edmonton.

9. Κυριαχή: † ΙΕ! Λουκᾶ. Ἱερός Ναός Ἁγ. Χαραλάμπους Luton.

15. Σάββατο: Ἱερός Ναός Ἁγίου Ἀντωνίνου Caledonian.

16. Κυριαχή: † Τελώνου καί Φαρισαίου. Ἱερός Ναός Ἁγ. Κυρίλλου καί Μεθοδίου Mansfield.

23. Κυριαχή: † Τοῦ Ἀσώτου. Ἱερός Ναός Ἁγ. Κωνσταντίνου κι Ἑλένης Croydon.

29. Ψυχοσάββατο: Παρεκκλήσιο Ἀρχιεπισκοπῆς.

29. Ἀπόγευμα: Σχολεῖον Ἀποστόλου Βαρνάβα. Θεία Λειτουργία.

ENCYCLICAL FOR THE GREAT LENT.

The Revered Priests and Deacons
and the President and Members of
the Church Committees of the Communities
of our Archdiocese of Thyateira and Great Britain.

Dear Brethren in Christ,

On the occasion of our entry into the period of the Triodion and Great Lent, I address this letter to you first of all to wish you a good Lent that you may cover the period of fasting with spiritual and bodily health and happily arrive at the Resurrection. I would also like to inform you of the following:

a) To hold a special church collection for the Orthodox Church of Russia. This collection is to be held on Sunday, 16th , or Sunday 23rd February 1992 after the reading of the enclosed Encyclical.

b) A Te Deum to be held in honour of Her Majesty Queen Elizabeth II on the occasion of her forty years on the esteemed Throne of this Country.

The Te Deum to be held on Sunday, 1st March 1992, immediately after the Holy Service. The priest-in-charge must call upon the faithful to pray for Queen Elizabeth II, under whose powerful protection our flock live and prosper in Great Britain.

Enclosed please find the Programme for the Te Deum in honour of her Majesty Queen Elizabeth II.

c) On Tuesday, 3rd March 1992 our Archdiocese organises a Synaxis of our Sacred Clergy to discuss, amongst other things, the importance and the preciousness of the Mystery of Repentance and Confession in our Orthodox Church, and its practical application in our every day life. This sacred Synaxis will take place at St. Sophia Cathedral, Moscow Road, London W2, Tel: 071-229 7260, in accordance with the enclosed programme.

d) Enclosed please find the Encyclical for the Great Lent, which must be read out on Sunday, 8th March 1992, instead of the Homily.

Wishing you Health and a good Lent, I remain with Love in Christ and blessings.

10th February 1992
+ Gregorios, Archbishop of
Thyateira and Gt. Britain

††††††

Reverend Priests and Deacons, and Presidents of the Church Committees of the Communities of our Sacred Archdiocese of Thyateira and Great Britain

"Grace and Mercy from our Saviour Christ"

Co-workers in the Vineyard of the Lord,

"So put away all malice and all guile and insincerity and envy and all slander. Like new born babes, long for pure spiritual milk, that by it you may grow up to salvation. (A Peter , 2, 1-2)

In a few days we enter the period of Great Lent. The Triodion has started a few weeks ago with the Parable of the Tax Collector and the Pharisee; by this we are introduced into the climate of the spiritual practice that the fifty days before Easter preaches to us all.

This period of Great Lent is a time of fasting and repentance, and great and intense prayer. It is a time for sacred understanding and conciliation with ourselves, our fellow human beings men and women, with God and with Creation. For this reason, the Church justifiably invites us to a spiritual introspection, limitation of our demands and needs. We must fast both spiritually as well as materially and thus, relieved from the petty worries of life, we should yearn for the heavenly and divine above that Christ promises to His servants.

The great and universally important Events that we are awaiting, demand from us to undertake a self-criticism and an internal catharsis so as to able to receive the Lord of glory crowned with the trophies of His victory over evil and sin. For this reason the sacred readings of the period of Lent, the Hymns of the Services of these days, together with fasting, the voluntary avoidance of the goods of life, penance and sacred humbleness, all form the steps with which man rises to the worlds of God. With the sensible and proper exercise, man frees himself from selfishness and ambition, and enters the spiritual and heavenly worlds. He will be able to feel the presence of his Creator under whose protection he regains peace of mind and comes to terms with his own self. The divine Paul advises us: "Put on the Whole armour of God, that you may be able to stand against the wiles of the devil" (Ephesians, 6:11). With the powers and grace of God man can effectively withstand the traps of the devil and his agents.

The Church is deeply aware of human weakness and inadequacy. She knows that " the mind of man studiously dwells with the wiles ever since its youthful years" This is the reason why, in order to counteract the machination of the Devil, it uses those rescuing medicines with which man recovers himself and renews his spiritual abilities so as to revive his relationship with his Creator again and to be united mystically with him.

Justifiably therefore the Church has established Great Lent in order to re-align human nature and equip it with spiritual exercise and self-denial. Fasting and prayer, together with sacred repentance brings the strayed man back to order and reminds him that he is the icon of God the invisible. It is for this reason that he is called upon to think and desire the heavenly and eternal, " that is mercy, judgement and faith " in True God.

We are therefore, all called upon, my dear fellow men and beloved children in Christ, to prepare ourselves appropriately during this period of fasting and extended prayer; to cultivate our relationship with God in a better way. In addition to our regular presence in the church services and our participation in the Mystery of the Divine Eucharist, we must also turn to the Sacrament of Confession. (Our clergy will deal with the Sacrament of Repentance and Confession, and its importance and practical application in our life, in their forthcoming Synaxis).

With piety and true repentance let us all visit our confessor and request forgiveness for our sins and our shortcomings. Let us place ourselves, with contrition of heart and a spirit of humility, in the grace of God and beg of Him to cleanse our soul and body from the evil deeds and desires. So relieved and health in soul, let us welcome our Lord Jesus Christ, who came to the world for our salvation and willingly accepted the cross and death in order to deliver us from the slavery of Satan and to adopt us together with the sons of His Kingdom.

To our Lord Jesus Christ, who suffered for our own redemption and for our re-instatement in the Bosom of Divine Love, belongs glory, honour and our worship in all ages, Amen.

London, 10th February 1992.
+ Archbishop Gregorios of
Thyateira and Great Britain.

††††††

The Reverend Priests and Deacons,
and the Presidents and Members
of the Church Committees of our
Sacred Archdiocese

"Grace and Mercy from our Lord"

Dear Co-Workers in Christ,`

"And the disciples determined, everyone according to his ability, to send relief to the brethren who lived in Judea; and they did so, sending it to the elders by the hand of Barnabas and Saul" (Acts XI, 29-30)

All of us are well aware of with the extraordinary events taking place in Eastern Europe and especially in the great historic country of Russia.

After the resounding failure and complete collapse of the regimes in the countries of Eastern Europe and the dissolution of the Empire of

the Soviet Union, many financial in addition to other problems have also been created for the inhabitants of Russia. Its Orthodox Church, in particular, is suffers and is desperately struggling to protect and guide the pious and God Loving Russian Orthodox People.

Our Ecumenical Patriarchate, as the Mother Church of the Orthodox Autocephalus Churches, assists in various ways the Church in Russia and the other Orthodox Churches of Eastern Europe. His All Holiness our Ecumenical Patriarch Bartholomeos, in an Encyclical to all the Dioceses of the Throne, amongst which our Archdiocese belongs, is fatherly urging us to show, our solidarity and love in a practical way for our suffering fellow-Orthodox Christians in Russia, who are facing a problem of existence.

He writes: " the financial crisis bedeviling our sister the Holy Church of Russia, is obviously known to your Eminence, where many Orthodox faithful and , in general, human beings - creations of the one and only God, are deprived even of the most basics for their immediate and urgent needs, and what is worse, in the middle of a bitter winter. This crisis, both in that country as well is the whole of Eastern Europe, is worsenning every day.

Our Mother Holy Great Church in Christ, caring on this occasion also dutifully and motherly, is of the opinion that the facing of this problem requires not only universal solidarity, but, especially from us, a brotherly gesture as well; since a greatest part of these countries is inhabited by the Orthodox faithful, we must contribute as much as possible for the assistance of our brethren brothers of ours who are suffering from deprivation and poverty.

Because of this, on our recommendation and with the decision of the Holy and Sacred Synod around us, it is thought enpedient to organise a special collection in all Dioceses of the Patriarchate; the sum collected to be sent here and after the contributions of all the eparchies have been collected, the total sum will be duly sent to His Beatitude the Patriarch of Moscow and All Russia and Beloved brother Alexios, to use as needed".

Bearing this in mind, dear Brethren, we ask you to organise a special collection in your Parish on Sunday, 16th February 1992 - when the period of the Triodion begins which is a time for contemplation and charity - or on the Sunday of the Prodigal Son, 23rd February 1992 - in aid of the suffering Church and the people of Russia. You are requested to send the amont collected to our Offices and we will forward it immediately to our Offices. Our Mother Church will then send the total amount collected by all her children that are scattered around the world to His Beatitude the Patriarch of Russia Alexios, whom we had the honour and privilege to have with us at the sacred Archdiocese last October when he was here as a guest of the Archbishop of Canterbury Dr. George Carey.

We are confident that each and all of you will contribute generously towards this noble and sacred purpose for the relief of the suffering of the millions of Orthodox Christians in Holy Russia who - in the midst of a heavy winter - even of the most essential things for a mere existence. With this gesture of ours we continue the ancient tradition of the Church, as has been preserved for us by Saint Luke in the Acts of the Apostles. Solidarity amongst the Christians and the faithful has always been a fundamental obligation for all of us.

I greatly thank you for your charitable feelings. I pray for you and your families and, in anticipation of your generous response, I remain with love in Christ and prayers.

+Archbishop Gregorios of
Thyateira and Great Britain.

To be read from the pulpit on Sunday 16th or Sunday 23rd February 1992

++++++

SYNAXIS

of the Sacred Clergy of the Greek Archdiocese
of Thyateira and Great Britain

Tuesday, 3rd March 1992
Cathedral of St. Sophia
Moscow Road, London W2
9a.m - 4p.m

PROGRAMME

Divine Liturgy:	9.00 a.m. - 10.30 a.m.
Breakfast:	10.30 a.m. - 11.00 a.m.
Meeting:	11.00 a.m. - 1.00 p.m.
Subject:	Discussion on the Sacrament of Repentance and Confession.
Speakers:	The Rt. Revd. Bishop Chrysostomos of Kyanea. The Rt. Revd. Ireneos of Patara. The Very Revd. Bishop Archimandrite John H. Maitlan Moir The Very Revd. Archimandrite Zacharias of the Holy Stavropegic Monastery of St. John the Baptist, Essex.
Lunch:	1.00 p.m. - 2.00 p.m.
Continuation of Meeting:	2.00 p.m. - 4.00 p.m.

Notes and Discussion on the Subject
Various other topics

11th February 1992
From the Offices of the Archdiocese

GOSPEL THOUGHTS

by Mother Thekla,
Abbess of the Monastery of the Assumption,
Normanby, Whitby.

I

".... for whosoever will save his life shall lose it."
(Matthew 16:25)

The modern fashion of parading the body, of finding beauty in immodesty, or feeling no shame but only pride, the climax of self-love, is fundamentally absurdly shallow: such behaviour is not built on a rock because it denies the Fall and pretends a self-made paradise: it denies the necessity of Christ's work of salvation: it denies repentance: it denies humility: it is in fact a perpetuation of the Fall in suicidal arrogance.

II

"... and lead us not into temptation..." (Luke 11:4)

"Temptation": of course God does not tempt us to do evil: the "temptation" is the trial: the rest of our faith, of our love of Him: we must not seek martyrdom: in weakness and humility we beg that we are not worthy of such grace: we fear the fire: but, even as we pray that we may be spared, we know that, if the trial is not of our seeking, God will give us the strength, and create life out of death.

"... bring hither the fatted calf, and kill it' and let us eat the be merry..." (Luke 15:23)

"... rejoice with me for I have found my sheep which was lost." (Luke 15:6).

".... rejoice with me; for I have found the piece which I had lost". (Luke 15:9)

"... I will give unto the last even as unto thee". (Matthew 20:14)

".... Martha, Martha, thou art careful and troubled about many things: but one thing is needful: and Mary hath chosen that good part". (Luke 10:41-42).

The work of love: sometimes the work of love is hidden: it is not an actual doing: but, it is the work of the spectator: his work of love is gladly to rejoice in the spiritual triumph or ascetic work of another.

The work of love is the reverse of passive comparison with the apparent "good fortune" of others.

IV

"Jesus saith unto him, if I will that he tarry till I come, what is that to thee...?" (John 21:22).

The very last command, in the agony of the Cross, "What is that to thee?" Peter must not look "sideways": his life must not be relative. Each one of us has work to do, and what our neighbour does, or how he is repaid, lies not on the road to salvation.

V

".... Simon, launch out into the deep and let down your nets for a draught.." (Luke 5:4)

When Christ told Peter to put out into the sea and lower his nets, Peter doubted, because he had been fishing all night and had caught nothing: and, yet, he went: and was rewarded. Doubt is unavoidable: but to act faithfully within the doubt is our work.

BOOK REVIEW

THE FORGOTTEN TRINITY

1. The Report of the BBC study Commission on Trinitarian Doctrine Today, 56p £3.95.

2. Study Guide on issues contained in the Report, 48p £2.95.

3. A Selection of Papers presented to the Commission, 208p, £15.95.

Published by the BCC/CCBI, the first two in 1989 and the third in 1991.

These three publications on the Forgotten Trinity are the fruits of the British Council of Churches' Study Commission on Trinitarian Doctrine Today which held ten meetings between November 1983 and May 1988. It was set up to meet three specific concerns. First, the Russian Orthodox Church in Britain (Diocese of Souroz), a member of the BCC, felt it wished to commemorate the 1600th anniversary of the Nicene-Constantinopolitan Creed (381 A.D.) by encouraging a fresh examination of it by the BCC. Second, the BCC wished to pursue further questions concerning the Trinity raised in the WCC's Faith and Order Commission's Study "Spirit of God, Spirit of Christ" (1981). Third, the Division of Ecumenical Affairs of the BCC wanted to sponsor this Study Commission in order to give greater attention to faith and order questions, which it felt had been neglected.

It is very helpful that the Commission did not produce one report but three, aimed at a different audience. The report aimed at a theologically informed audience, the Study Guide on six issues contained in the Commisssion's Report aimed at local churches' study groups where people are prepared to do some hard thinking together and the Selection of Papers aimed at an academic audience.

The report begins from the ways in which we worship. It examines the biblical and historical evidence for the development of the doctrine. It looks at the Trinity in relation to the Church, the atonement, politics, feminism and other issues, as well at the Filioque clause in the Nicene Creed which has long been a source of conflict between East and West. In concludes that forgetting the Trinity has had serious consequences for the life of the Church in the world. By contrast, a fresh awareness of the doctrine and its implications can lead to a renewal of worship and a deeper understanding of what it means to be a person, since "the fulfilment of human beings is to be found in relationships in community and not in self-assertive individualism". At the end of the volume there is a very useful bibliography of recent writings on the Trinity.

The Study Guide focuses on six major issues. In each section a statement of the issues leads to some questions for group discussion. In section one, the Trinitarian value of worship is examined and clearly shown. It is supremely through worship, that the Holy Trinity is made real to us. In section two, the Commission tackles the essential question: can the doctrine of trinity be found in the bible; The answer is a "resounding yes". Section three, maybe the toughest portion of this Study Guide, and looks at the ways in which Trinitarian doctrine developed in the Early Church as well as referring to the history of the dispute between the East and the West concerning their understanding of the Triune God. Section four shows how our relationship with God goes wrong when we overstress one of the persons of the Godhead at the expense of the others. Section five explores how God's personal and Trinitarian nature help us to see how we should relate to one another in our churches and in the social world. Finally, section six, looks at what the doctrine of the Trinity has to say about major issues such as feminism and politics. The volume closes with a brief but quite informative history of the Filioque dispute.

The selection of Papers, edited by Alasdair I.C. Heron, represents only around one third of the papers offered to the Commission during its years of activity. The choice was governed by the wish to include in it only substantial papers which the authors would be happy to have appear in print. They fall into three categories, reflected in the tripartite division of the volume.

Part one is made up of three papers by Professor James Torrance, Metropolitan John of Pergamon and the editor. These three papers aim to unfold contemporary approaches to the significance of a Trinitarian understanding of God for the life of the Church and the churches today. Part two focuses on the impact of Trinitarian theology in liturgy and hymnology by going and looking to see how far Trinitarian theology actually determines liturgical formulation and congregational singing. Archimandrite Ephrem Lash analyses current Eastern Orthodox, Roman Catholic and Anglican orders of worship and Dr. David Tripp studies recent collections of hymns in use in the Anglican, Presbyterian and Free Churches. Part Three finally, includes five very diverse papers on aspects and implications of a Trinitarian understanding of God. Jane Williams reflects sensitively on the biblical' meaning of calling God "father"; Dr. Paul Fiddes focuses on a Trinitarian understanding of atonement; Professor Colin Gunton concentrates on the place of the Holy Spirit in the Trinity; Dr. Andrew Walker and Mr. Costas Carras, both representing the Eastern Orthodox Tradition, direct attention to connections between a Trinitarian understanding of God and the social and political sciences.

The reader will soon notice that the particular perspective in each paper is rather different, reflecting the different ecclesiastical backgrounds and academic or theological interests of the authors. They do not all think in the same way, nor do they necessarily always agree in their choice of which questions need to be addressed, or of where in the history of Christian thought they find their decisive orientation. However, they all share the conviction that the recovery of Trinitarian theological vision, and conviction is of vital significance for the Church of today and tomorrow.

Although the members of the Commission have not taken every question that could be raised in Trinitarian theology, the matters which they have considered are of wide-ranging importance. Men and women, clergy and laity, theologians and other specialists tried to renew attention to the Trinity and to assist in a process in which the Church could become a true community of men and women, called together by the Holy Spirit to the praise of God in worship and life. This is the greatest contribution of the present publications.

Christos B. Christakis.

SAINT IRENAEUS OF LYONS ON THE NATURE AND DESTINY OF THE HUMAN RACE

By Christos B. Christakis

Saint Irenaeus, one of the greatest figures of the first ages of the Church is of great importance especially for Western Orthodoxy. He was born of Greek parentage in Asia Minor c. A.D. 140 and he was probably native of Smyrna where as a boy he heard Polycarp. But it is in the West that he spent most of his time. He studied at Rome and later became a presbyter of Lyons. In those days the south of France appears to have been the overseas mission field for the strong and flourishing Church of Asia Minor. Irenaeus had come to Lyons as a young man, for he was already a figure of trust and repute.

In the year 177 he was sent to Rome on an important mission, namely, to bear to bishop Eleutherus the letter of the Gallic Confessors interceding for the peace of the Church in face of the Montanist issue. On his return to Lyons he was elected bishop, apparently in succession to the martyred Pothinus. He seems to have continued Bishop there until his death at the turn of the century.

Irenaeus forms, in thought and action, an important link between East and West and actually he is indeed the first great Catholic theologian. H. Chadwick successfully remarked that "with Ireneaus the shape of Christian Theology became stable and coherent". Irenaeus lived within the period of the heretical Gnostic doctrine of man and therefore was forced to draw up a precise anthropology on the basis of Scripture, using the Old and New Testament as his primary source.

The central problem of Theology for him is man and the becoming man (G. Wingren). He speaks at great length about man in opposition to the Gnostics' false idolisation of man. The Gnostic belief was that some men were "pneumatic" and could, therefore, be saved, while others were "sarcic", and were incapable of receiving the message of salvation. Irenaeus destroyed this idea by asserting that God alone saved through Christ and that this salvation is offered to all, that all men stand on exactly the same level before God.

His anthropology is founded upon Scripture. Dealing with the general question of man in his thought, the starting point must be the creation of man, the original nature of man as created by God.

Irenaeus begins with Genesis 1,26. Man was framed by the creative Hand of God, not, as in Gnostic theory, by angels. God says to His Son and the Spirit. His own hands, "Let us make man in our image, after our likeness" (faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram). Man was created from dust, which to Irenaeus means real material earth-different from the Valentinian invisible ideal "earth".

Man is dependent on God for life. The breath of life, which makes man a reasonable being was breathed in by God. The world was created for man, that he might come to God, and all creation springs from divine love. Even in the creation of man, we foresee his destiny. When man is created, he is created through the Son and from the Son, so as to reach his destiny in the Son. Man like every other thing, is created in the Son and the Spirit but he is different from the rest of creation in that in addition, he was created in order to become like God - to become the very Image of God. This is his destiny.

Coming back to Genesis 1,26, as Emil Brunner notes (Man in Revolt, London 1939), Irenaeus is the first great theologian of the Early Catholic Church who outlined the path of later times by distinguishing a double element in man; the Image of God, which is freedom and rationality, and the Likeness of God, which is his selfdetermination according to divine destiny, a special divine gift of supernatural communion with God.

For Irenaeus man is a creature separated from Nature by an endowment of reason and free will. By nature he is of a body and a soul, which later receives the Divine Spirit. The image of god (εἰκών) is a part of man's nature before the receives the gift of the Spirit; the Likeness of God (ὁμοίωσις) is a gift to which man has to attain.

Irenaeus embarks upon the distinction of the Image and Likeness of God in man, trying to oppose Gnostics, who separated humanity into classes and to show that all men are connected with God. Man is in the Likeness of God because he has reason and free will, gifts which are natural to all men, unfallen, fallen and perfected.

So "man is possessed of free will from the beginning, and God is possessed of free will, in whose likeness man was created". (Adv. Haer. IV, XXXVII, IV).

The natural man of body and animal soul is after the likeness of God. "Now man is a mixed organisation of soul and flesh, who was formed after the Likeness of God" (Adv. Haer. Pref. IV). The Image and Likeness of God, is something that has been retained throughout the world's history. "Throughout all time man, having been moulded at the beginning by the hands of god ... is made after the image and likeness of God". (Adv. Haer. V, XXVIII, IV).

It is characteristic of Irenaeus speaking of the natural man as twofold. Following the example of the apologetists and especially Justin and Tatian, he says that in man there is the body of flesh and the soul, (ψυχή, anima). "Man is a mixed organisation of soul and flesh" (Adv. Haer. IV, pref. IV). The soul, the principle of animation and growth is found in every man for without it a man would not be a man. The body is not, as the Gnostics claimed the sinful element in man but "it has fellowship with the soul" (Adv. Haer. II, XXXIV, IV). The soul does not oppose the body. Irenaeus, following scripture, affirms that a man without a body is not a man.

However, there is a third element, the indwelling spirit of God, not being part of man's nature but a supernatural gift of God and it exists only in the Christian believer. Without it the man of body and soul it to be classed as "animal". This animal man is essentially originally created by God, "God having predestined that the first man should be of an animal nature" (Adv. Haer III, XXII, III).

This of course does not mean that the original man was not immortal. Man as made by God was certainly not evil, though not in the state of grace enjoyed by the perfected Christian believer.

In both the "Adversus Haereses" and the "Demonstration", Irenaeus declares that man, as God created him, is a "child" (νήπιος, infans). This concept (also found in Theophilus of Antioch) is fundamental in his thought. Man is "growing", is one who constantly developing, or who ought to be so. This point is made clear especially in the "Demonstration" in which it is maintained, that the first two human beings were sinless and childlike, and were so because they had been created By God (Demonstration, 14). But of course Irenaeus immediately stresses that there is a gulf which separates man from God, a gulf which as been made by the Creator Himself, and that in contrast to God, man has a Lord over him and a will imposed upon his own. (Demonstration, 15).

Adam was perfect in the sense that the Holy Spirit dwelt in him. In physical condition, Adam was a child. This "childhood" was conceived of, mainly as the disposition and understanding, though bodily maturity was not entire. Irenaeus says that our first parents were perfect in respect of free will and eternal destiny, but there was room for spiritual advance through man's own action. "For he (Adam) was a child; and it was necessarily that we should grow and so come to perfection". (Demonstration, 12).

Irenaeus was also very much concerned to emphasize human freedom. According to Gnostic theories, men were divided into those who are naturally "pneumatic" and those are "sarcic" or "hylic". This doctrine of the classes of men detracts from the power of God. The "pneumatic" are saved but the "sarcic" are lost. God is a passive spectator, as some men ascend to heaven while others descend to hell. Man is predestined from within his own inescapable nature.

Irenaeus' doctrine of man is in direct opposition to the Gnostic

theory of men, who are imprisoned in their various groups. Man's freedom is an expression of God's power. Divine sovereignty and human freedom are not in opposition to one another. Those who deny men's freedom "allege that the Lord is powerless" and helpless in dealing with human nature (Adv. Haer IV, XXXVII, VI).

Man is free because he has been created by the power of God to be free. He cannot be driven to take one action or another by some external force, as though he was simply an object or a creature. Therefore he resembles God, his Creator whose nature is freedom. Man's freedom is expressed in the possibility that he may reject God's promise in his belief and disobedience. Man who falls has been created by God. He is a free man. He was not forced mechanically into sin but rather allowed himself to be drugged into sin. Nor is he forced mechanically out of his imprisonment by the victory of Christ, but rather is freed from his bonds and can now go anywhere he wants - out into freedom in Christ or back into bondage to the Devil.

Man was destined to rise above the creaturely to communion with God. The conception of the "Image of God" represents this destiny. The destiny of attainment through later growth to the Likeness of God as given originally. But man has failed his destiny, the Likeness of God is lost, the Image of God darkened. Irenaeus speaks of sin as something not original to Creation, but as the consequence of moral freedom. Sin is man's fault but God showed mercy and also exacted punishment. He describes the damage done by sin as death, bodily and spiritual.

He sees a connection between Adam's sin and the sin of all men. Adam was the true representative of the race, the universal man whose act is the act of the race. Each man shares Adam's guilt, for Adam's sin is the sin of each.

Man's "growth" is destroyed through his attachment to evil and the "child" ceases to progress towards his destiny which has been appointed by God. Man is created in order to conform to the Image and Likeness of God, but he fails to achieve his destiny. If sin had not entered man's life, he would have increased and progressed from his status as a child to the age of manhood, since God creates and gives, and therefore those who are in communion with Him increase and received his gifts. But it is this very communion with God which is broken by man's disobedience. Man is cut off from the source of his life.

Jesus Christ came to restore man's communion with God. He went over the same ground as Adam, but in the reverse direction. He placed Himself in the same circumstances as Adam, and was confronted with the same choices. At every point where Adam weakly yielded, slipping down to destruction, Christ heroically resisted. Thus was wrought out a decisive victory over the Adversary. The benefits of this victory can pass to mankind, because Christ was acting as the Champion of humanity (Adv. Haer III, XVIII, VI). He was man contending for the fathers. The incarnation was consequently the great climax of the history of the human race.

Man has been created by God that he might have life. Having lost life, he was to be wholly abandoned to death. The work of Christ is a victory over the powers that hold mankind to bondage: sin, death and devil. Wherefore, he who had taken man captive was set free from the bondage of condemnation (Adv. Haer III, XXIII,I).

Irenaeus is very fond of the idea that Christ "recapitulates Adam in Himself". The plasm of the first man never lost the image of God. Christ restored this image, He is the "first man" walking once more upon the earth "at the end of a long which was from the beginning" (Adv. Haer III, XIX, XXIV).

We saw above that the Genesis Creation- story taught that man was made after the Image and Likeness of God. Furthermore, the Incarnate Son was God made visible to man. The work of Christ is a restoration from the original model, of the defaced or obliterated portrait of God in man. The Beginning was used to reportray the end.

The sight of the Image of God restored to man the lost divine image. This process of divinization is expressed by one of the most quoted sayings of Irenaeus: "The Son of God became the Son of Man, that man.... might become the Son of God" (Adv. Haer III, XIX, I).

Consequently man is not a static being to whom salvation is applied as something additional. Man is a child who was ordained by God to grow to full human life, and who is affected by Satan, but healed by Christ. Everything that Christ has done from His becoming to the final Consummation is a continual giving of Himself to men. When Christ gives and men receive, they in turn progressively become what God intends them to be, as the struggle between flesh and Spirit in the Church continues. Even in the "Kingdom of the Son" man still grows while fulfilling God's purpose in Creation that he should have dominion over the earth.

However Irenaeus believes that man has still some progress to achieve before his destiny is finally attained. Only in the Last Judgement will evil conclusively be cleared out of God's Creation.

The conflict between flesh and spirit will be transformed in the victory of the Spirit through resurrection with Christ. When earth recapitulation will be completed and a new heaven and a new earth will be created. Man then will have attained the end appointed for him: the Image and likeness of God.

This does not mean that man takes upon himself a different existence, God's existence, while his human part disappears, as some claim that Irenaeus says. Man in his present condition is becoming no more that man. But according to God's decree in creation, man as man is to be like God, and when man becomes like God he is in actual fact becoming man.

However, God and man are not the same. God is the only Creator. The function of creation never passes to man. Man is receptive, and remains such - he is involved in the process of growth. But man's destiny and true being are precisely to grow, to receive from a source which lies outside man. If this growth ceases, man's humanity also ceases. Man can only be man according to his own nature in communion with God, and if this communion with God is removed, it is not only the divine in man's life which is impaired, but his humanity also is lost. Man becomes man, therefore, when the Spirit takes up the struggle against sin, and when Christ dwells in the midst of those who are His Church. Irenaeus maintains that the Spirit or Christ is really in men through faith, baptism, and the Eucharist. Man becomes what he has been destined for, man, when God in this way begins to enter into full communion with him. This communion with God is manifested in a conclusive way in the resurrection of the dead, and the final events of the Consummation, when the Spirit, or Christ, finally takes possession of man.

In Irenaeus' thought Creation and Redemption are connected very much. Man is God's man, God's creation from beginning to end. When fellowship with God is broken in man's disobedience, man's very life in injured. Through the Incarnation, God gives life again to man. When men rise from the dead and receive eternal life, they are one with Christ, the image of God- they are men. And then the word which God spoke at the beginning is fulfilled: "Let us make man in our image".

Saint Irenaeus' work shows him to have been a comprehensive genius, no extremist, and one who combines elements that have become characteristic of the Western Church with others that are associated with the Eastern. Born in the East and worked in the West he was in short of true Catholic.

BIBLIOGRAPHY
TEXTS AND WORKS

The Writings of Irenaeus, translated by Rev. Alexander Roberts and Rev. W.H. Rambatt, volumes I and II.

The Demonstration of the Apostolic Preaching, translated by J. Armitage Robinson, London 1920.

Man and the Incarnation, a study in the Biblical Theology of Irenaeus by Gustaf Wingren, London 1959.

The Biblical Theology of Saint Irenaeus by John Lawson, London 1948.

Irenaeus of Lugdunum by F.R. M. Hitchcock, Cambridge 1914.

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας. Τό ἀπόγευμα εὐλόγησε κι ἔκοψε τή Βασιλόπιττα τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς Ἀδελφότητας στό Θέατρο Τέχνης.

2. Τέλεσε τήν κηδεία τῆς Ἀνδρ. Κωστῆ στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green.

3. Παρέθεσε δεῖπνο πρός τιμή τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Λονδίνου Brian Masters.

5. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Γεωργίου Kingston. Τό ἀπόγευμα εὐλόγησε κι ἔκοψε τή Βασιλόπιττα τοῦ Δ.Η.Κ.Ο.

6. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἰωάννη Βαπτιστῆ. Τόν ἐπισκέφθηκε ἡ Ὑφυπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδας, κ. Βιργινία Τσουδεροῦ, κι ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος, κ. Γεώργιος Παπούλιας. Τό ἀπόγευμα ἔκοψε τή Βασιλόπιττα τοῦ Δ.Η.Σ.Υ. Ἀγγλίας.

8. Προήδρευσε συνεδρίας τῶν Ἀρχιερέων. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Γεώργιος Χριστοφίδης.

9. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Τάκης Ἰωάννου (Ἀναπληρωτής Ὕπατος Ἁρμοστής τῆς Κύπρου), ὁ Noel Baker, ὁ Ἀνδρέας Μαραθεύτης, ὁ Γιάννης Δεσπότης.

10. Μετέβη στήν Κοινότητα Cardiff.

11. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στήν Κοινότητα Lianel. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεῦμα πού παρέθεσε ἡ Ἑλένη Mathias. Τό ἀπόγευμα τέλεσε Μέγα Ἑσπερινό στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νικολάου Cardiff καί κατόπιν συνεδρίασε μέ τήν Ἐπιτροπή τῆς ἐν λόγω Κοινότητος. Τό βράδυ παρεκάθησε σέ δεῖπνο πού ὀργανώθηκε πρός τιμή του ἀπό τά Μέλη τῆς Κοινότητας.

12. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Νικολάου Cardiff. Κατόπιν ἔγινε ἡ ὁρκωμοσία τοῦ νέου συμβουλίου τῆς Κοινότητας. Τό βράδυ παρέστη στήν ἐκδήλωση πού διοργανώθηκε ἀπό τήν ἐκεῖ Ἑλληνοκυπριακή Ἀδελφότητα στό Holiday Inn πρός τιμή τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Κύπρου κ. Ἰακώβου.

13. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ π. Βαρνάβας Γεωργίου.

14. Παρέστη σέ δεῖπνο πού παρέθεσε ὁ κ. Γ. Χατζηπατέρας.

15. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Βρ. Aidan, ὁ π. Γεώργιος Παπαχρυσοστόμου, ὁ διάκονος Κῦρος Κουντούρης, ὁ Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Lash, ὁ κ. Ἐλευθεριάδης.

16. Πραγματοποιήθηκε συνεδρία μέ τήν Ἐπιτροπή Μετάφρασης τῆς Θ. Λειτουργίας. Τό βράδυ προσέφερε δεῖπνο πρός τιμή τοῦ καθηγ. Γ. Καραβιδόπουλου.

17. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Ἰωάννου καί Ἀντωνίου Cadedonian. Τό βράδυ παρεκάθησε σέ δεῖπνο πού παρέθεσε ἡ κ. Χρυσάνθη Λαιμοῦ καί ὁ κ. Παναγιώτης Λαιμός στό ὁποῖο παρέστη ὁ πρώην Πρέσβυς κ. Ἔξαρχος, ἡ Lady Russel καί τό ζεῦγος Κ. Λεβέντη.

18. Μετέβη στήν Κοινότητα Cambridge. Τό ἀπόγευμα παρέστη σέ δεῖπνο πού παρέθεσε ὁ κ. Μιχάλης Ζωγράφου.

25. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τό μνημόσυνο τοῦ Κώστα Πατέρα. Τό βράδυ παρέστη στά ἐγκαίνια τῆς ἔκθεσης Ἑλληνικοῦ Βιβλίου στούς χώρους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Ἰωάννου Βαπτιστοῦ.

26. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγ. Σοφίας. Τό ἀπόγευμα μετέβη τήν κοινωνική Ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ Κοινότητα Mansfield.

27. Τέλεσε Ἑσπερινό στόν Καθεδρικό Ναό Ἀπ. Ἀνδρέα Kentish Town.

28. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Ἀναπληρωτής Ὕπατος Ἁρμοστής τῆς Κύπρου κ. Τ. Ἰωάννου. Τό ἀπόγευμα παρέστη στήν ὁμιλία τοῦ καθηγ. Ι. Καραβιδόπουλου στόν Καθεδρ. Ναό Ἁγίας Σοφίας στά πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

29. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ π. Διονύσιος Παπαδημητρίου καί ὁ Fr. Cyril Leret. Ἐπισκέφθηκε τόν ἀσθενοῦντα καθηγ. Γ. Ζωτιάδη στό Νοσοκομεῖο. Τέλεσε Μέγα Ἑσπερινό τῆς Ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στόν Καθεδρικό Ναό Παναγίας Β. Λονδίνου. Κατόπιν παρέστη στήν ἔκθεση Ἑλληνικοῦ Βιβλίου πού διοργάνωσε ἡ Μορφωτική Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου σέ συνεργασία μέ τά Σωματεῖα καί τίς Ὀργανώσεις τῆς Ὁμογένειας καί τόν ΕΦΕΠΕ στήν αἴθουσα τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας.

30. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρ. Ναό Ἁγίων Πάντων. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Π. Παρασκευᾶς. Τό βράδυ παρεκάθησε σέ δεῖπνο πού δόθηκε ἀπό τόν Πρέσβυ κ. Γεώργιο Παπούλια.

31. Εὐλόγησε τό κόψιμο τῆς Βασιλόπιττας τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων στό Ἑλληνικό Κολλέγιο.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία γιά τά παιδιά τοῦ Σχολείου Ἁγίου Ἰωάννου Βαπτιστῆ. Τό ἀπόγευμα τέλεσε Μέγα Ἑσπερινό καί τά ἐγκαίνια τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί τοῦ Ξενῶνα στόν Καθεδρικό Ναό Παναγίας Ν. Λονδίνου.

2. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green. Προέστη ἐπίσης τοῦ Μνημοσύνου τοῦ Γιάννη Στεφανίδη στόν Ἅγιο Ἰωάννη Haringey.

3. Ἐπίσκεψη καί συνεδρία μέ τούς Κηδεμόνες τῆς Κοινότητος Καθεδρικοῦ Ναοῦ Κοίμησης τῆς Παναγίας Birmingham. Τέλεσε Μ. Ἑσπερινό στόν Ἱερό Ναό Παναγίας Ἐλεούσης Nottingham καί φιλοξενήθηκε από τήν οἰκογένεια τοῦ Ἰακώβου καί Γεωργίας Κύρρη.

4. Τέλεσε Μέγα Ἑσπερινό στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Νικολάου Leicester.

5. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ π. Ἀνδρέας Χατζησαββῆς, ὁ κ. Παντελῆς Δημοσθένους, ὁ Δρ. Μ. Πισσᾶς. Τό βράδυ παρέστη στήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων καί προλόγισε τήν ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτη Περγάμου κ. Ἰωάννου στό Ἑλληνικό Κολλέγιο πού διοργάνωσε τό Ἑλληνικό Πολιτιστικό Κέντρο. Κατόπιν παρέστη σέ δεῖπνο πού παρέθεσε ἡ οἰκογένεια Καρᾶ.

6. Παρέθεσε γεῦμα στούς χώρους τῆς Ι. Ἀρχιεπισκοπῆς πού ἑτοίμασε ὁ κος κι ἡ κα. Ψάρια ἀπό τό Leeds. Τό βράδυ παρέστη σέ δεξίωση πού παρέθεσε ὁ High Sheriff τῆς περιοχῆς Μείζονος Λονδίνου πρός τιμή τῶν ἡγετῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Λονδίνου.

7. Τέλεσε τρισάγιο μνημόσυνο γιά τόν καθηγ. Γ. Ζωτιάδη στό London Clinic Hospital. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Παναγιώτης Λεβαντῆς (Κοινότητα Ἰρλανδίας), ἡ κα. Δήμ. Βολιώτη κι ὁ κος Παναγιώτης Μιλτιάδους.

8. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Δημητρίου Edmonton.

9. Μετέβη στήν Κοινότητα Luton ὅπου καί φιλοξενήθηκε ἀπό τόν πρόεδρο τῆς Κοινότητας κ. Λ. Γεωργίου.

10. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Β. Σεραφειμίδης, ὁ κ. Θ. Γκουρογιάννης, ὁ κ. Ἀρτεμίου, ὁ π. Σέργιος Θεοδωρακόπουλος. Τό βράδυ παρεκάθησε σέ δεῖπνο πού παρέθεσε τό ζεῦγος Δ. Σκηνίτη.

11. Τόν ἐπισκέφθηκε ἡ Ἐπιτροπή τῆς Ἀντιοχειανῆς Ἐκκλησίας.

12. Τόν ἐπισκέφθηκαν ὁ κος Βολιώτης κι ἡ κα Ἔλλη Παπαφώτη καί ὁ κ. Κῦπρος Νίκολας.

13. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Δημ. Μάρκου.

14. Μετέβη στήν Κοινότητα τοῦ Cambridge.

15. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Ἀντωνίου καί Ἰωάννου Caledonian. Τόν ἐπισκέφθηκαν ὁ κ. Γ. Ἀγγελῆς, ὁ π. Πανάρετος Σταυρινίδης, ὁ π. Σ. Κλάδης κι ἡ κα Ν. Χ. Πατέρα. Τό ἀπόγευμα παρέστη στήν ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ὁ Σύνδεσμος Anglo-Akanthou.

16. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγ. Κυρίλλου καί Μεθοδίου Mansfield καί φιλοξενήθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια Ἀλιμπρίτη. Τό βράδυ παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ὁ Σύνδεσμος Δαυλιωτῶν.

17. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Χρ. Νάκος, ὁ κ. Στ. Στυλιανοῦ, ὁ Ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ι. Βαρβιτσιώτης κι ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Παπούλιας.

18. Παρέθεσε δεῖπνο πρός τιμή τοῦ Ἐπισκόπου Ἀθανασίου Jentic (Vanatu) καί τοῦ ζεύγους Κ. Καραβιδόπουλου.

19. Παρέστη σέ ὁμιλία τοῦ Ἐπισκόπου Vanatu κ. Ἀθανασίου πού διοργάνωσε τό Ἑλληνικό Πολιτιστικό Κέντρο.

20. Παρέστη σέ ὁμιλία πού διοργάνωσε ὁ Ἀγγλο-Ἑλληνικός Σύνδεσμος Λονδίνου.

21. Παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας.

22. Παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε τό Ἀνεξάρτητο Ἑλληνικό Ἐκπαιδευτικό Ἵδρυμα Μπάρνετ.

23. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Κων/νου καί Ἑλένης Croydon. Τό βράδυ παρέστη στήν κοινωνική τῆς ἐκδήλωση τῆς Κοινότητας.

24. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κος Ἀ. Σωκράτης (Jersey).

25. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Fr. Henry Morgan. Τέλεσε τό μνημόσυνο τοῦ Κώστα Ραχωβίδη στό παρεκκλήσιο τῆς Ι. Ἀρχιεπισκοπῆς καί παρέστη σε ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ Εταιρεία Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων μέ ὁμιλητή τόν Νέστορα Μάτσα.

27. Πραγματοποιήθηκε συνάντηση τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τή Μετάφραση τῆς Θ. Λειτουργίας. Τό βράδυ παρέστη σέ δεῖπνο πού διοργάνωσε ἡ Ἐπιτροπή τῆς Κοινότητας Ἁγίας Σοφίας.

28. Παρεκάθησε σέ γεῦμα πού παρέθεσε ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

29. Τέλεσε μνημόσυνα στό παρεκκλήσιο τῆς Ι. Ἀρχιεπισκοπῆς. Τό ἀπόγευμα τέλεσε Θ. Λειτουργία για τά παιδιά τοῦ σχολείου Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green.

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

JANUARY

1 He celebrated the Divine Liturgy in the Cathedral of St. Sophia. In the afternoon he blessed the vassilopitta for the Greek Cypriot Brotherhood of Theatro Technis, Camden Town.

2 He performed the funeral Service of Andy Costi in the Cathedral of St. Mary, Wood Green.

3 He organised a Dinner in honour of the Bishop of Edmonton, Brian Masters.

5 He celebrated the Divine Liturgy at St George's Greek Orthodox Church, Kingston. In the afternoon he blessed the vassilopitta for DEKO.

6 He celebrated the Divine Liturgy of St. John the Baptist Church, Wightman Road. He was visited by the under Secretary for Foreign Affairs of Greece Mrs Birgina Tsetse accompanied the Ambassador of Greece in London Mr. George Papoulias. In the afternoon he blessed the Vassilopitta for DESY.

8 He presided over a meeting of the Assistant Bishops of the Archdiocese. He was visited by Mr George Christofidis.

9 He was visited by the Deputy High Commissioner of Cyprus, Mr Takis Joannou. Also by Mr Noel Baber, Mr Andreas Maratheftis and Mr John Despotis.

10 He visited the Greek Orthodox Community in Cardiff.

11 He celebrated the Divine Liturgy at St. David's Church, Llanelli. At noon he sat at lunch organised in his honour by Mrs Hellen Mathias. In the afternoon he officiated at Vespers at St. Nicholas Church, Cardiff, afterwards he presided over a meeting of the Governing Body of the Greek Community there. In the evening he sat at supper organised by the members of the community.

12 He celebrated the Divine Liturgy at St Nicholas Church, Cardiff. Afterwards the ceremony for the instalment of the new Governing Body took place. In the evening he attended a function organised by Cardiff Cypriot Brotherhood in honour of the Minister for Foreign Affairs of Cyprus, Mr George Iacovou.

13 He was visited by Father Barnabas Georgiou.

14 He sat at supper organised by Mr. Hadjipateras.

15 He was visited Br. Aidan, Fr. George Papachrysostomou, Deacon Kypriou Konndouris, Archm. Efrem Lash and Mr A. Eleftheriades.

16 He presided over a meeting of the Committee for translation of the Divine Liturgy. In the evening he organised supper in honour of Professor John Karavidopoulos.

17 He celebrated the Divine Liturgy in St Anthony's Church, Caledonian. In the evening he sat at supper organised by Mr & Mrs P. Lemos in honour of Mr Exarchor. Present were also Lady Russell and Mr & Mrs C. Leventis.

18 He visited the Greek Orthodox Community of Cambridge. In the evening he was a guest at supper in the House of Mr and Mrs M. Zographos.

19 He took part in the annually organised Common Prayer at the Anglican Church of St Andrew, Newcastle. In the evening he celebrated Vespers at the St Antony's Greek Orthodox Church there.

20 He attended Vespers at the Chapel of Lambeth Palace. In the evening he sat at supper given in honour of His Eminence Metropolitan Sevastianos of Konitsa by Mr B. Papchristides.

21 He gave Lunch in honour of Cannon Jim Richardson, Secretary General of the Council of Christians and Jews. He was visited by His Eminence Metropolitan Ambrosios of Kalavryta. In the evening he sat at supper given in honour of Metroplitan Sevastianos by Mr and Mrs Ev. Angelakos.

22 He visited the Greek Orthodox Community of Margate.

23 He was visited by. Rev. Demetrios Economou and Mr George Georgiou, of the Community of St. Constantine and Hellen, Croydon. In the evening he attended the lecture on Northern Epiros given by Metropolitan Sevastianos.

24 He presided over a meeting of the Assistant Bishops of the Archdiocese. In the evening he attended a function in honour of Metroplitan Sevastianos.

25 He celebrated the Divine Liturgy at the Chapel of the Archdiocese. He honoured Metropolitan Sevastianos with the Golden Cross of Thyateira. He received the goodwishes for his name day by visitors from the Greek Orthodox Communities of Great Britain. In the evening he attended the Opening Ceremony of the Greek Book Exhibition at the Hall of St. John the Baptist, Wightman Road.

26 He celebrated the Divine Liturgy at St. Sophia Cathedral. In the evening he attended a function organised by the Greek Community of Mansfield in Aid of Cyprus.

27 He officiated at Vespers at St. Andrew's Cathedral in Kentish town.

28 He was visited by the Deputy of the High Commissioner of Cyprus T. Ioannou. In the evening he attended the celebration of the Greek Letters at Sophia Cathedral. The speech was given there by Professor John Karavidopoulos.

29 He was visited by Fr. Dionysios Papademitriou and Fr. Kyril Leret. He visited Professor G. Zordiades in Hospital. He officiated at Vespers at St Mary's Cathedral, Wood Green. Later he attended the opening ceremony of the Book Exhibition in the hall of St. Barnabas, Greek Orthodox Community, Wood Green.

30 He celebrated the Divine Liturgy in the Cathedral of All Saints, Camden Town. He was visited by Mr. Paul Paraskeva of the Cyprus Ministry of Education. In the evening he was a guest at supper given by Ambassador Mr George Papoulias.

31 He blessed the Vassilopitta for the Lykion Ton Hellenidon at the Hellenic College.

FEBRUARY

1 He celebrated the Divine Liturgy for the St. John the Baptist Greek School, Wightman Road. In the evening he officiated at Vespers at the Cathedral of St. Mary, Camberwell. He also blessed the inauguration of the Holy Monastery and Hostel there.

2 He celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of St. Mary, Wood Green. He officiated at the memorial service for John Stefanides at St. John the Baptist Church, Wightman Road. In the evening he presided over a meeting of the Trustees of the Cathedral of St. Mary and St. Andrew Birmingham.

3 He officiated at Vespers a the St. Mary Church, Nottingham. Later he was a guest at the house of Mr & Mrs J. Kyrris.

4 He officiated at Vespers at the St. Nicholas Church Leicester.

5 He was visited by Father A. Hadjisavvi, Mr P. Demosthenous and Dr. Michael Pissas. In the evening he attended a lecture given by His Eminence Metropolitan John of Pergamos at the Hellenic College. Afterwards he sat at super given by Mr & Mrs C. Carras.

6 He gave dinner at the Greek Archdiocese prepared by the world famouis Greek Cypriot cook Mr Psarias. Present were the Assistant Bishops of the Archdiocese, the Deputy High Commissioner of Cyprus Mr Takis Joannou, The Consul General of Greece Mr George Kostoulas, Mr John A. Hadjipateras and other guests. In the evening he attended a reception organised by the High Sheriff of Greater London in honour of the Leaders of the Christian Churches in London.

7 He conducted a memorial service for Prof. G. Zotiades. He was visited by Mr Panayiotis Levantis of the Greek Community of Ireland, by Mrs D. Voliotis and by Mr P. Miltiadous.

8 He celebrated the Divine Liturgy at St. Demetrios Church, Edmonton, London.

9 He visited the Greek Orthodox Community of Luton and was a guest at the house of Mr & Mrs Georgiou, the President of the Community.

10 He was visited by Mr B. Serapheimidis, Mr Th. Gourogiannis, Mr A. Atemiou, Father Sergios Theodoracopoulos. In the evening he sat at supper given in his honour by Mr Diamantis and Mrs Despina Skenites.

11 He was visited by the Committee of the Antiochian Church.

12 He was visited by Mr N. Voliotis, Mrs E. Papaphotis and Mr K. Nicholas.

13 He was visited by Mr Dem. Marcou

14 He visited the Greek Orthodox Community of Cambridge.

15 He celebrated the Divine Liturgy at the St. Anthony Church, Caledonian. He was visited by Mr G. Angelis, Father Panaretos Stavrinides, Father Stephanos Klaides and Mr N.J. Hadjipateras. In the evening he attended a function organised by the Anglo-Ankanthou Association.

16 He celebrated the Divine Liturgy a the Greek Orthodox Church of St. Cyril and Methodios, Mansfield. In the evening he attended a function organised by the Davliotes Association.

17 He was visited by the Greek Minister of Defence, Mr J. Varvitsiotis, accompanied by the Ambassador of Greece, Mr George Papaoulias. Also by Mr Chr. Nakos and Mr St. Stylianou.

18 He gave supper in honour of Bishop Athanasios Jevtic and Prof. John and Mrs Karavidopoulos.

19 He attended a lecture given by Bishop Athanasios organised by the Hellenic Cultural Centre.

20 He attended a function organised by the Anglo-Hellenic Association

21 He attended a function organised by the Orthodox Antiochian Church.

22 He attended a function organised by the Independent Educational Institute of Barnet.

23 He celebrated the Divine Liturgy at St. Constantine and St. Helen Greek Orthodox Church, Croydon.

25 He was visited by Father Henry Morgan. He conducted the memorial service for Costas Rachovides at the Chapel of the Archdiocese. He attended a function organised by the Association of Greek Scientists.

27 He presided over a meeting of the Committee for the translation of the Holy liturgy. In the evening he sat at supper organised by the Governing Body of St. Sophia.

28 He was a guest at lunch given by the Consul General of Greece.

29 He celebrated the Divine Liturgy at St. Mary's Cathedral, Wood Green for the Greek School of St. Barnabas.

PRINTED BY ST. PAULS PRESS
TEL: 071-272 2804/4373 FAX: 071-263 3240